
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

SPORZĄDZONA DO PLANU OGÓLNEGO
GMINY GÓRA

GMINA GÓRA

wykonała:
dr inż. Anna Katarzyna Andrzejewska,
architekt krajobrazu, urbanista, planista przestrzenny

Andrzejewska A.

Wrocław, 17 marzec 2025 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1. Podstawa formalno-prawna sporządzenia prognozy.....	4
1.2. Cel, zakres i metoda opracowania prognozy	4
2. Rozpoznanie stanu środowiska oraz analiza dokumentów strategiczno – planistycznych	6
2.1. Istniejący stan środowiska w gminie Góra	6
2.2. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną.....	28
2.3. Opis środowiska przyrodniczego terenu objętego Planem Ogólnym	37
2.4. Ocena stanu istniejącego zagospodarowania terenów objętych Planem Ogólnym	37
2.5. Pożądanego do realizacji kierunki i zadania sprzyjające ochronie środowiska oraz ekorozwoju	39
3. Rozpoznanie i analiza projektu Planu Ogólnego	40
3.1. Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego	40
3.2. Identyfikacja wskazań w zakresie zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym.....	41
3.2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej.....	41
3.2.2. Identyfikacja wskazań w zakresie ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym	44
4. Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego	45
5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego	45
5.1. Ocena zgodności ustaleń Planu Ogólnego z zapisami dokumentów strategicznych	45
5.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na środowisko i warunki równoważenia rozwoju	47
5.2.1. Przewidywane oddziaływanie ustaleń Planu Ogólnego w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko – poszczególne jego komponenty	48
5.2.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na obszary Natura 2000 oraz siedliska przyrodnicze poza obszarami natura 2000	60
5.2.3. Transgraniczny wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w planie ogólnym	60
6. Ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, monitoring	61
6.1. Środki zapobiegania, ograniczania negatywnym skutkom realizacji Planu Ogólnego, kompensacja przyrodnicza, rozwiązania alternatywne.....	61
6.2. Proponowane metody i częstotliwość monitorowania skutków dla środowiska realizacji ustaleń Planu Ogólnego	63

7. Streszczenie	65
8. Materiały archiwalne – literatura	66
9. Przepisy prawne	67
Załącznik do prognozy oddziaływania na środowisko	69

1. Wstęp

1.1. Podstawa formalno-prawna sporządzenia prognozy

- 1) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.);
- 2) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.);
- 3) Uchwała nr LXXIV/649/24 Rady Miejskiej Góry z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Góry.

Procedura oceny oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego pozwoli ocenić skutki środowiskowe realizacji tego planu.

1.2. Cel, zakres i metoda opracowania prognozy

Niniejsze opracowanie sporządzono w ramach wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) podjętego dokumentu planistycznego – w tym przypadku projektu planu ogólnego¹. SOOŚ jest instrumentem realizacji zasady prewencji, integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi i kompleksowości ochrony środowiska². Jednym z kluczowych etapów całej procedury jest sporządzenie opracowania w postaci prognozy oddziaływania na środowisko³. Prognoza oddziaływania na środowisko jest analizą skutków środowiskowych opracowywanego dokumentu, ale ma charakter wiążący dla podmiotu sporządzającego dokument, nie tylko z punktu widzenia przewidywanego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000. Zgodnie z literą prawa prognoza daje podstawę do oceny skutków środowiskowych opracowywanego dokumentu i może mieć kluczowy wpływ na ostateczny kształt owego dokumentu. Należy mieć na uwadze, iż ocena oddziaływania na środowisko dla opracowań planistycznych jest elementem obligatoryjnym, a jej pominięcie stanowi istotne naruszenia procedury planistycznej.

Celem Prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena prognozowanego wpływu możliwych do wystąpienia zagrożeń w związku z podjętym projektem planu ogólnego gminy oraz określenie rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie człowieka. Wskazując wprost - opracowanie prognozy ma na celu ustalenie, czy zapisy projektu planu nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Ważne jest, by względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju były rozważane na równi z innymi celami i interesami tj. gospodarczymi i społecznymi. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz ocenić, czy przyjęte rozwiązania ochronne w dostateczny sposób zabezpieczają przed powstawaniem konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Zakresem niniejszego opracowania objęto obszar gminy Góra w jej granicach administracyjnych.

Na przedmiotowym terenie obecnie obowiązują następujące dokumenty planistyczne:

- dokument studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra - uchwała nr LIX/532/23 Rady Miejskiej Góry z dnia 13 lutego 2023 r.,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru w granicach gminy, w tym plan dla obszaru miasta oraz plany dla obszarów wiejskich gminy, stopniowo zastępowane planami dla poszczególnych obrębów wiejskich⁴.

Przedmiotem niniejszego opracowania planu ogólnego jest:

- Sporządzenie dokumentu planu ogólnego dla gminy Góra na podstawie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego Gminy Góra, które to podyktowane jest zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która weszła w życie 24 września 2023 r. Na mocy

¹ Dalej pisząc: projekt planu ogólnego gminy (POG).

² Stelmasiak J. (red.), *Prawo ochrony środowiska*, Warszawa 2009, s. 97.

³ Dalej pisząc: Prognoza.

⁴ 49 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - Stan na 2021 r.

art. 65 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wraz z dniem 1 stycznia 2026 r. obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie straci moc. Ustawa zatem wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego, który sporządza się w oparciu o wytyczne wynikające z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r. poz. 729).

- Dokument planu ogólnego będzie określał podział obszaru gminy na strefy planistyczne oraz wskazywał gminne standardy urbanistyczne, w których szczegółowo zostaną określone profile funkcjonalne stref oraz wskaźniki urbanistyczne.
- Konieczność sporządzenia planu ogólnego dla gminy podyktowana jest przepisami, według których, jeżeli od dnia określonego ustawowo (01.01.2026 r.) nie wejdzie w życie plan ogólny, uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo ich zmiana nie będą możliwe. W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Góra jest w pełni uzasadnione.
- Uwzględnienie kierunków rozwojowych gminy, w oparciu o trendy demograficzne, a także uporządkowanie zasad zagospodarowania i zabudowy terenów.
- Odzwierciedlenie polityki przestrzennej Gminy Góra, w tym tej określonej w Strategii Rozwoju Gminy Góra, a także w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – te, które dotyczyły możliwości utworzenia stref urbanistycznych umożliwiających lokalizację urządzeń i obiektów związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych.
- Przy tworzeniu projektu planu poddano analizie obecnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Góra. Zgodnie z polityką gminy podtrzymano ustalenia studium umożliwiające lokalizację urządzeń i obiektów związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych realizując przez to potrzeby i plany inwestycyjne gminy
- Rozpatrzenie i ewentualne uwzględnienie wniosków złożonych przez mieszkańców gminy Góra.
- Uwzględnienie aktualnego stanu prawnego.

Projekt planu ogólnego zgodnie z art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględni uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy. Projektowane strefy planistyczne stanowią w sporej mierze usankcjonowanie istniejącego zagospodarowania terenu jak i ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Po uchwaleniu niniejszy plan ogólny będzie stanowić podstawę prawną dla podejmowanych kolejno miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, które to z kolei będą wydawane jedynie na obszarze uzupełnienia zabudowy wskazanym w planie ogólnym. Decyzje te będą musiały być zgodne z planem ogólnym w zakresie funkcji zabudowy oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych. Decyzje, które staną się prawomocne po wejściu w życie planu ogólnego będą terminowe, tzn. ważne przez 5 lat od daty, kiedy staną się prawomocne.

Metodyka sporządzenia niniejszej Prognozy nawiązuje do klasycznych metod opracowania prognoz w ramach procedury SOOŚ, a więc opierała się na zastosowaniu przede wszystkim metod opisowych i macierzowych. Istotnym elementem są wykazy tabelaryczne, gdzie - w nagłówkach - znajdują się elementy stanowiące źródło oddziaływań na środowisko oraz elementy potencjalnie podlegające tym oddziaływaniom, w odniesieniu do proponowanych stref planistycznych dla terenów objętych projektem Planu Ogólnego.

Prognozę podzielono na sześć istotnych etapów z punktu widzenia niniejszego opracowania: Etap I - Wstęp, Etap II - Rozpoznanie stanu środowiska gminy Góra oraz analiza dokumentów strategiczno-planistycznych, Etap III - Rozpoznanie i analiza projektu Planu Ogólnego, Etap IV - Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego, Etap V - Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego i Etap VI - Zapobieganie i ograniczanie

negatywnych oddziaływań na środowisko, kompensacja przyrodnicza, monitoring. Na końcu sporządzono Streszczenie w języku niespecjalistycznym, a także dołączono spis wykorzystanej w opracowaniu literatury a także przepisów prawa.

Niniejsze opracowanie planu ogólnego uwzględnia obecny stan prawny w dziedzinie planowania przestrzennego.

Niniejsza prognoza nie jest opracowaniem autonomicznym, gdyż nawiązuje w znacznej części do prognoz już sporządzonych dla gminy Góra, a zatem uwzględnia informacje, które zostały zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania, w tym sąsiednich terenów opracowań i dokumentów planistycznych, zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres Prognozy został ustalony na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo nr: WSI.411.250.2024.HL z dnia 27 sierpnia 2024 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Górze (pismo nr: ZNS.9022.3.9.2024.MW z dnia 02 grudnia 2024 r.).

Autorem, który sporządził niniejszą prognozę jest osoba, która spełnia wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2, pkt. 1c i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Rozpoznanie stanu środowiska oraz analiza dokumentów strategiczno – planistycznych

2.1. Istniejący stan środowiska w gminie Góra⁵

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Góra jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie dolnośląskim (w jego północnej części), w powiecie górowskim (w środkowej i północnej jego części) (Rys. 1). W skład samego powiatu wchodzi 4 gminy: 2 miejsko-wiejskie oraz 2 wiejskie, a na jego terenie położone są dwa miasta: Góra oraz Wąsosz. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie leszczyńskim. Siedzibą władz gminy jest miasto Góra.

W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Góra znajdują się następujące gminy: Bojanowo, Rydzyna, Świeciechowa - (od północy i wschodu), Jemielno (od południa), Niechlów (od zachodu) i Wąsosz (od południowego wschodu).

Według danych z 31 grudnia 2015⁷ gminę zamieszkiwało 20 426 osób.

[Rys. 1] Położenie gminy Góra na tle powiatu⁶

⁵ Na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, Góra 2012 r.; Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone do planu ogólnego gminy Góra, Wrocław 2024 r.; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, Góra 2023 r.; Prognoza oddziaływania na środowisko studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, Wrocław 2023 r.; Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029, Góra 2021 r.; Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034, Góra 2024 r.

⁶ [https://pl.wikipedia.org/wiki/G%C3%B3ra_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/G%C3%B3ra_(gmina))

⁷ GUS, Główny Urząd statystyczny, s. 58.

Natomiast według danych z 30 czerwca 2020 roku gminę zamieszkiwało 19 759 osób⁸, a obecnie wg najnowszych danych liczba ta wynosi nieco mniej, bo 18 512 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 51,8% ludności powiatu⁹, zatem mamy do czynienia z tendencją spadkową. Samo miasto Góra liczy sobie ok. 13 tys. Mieszkańców.

[Tab. 1] Demografia gminy Góra - Dane z 31 grudnia 2023¹⁰

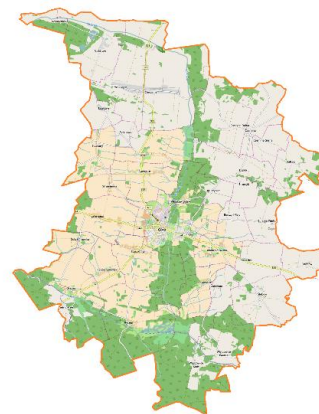
Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osób	%	osób	%	osób	%
Jednostka						
Populacja	18 512	100	9394	50,7	9118	49,3
Gęstość zaludnienia (mieszk./km ²)	70		35,49		34,51	

Według danych z roku 2002¹² gmina Góra ma obszar 268,74 km² i stanowi 36,41% powierzchni powiatu w tym:

- użytki rolne: 66%
- użytki leśne: 23%

W gminie Góra jest 35 sołectw (Rys. 2): Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Bronów, Brzeżany, Chróścina, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Glinka, Gola Górowska, Grabowno, Jastrzębia, Kietłów, Kłoda Górowska, Kruszyniec, Ligota, Łagiszyn, Nowa Wioska, Osetno, Osetno Małe, Polanowo, Radosław, Rogów Górski, Ryczeń, Sławęcice, Stara Góra, Strumienna, Strumyk, Sułków, Szedziec, Ślubów, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Witoszyce, Włodków Dolny, Zawieścice.

[Rys. 2] Obszar gminy Góra w granicach administracyjnych¹¹

[Rys. 3] Zagospodarowanie terenu gminy Góra w poszczególnych obrębach i najbliższe otoczenie¹³

⁸ GUS, TABL. 11. LUDNOŚĆ WEDŁUG WOJEWÓDZTW, POWIATÓW, GMIN ORAZ PŁCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2020 r., 30 czerwca 2020.

⁹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Gora

¹⁰ GUS, 31.XII.2023 r.

¹¹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/G%C3%B3ra_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/G%C3%B3ra_(gmina))

¹² Portal Regionalny i Samorządowy REGIOset, <http://www.regiozet.pl/>

¹³ <https://gora.e-geoportal.pl/>

Obecne zagospodarowanie terenu obszaru gminy Góra jest stosunkowo zróżnicowane, jednak o typowo wiejskim, w tym głównie rolniczym, charakterze (Rys. 3). Pod względem funkcji, jak i struktury urbanistycznej, a także charakteru zabudowy w obszarze całej gminy Góra wyróżnia się miasto Góra, które pełni funkcję administracyjną, usługową i przemysłową i jest ośrodkiem obsługi rolnictwa.

Według klasyfikacji regionów geograficznych gmina Góra położona jest:

- w południowej części w mezoregionie Pradolina Głogowska, należącym do makroregionu Obniżenie Milicko-Głogowskie;
- w środkowej i północnej części w mezoregionie Wysoczyzna Leszczyńska, należącym do makroregionu Nizina Południowowielkopolska.

Oba makroregiony są częścią wielkopolsko-śląskiej podprowincji Niziny Środkowopolskie.

W środkowej części gminy położone jest miasto Góra, która jest siedzibą władz samorządowych - gminnych i powiatowych. Centralnie położony punkt Góry opisują współrzędne geograficzne: 51°40' szerokości geograficznej północnej i 16°32' długości geograficznej wschodniej.

W mieście Góra – stolicy gminy, krzyżują się najistotniejsze drogi: nr 324 z kierunku Głogów - Ostrów Wielkopolski i nr 323 z kierunku Leszno – Lubin (Rys. 4).

[Rys. 4] Przebieg ważniejszych dróg przez teren gminy Góra: dr wojewódzka nr 323 i 324 ¹⁴

Samo miasto Góra znajduje się w odległości: 35 km na wschód od Głogowa, 22 km na południe od Leszna i 24 km na północny-zachód od Rawicza.

RZEŻBA TERENU

¹⁴ <https://www.google.pl/maps/>

Ukształtowanie powierzchni Gminy jest mocno zróżnicowane. Podstawowe rysy rzeźby terenu zostały ukształtowane w plejstocenie wskutek działalności erozyjno - akumulacyjnej lodowca (złodowacenie środkowopolskie), a zmodyfikowane w holocenie.

Wśród form morfologicznych na terenie gminy można wyróżnić (Rys. 5):

- wysoczyzna morenowa falista obejmuje południowo – wschodni fragment gminy. Wysokości dochodzą tu do 140 m. Połączenie z okalającymi obniżeniami dolinnymi stanowią rozległe zbocza. W kierunku wschodnim wysoczyzna morenowa falista przechodzi w wysoczyznę pagórkowatą,
- pagórki morenowe (Wzgórze Rudnowskie) pochodzenia erozyjnego, to najwyżej położone tereny gminy Góra. Wysokości przekraczają tu 150 m. Najwyżej położony punkt znajduje się na północ od Bronowa (152,6 m n.p.m.),
- wysoczyzna morenowa płaska obejmuje obszar na zachód od Góry. Wysokości przekraczają tu 115 m. Od dolin: Rowu Śląskiego, Rzęśnika i Baryczy wysoczyznę oddzielają rozległe zbocza.
- obniżenia dolinne towarzyszące ciekom – o wykształconych trzech poziomach terasowych (terasa wysoka, środkowa, denna):
- terasy wysokie występują po obu stronach doliny Rowu Śląskiego, a w dolinie Baryczy - na południe od Rogowa Górowskiego,
- terasy środkowe towarzyszą dolinom: Rowu Śląskiego i Polskiego, Baryczy i Rzęśnika. Szczególnie rozległe formy tworzą w dolinie Baryczy. Terasom środkowym towarzyszy występowanie wydm,
- terasy denne występują w bezpośrednim sąsiedztwie cieków. Są to tereny niemal płaskie, często podmokłe. Najniżej położone tereny znajdują się w okolicy Osetna (poniżej 80 m n.p.m.).

[Rys. 5] Gmina Góra w zasięgu mezoregionów wg Kondrackiego¹⁵

Na uwagę zasługują śródlądowe piaszczyste wydmy leżące na lewym brzegu Baryczy, na południe od Ryczenia oraz na zachód od Wierzawic Małych, obecnie porośnięte borami sosnowymi; a także wysoka terasowa krawędź erozji rzecznej, leżąca na prawym brzegu Baryczy w rejonie Osetna i Ryczenia.

Formy antropogeniczne utworzone są przez działalność człowieka (wyrębiska, nasypy kolejowe, wały przeciwpowodziowe, itp.).

BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Góra położony jest obrębie regionu VI – wielkopolskiego, subregionów: VI5 – fragment zielonogórsko - leszczyńskiego oraz część VI6 – pradoliny barycko - głogowskiej (według regionalizacji przedstawionej w Atlasie hydrogeologicznym Polski).

Na obszarze gminy podłoże głębokie budują utwory paleozoiczne, na których zalegają osady mezozoiczne reprezentowane głównie przez perm i trias. Podłoże mezozoiczne zalegające na głębokości ok. 285-325 m przykryte jest niemal w całości osadami trzeciorzędowymi oligocenu i miocenu. Utwory oligocenyjskie o miąższości od 25 do 45 m tworzą osady piaszczysto-mułkowato-ilaste. Pozostała część utworów trzeciorzędowych to osady miocenu dolnego, środkowego i górnego. Podłoże czwartorzędowe jest bardzo urozmaicone, w ogólnych zarysach zgodne z ukształtowaniem współczesnej powierzchni terenu. Najstarsze utwory czwartorzędowe złodowacenia południowopolskiego tworzą dwa poziomy glin morenowych, lokalnie piaski i żwiry oraz mułki.

¹⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Regionalizacja_fizycznogeograficzna_Polski

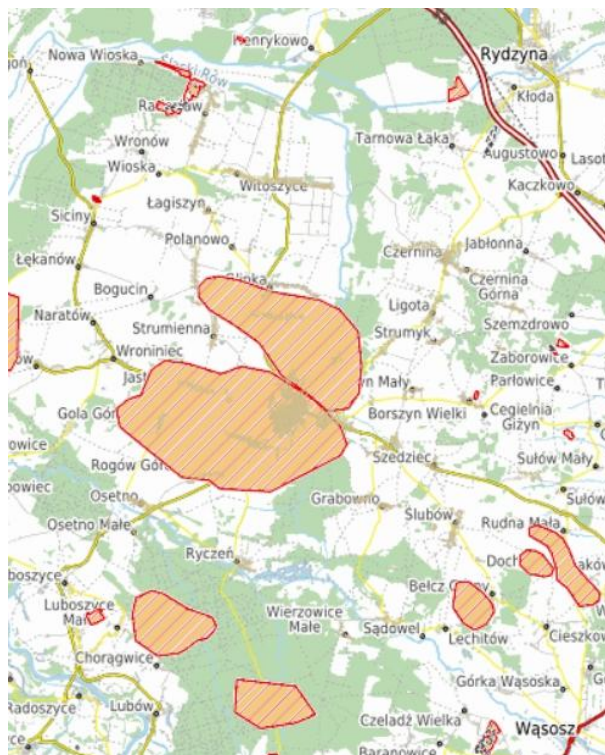
Doliny erozyjne interglacjału wielkiego mają przebieg zgodny z dolinami współczesnymi. Utwory dolin kopalnych z tego okresu to głównie pisaki różnoziarniste, żwiry, a miejscami ility i mułki. Zlodowacenie środkowopolskie prezentują dwa poziomy glin morenowych. Zlodowacenie bałtyckie to cykl osadów żwirowo-piaszczystych z fragmentami mułków w dolinie Baryczy, Rowu Polskiego i Rowu Śląskiego oraz mniejszych dolin rzecznych. Ich miąższość dochodzi do 20 metrów. Holocen to głównie osady piasków, mułków i torfów budujących terasy niskie dolin rzecznych. Ich miąższość nie przekracza zwykle 5m.

TERENY I OBSZARY GÓRNICZE, SUROWCE MINERALNE

Wg ogólnodostępnych zasobów Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego w granicach administracyjnych gminy Góra znajdują się następujące tereny i obszary górnicze:

1. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Aleksandrówka”, nr w rejestrze 2/1/7a, wyznaczone z powiązaniem złożem gazu ziemnego Aleksandrówka (GZ 4937);
2. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Góra”, nr w rejestrze 2/2/311, wyznaczone z powiązaniem złożem gazu ziemnego Góra (GZ 4667);
3. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Lipowiec”, nr w rejestrze 2/1/184, wyznaczone z powiązaniem złożem gazu ziemnego Lipowiec (GZ 4714);
4. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Lipowiec E”, nr w rejestrze 2/1/178, wyznaczone z powiązaniem złożem gazu ziemnego Lipowiec E (GZ 4942);
5. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Wierzowice I”, nr w rejestrze 2/1/113a, wyznaczone z powiązaniem złożem gazu ziemnego Wierzowice (GZ 4701);
6. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Żuchłów”, nr w rejestrze 2/3/310, wyznaczone z powiązaniem złożem gazu ziemnego Żuchłów (GZ 4688);
7. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Borszyn Wielki I”, nr w rejestrze 10-1/4/301a, wyznaczone z powiązaniem złożem kruszywa naturalnego Borszyn Wielki (KN 12388);
8. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Glinka”, nr w rejestrze 10-1/5/381, wyznaczone z powiązaniem złożem kruszywa naturalnego Glinka (KN 14036);
9. Teren górniczy (TG) „Radosław”, nr w rejestrze XX/1/29,30,31 i obszary górnicze (OG) „Radosław – Pole Północne”, nr w rejestrze XX/1/29, „Radosław – Pole Środkowe”, nr w rejestrze XX/1/30, „Radosław – Pole Południowe”, nr w rejestrze XX/1/31, wyznaczone z powiązaniem złożem kruszywa naturalnego Radosław (KN 5861);
10. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Radosław - Południe”, nr w rejestrze 10-1/2/136, wyznaczone z powiązaniem złożem kruszywa naturalnego Radosław II (KN 9666);
11. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Radosław IV BIS”, nr w rejestrze 10-1/4/340a, wyznaczone z powiązaniem złożem kruszywa naturalnego Radosław IV (KN 14407);
12. Teren górniczy (TG) i obszar górniczy (OG) „Radosław V BIS”, nr w rejestrze 10-1/4/328a, wyznaczone z powiązaniem złożem kruszywa naturalnego Radosław V (KN 15906).

[Rys. 6] Tereny i obszary górnicze, a także granice złóż na terenie gminy Góra¹⁶

¹⁶ SIP gminy Góra

W granicach gminy znajduje się 5 złóż gazu ziemnego, dla których wyznaczono obszary i tereny górnicze (Rys. 6). Są to: Żuchłów (GZ 4688) Góra (GZ 4667), Lipowiec E (GZ 4942), Lipowiec (GZ 4714), Aleksandrówka (GZ 4937), Wierzowice (GZ 4701).

Na terenie gminy w utworach trzeciorzędowych występują pokłady węgla brunatnego, których nie eksploatuje się z uwagi na negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego.

Największe udokumentowane złoża kruszywa naturalnego są położone w rejonie Radosławia: Radosław (KN 5861), Radosław I (KN 5746), Radosław II (KN 9666), Radosław III (KN 12142), Radosław IV (KN 14407), Radosław V (KN 15906), a także Glinka (KN 14036), Borszyn Wielki (KN 12388) oraz złoża gliny i iltu Giżyn II (IB 7443).

Zgodnie z przepisami ustawy prawo geologiczne i górnicze dla terenu górniczego może być sporządzony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami.

Wyżej wymieniony plan może określać obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

W związku z występowaniem złóż i terenów górniczych należy przewidzieć działania służące poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin.

W przypadku udokumentowania występowania złóż kopalin dopuszcza się ich eksploatację, o ile obowiązujące przepisy nie będą tego wykluczać – m. in. wykluczeniu z eksploatacji podlegają tereny siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków chronionych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Baryczy.

Po zakończeniu eksploatacji złóż lub ich części tereny winny podlegać rekultywacji w kierunku przywrócenia charakteru rolniczego (np. uprawy polowe, stawy hodowlane), przyrodniczego (zadrzewienia, zbiorniki wodne) lub przeznaczenia na cele rekreacyjne.

WODY POWIERZCHNIOWE

Sieć hydrograficzna Gminy Góra należy do systemu wodnego Odry - Baryczy. Gmina odwadniana jest przez Barycz i jej dopływy: Rów Polski i Rów Śląski, Świernię, Tynicę, Rzęśnik (Dziczek, Kanał Główny).

Barycz jest główną rzeką na terenie Gminy. Jej całkowita długość wynosi 138,5 km; odcinek na terenie gminy – 16,2 km. Poniżej połączenia z Orlą (gm. Wąsosz) wpływa do szerokiej doliny Odry i płynie równoległe do niej aż do ujścia. Dolina Baryczy, a w szczególności jej lewostronna część jest miejscami zabagniona, charakteryzuje się dużą gęstością sieci rzecznej, licznymi połączeniami między ciekami i brakiem wyraźnych działów wodnych. Rzeka posiada minimalny spadek. Po obu stronach cieków występują tereny zalewowe.

Główne dopływy Baryczy to:

- lewobrzeżne - Tynica, Łacha, Krępa, Sąsiecznica, Prądnia, Polska Woda, Kanał Świeca,
- prawobrzeżne - Rów Śląski, Orla, Kanał Książęcy, Kuroch.

Obszar opracowania położony jest w granicach 15 jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które wchodzi w skład scalonych części wód: Barycz od Orli do Odry (SO0210), Rów Polski (SO0211), Orla od Radęcy do Baryczy (SO0208).

Na Baryczy w rejonie Ryczenia pobudowano zbiornik retencyjny. Powierzchnia lustra wody wynosi 50 ha. Niski poziom piętrenia powoduje szybkie zarastanie zbiornika. Funkcja rekreacyjna zbiornika jest ograniczona i sprowadza się do wędkarstwa.

Rów Śląski i Rów Polski - zlewnie tych rzek traktowane są jako całość z uwagi na brak wyraźnych działów wodnych oraz połączenie w dolnym biegu. Rów Śląski bierze swój początek w rejonie miejscowości Szedziec. W swym górnym biegu wykorzystuje południkowe obniżenie między Wysoczyzną Leszczyńską, a Sandrem Leszczyńskim. Na północ od miejscowości Chróścina zmienia kierunek na równoleżnikowy i płynie wspólną szeroką doliną z Rowem Polskim.

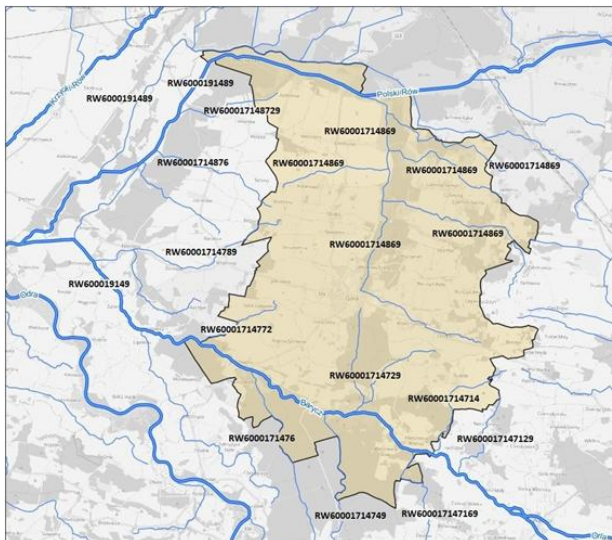
Rów Polski stanowiący północną granicę gminy Góra, bierze swój początek około 6 km na południe od Gostynia. Płynie szeroką zabagnioną doliną. W dolnym biegu Rów Śląski i Polski płyną wspólną doliną. Są połączone gęstą siecią rowów melioracyjnych. Zabagnioną dolinę wypełniają aluwia rzeczne, piaski rzeczne i torfy.

Tynica to lewobrzeżny dopływ Baryczy długości 13,8 km. Płyynie obniżeniem dolinnym Odry. Jest to teren zalewowy. Dorzecze Tynicy to w połowie lasy i tereny rolnicze. Świernia (Kanał Gryżycy) to także lewobrzeżny dopływ Baryczy. Jej całkowita długość wynosi nieco ponad 27 km. Świernia płynie przez tereny zalewowe. Jest ciekim uregulowanym. Rzęśnik (Dziczek, Kanał Główny) to prawobrzeżny dopływ Baryczy wypływający z terenu Góry. Jego całkowita długość wynosi 6,5 km

JCWP

Obszar gminy Góra leży w zasięgu Jednolitych Wód Powierzchniowych, których położenie przedstawia rysunek 7. Wskazuje się na 15 jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które wchodzi w skład scalonych części wód: Barycz od Orli do Odry (SO0210), Rów Polski (SO0211), Orla od Radęcy do Baryczy (SO0208).

[Rys. 7] Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Góra¹⁷

Zagrożenie powodzią

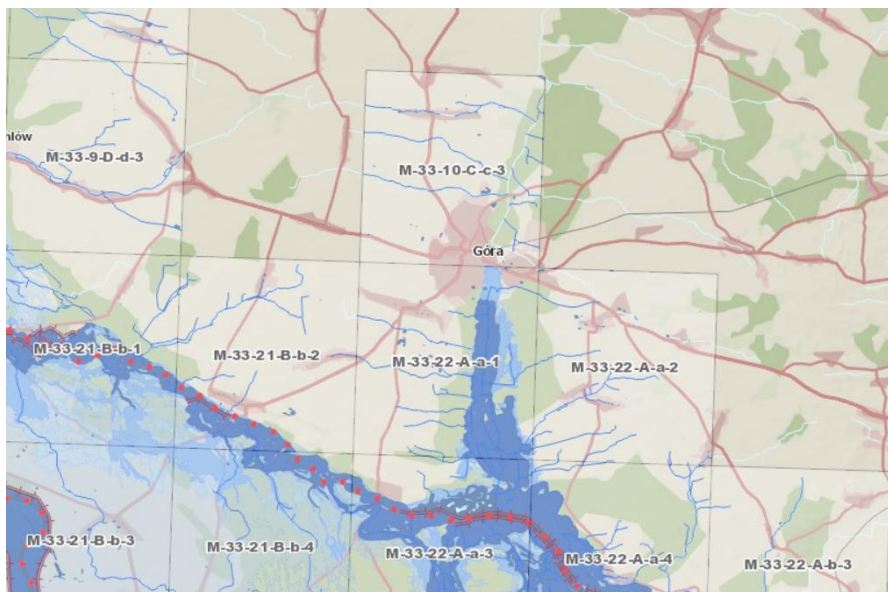
Cieki zlewni Baryczy charakteryzuje śnieżno – deszczowy ustrój zasilania z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku: zasilanie śnieżne powodujące wysokie stany wód na wiosnę i zasilanie deszczowe związane z letnim maksimum opadowym przypadającym na koniec czerwca lub drugą połowę lipca. Najniższe stany wód, tzw. niżówki przypadają głównie na okres jesienny. Pojawiają się na skutek długotrwałego braku opadów atmosferycznych. Rzeki zasilane są wówczas poprzez wody podziemne. Z wysokimi stanami wód związane są wezbrania i powodzie. Powodzie, to wezbrania szczególnie intensywne o charakterze katastroficznym. Wykazują one pewien rytm powtarzalności. Ostatnia wielka powódź miała miejsce latem 1997 r. Gwałtowne opady na południu Polski spowodowały niezwykle wysoki stan wód w Odrze. Wprawdzie wody nie przerwały obwałowań na terenie byłego województwa leszczyńskiego, ale wody powodziowe dotarły do Góry poprzez Świernię i Tynicę z byłego województwa wrocławskiego. Ponadto cofające się wody Baryczy, Rowu Polskiego i Śląskiego spowodowały częściowe zalanie terenów leżących w ich dolinach. Powódź latem 2010 roku spowodowała zalanie 108 gospodarstw.

Wg Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w granicach gminy Góra występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują ustalenia wynikające z przepisów odrębnych (ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne). W oparciu o dane ISOK wyznaczono następujące (Rys. 8):

- obszar Q1% na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszar Q10% na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszar Q0,2% na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat.

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029, Góra 2021 r., s. 48.

[Rys. 8] Sytuacja zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Góra (od zlewni rzeki Baryczy)¹⁸

Prezentowany materiał ma charakter informacyjny, na temat obszarów występowania zagrożenia powodziowego, na którym nie powinno się planować nowej zabudowy, zwłaszcza inwestycji zaliczanych do mogących pogorszyć stan środowiska.

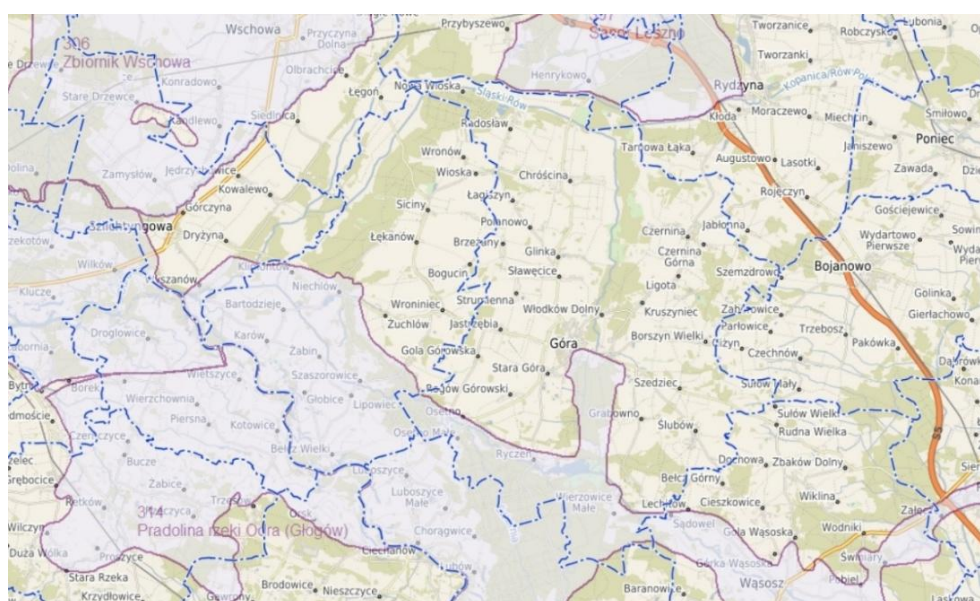
W obszarze gminy występują także obszary zagrożone podtopieniami, dlatego wskazuje się pożądane działania zapewniające ochronę przed podtopieniami, a należą do nich:

- zwiększanie retencji potencjalnie zalewanych terenów poprzez dolesienia,
- zmiana rolniczego sposobu użytkowania terenów potencjalnie zalewowych, rozbudowa systemu odwodnień powierzchniowych.

WODY PODZIEMNE (JCWPd), GŁÓWNY ZIORNIK WÓD PODZIEMNYCH (GZWP) GZWP

Obszar opracowania gminy Góra zlokalizowany jest na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów”, wyznaczonego wg „Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – GZWP wymagających szczególnej ochrony (A. S. Kleczkowski, 1990, AGH, Kraków) (Rys. 9).

[Rys. 9] GZWP na terenie gminy Góra¹⁹

¹⁸ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

¹⁹ SIP powiatu górowskiego - <https://gorowski.e-mapa.net/>

Na obszarze Gminy Góra występują dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe, które w dolinie Baryczy tworzą główny zbiornik wód podziemnych, oraz trzeciorzędowe. Korzystają z nich wszystkie ujęcia wód podziemnych zaopatrujących mieszkańców w wodę pitną i do celów gospodarczych. Bilans zasobów wodnych jest dodatni, a udokumentowane zasoby wynoszą 916,2m³/h.

Na obszarze opracowania użytkowy poziom wodonośny stanowi wody czwartorzędowe, występujące w utworach piaszczysto-żwirowych dolin rzecznych, dolin kopalnych i pradolin, w poziomach międzymorenowych tworząc poziom gruntowy, międzyglinowy oraz podglinowy.

Poziom wód gruntowych występuje w sposób ciągły w obrębie dolin rzecznych i pradolin. Zwierciadło wody zalega na głębokości od 0,5 do 3 m, w obrębie dolin i 8m w obrębie wysoczyzn. Poziom zlegania zwierciadła jest zmienny w ciągu roku i zależy od zasilania opadami oraz stanu wody w rzekach. Amplituda wahań nie przekracza 2m. zasilanie odbywa się na drodze infiltracji opadów, miejscami na terasach niskich z infiltracji wód powierzchniowych oraz z drenażu poziomów wgłębnych.

Mięszość utworów wodonośnych pradoliny Baryczy waha się od kilku metrów na granicy struktury do 50m w jej środku. Poziom międzyglinowy tworzą warstwy piaszczysto-żwirowe zalegające między glinami morenowymi zlodowacenia środkowopolskiego i południowopolskiego oraz między glonami morenowymi stadiałów młodszego i starszego zlodowacenia środkowopolskiego.

Jest to poziom naporowy, w strefach drenażu (doliny i Radoliny) łączy się poprzez okna hydrogeologiczne z poziomem wód gruntowych. Jest on zasilany w drodze infiltracji opadów przez nadkład glin oraz z poziomu gruntowego.

Część zachodnia Gminy (Radosław, Łagiszyn, Rogów Górowski) i fragmenty części wschodniej (Grabowno, Ślubów, Bronów, Borszyn, Ligota) pozbawione są użytkowych poziomów wodonośnych piętra czwartorzędowego.

Na terenie Gminy funkcjonuje 5 ujęć. Technologia uzdatniania opiera się na napowietrzaniu oraz filtracji na złożu żwirowym w filtrach pospiesznych zamkniętych. Zaopatrzenia w wodę obszaru będącego przedmiotem opracowania odbywa się z ujęcia w Ryczeniu.

JCWpd

Obszar gminy Góra leży w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych - JCWPd nr 79 (na 172 wydzielone na terenie Polski) (rys. 10).

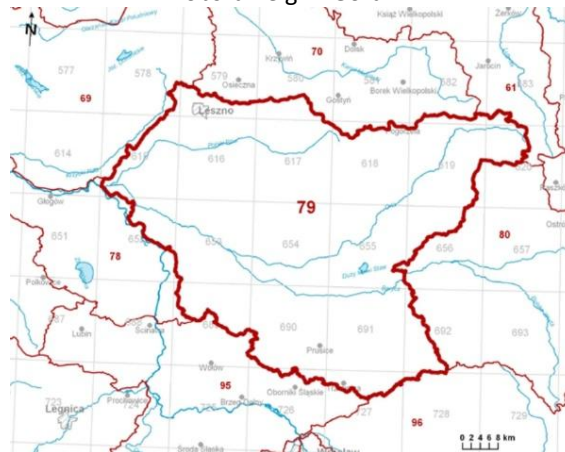
JCWpd nr 79 przynależy do Regionu wodnego RZGW: Środkowa Odra - RZGW Wrocław, główna zlewnia w obrębie owego JCWPd (rząd zlewni) to: Barycz (II).

Zagospodarowanie terenu JCWPd 79 (wg źródła: warstwa Corin Land Cover) prezentuje się następująco:

- % obszarów antropogenicznych - 4,03;
- % obszarów rolnych - 69,30;
- % obszarów leśnych i zielonych - 25,88;
- % obszarów podmokłych - 0,02;
- % obszarów wodnych - 0,77.

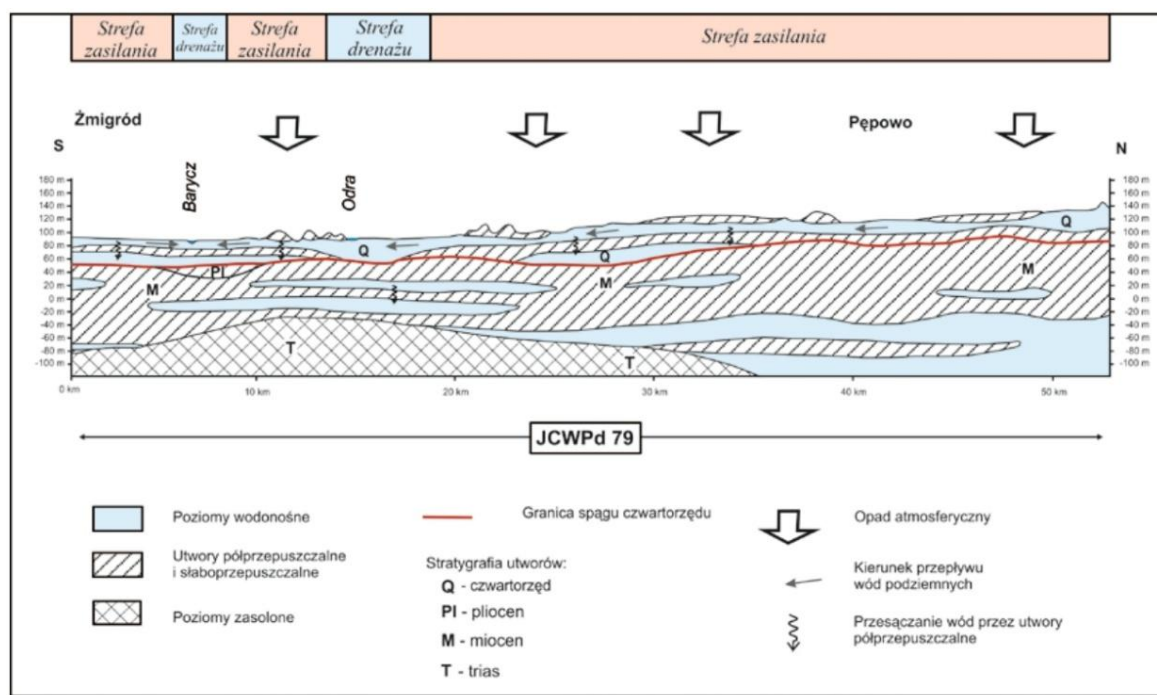
Schemat krążenia wód na terenie JCWPd 79 jest wielostopniowy (Rys. 11.). Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych. Struktury czwartorzędowe zasilane są bezpośrednio lub poprzez utwory słabo przepuszczalne w skali lokalnej. Krążenie wód w tym piętrze jest stosunkowo szybkie ze względu na duże spadki zwierciadła wód podziemnych.

[Rys. 10] Lokalizacja obszaru JCWPd nr 79, w obszarze gm. Góra²⁰

²⁰ <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-60-79/4440-karta-informacyjna-jcwpd-nr-79/file.html>

[Rys. 11] Schemat krążenia wód²¹

Nieco inaczej przebiega proces krążenia wód podziemnych w utworach wodonośnych neogenu. Cechą tego piętra jest ograniczona więź hydrauliczna pomiędzy poszczególnymi warstwami, ponieważ nie posiadają większego rozprzestrzenienia, często tworzą izolowane warstwy i soczewy. Zasilanie następuje drogą przesączenia z nadległych poziomów czwartorzędowych lub bezpośrednio przez infiltrację opadów przez nadkład gliniasto-ilasty. Odptyw wód podziemnych, zarówno piętra czwartorzędowego jak i miocenijskiego, wymuszony jest drenującym charakterem doliny Odry i Baryczy oraz jej dopływów.

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Z Raportu o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczeniach – stan na rok 2019 wynika, że JCWPd 79 charakteryzuje się słabym stanem we wszystkich obszarach mimo, iż cele środowiskowe uznano jako dobre, a ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych jako niezagrażona. Szczegóły prezentuje poniższa tabela 2.

[Tab. 2] Ocena JCWPd nr 79 znajdujących się na terenie gminy Góra²²

Nr JCWPd		Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny
79	Cel środowiskowy	dobry	dobry	dobry
	Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych	Słaby	Słaby	Słaby

WARUNKI GLEBOWE, UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

²¹ Ibidem.

²² Ibidem.

Gmina Góra charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem występujących na jej terenie gleb. Przestrzenne rozmieszczenie typów i gatunków gleb ma ścisły związek z rozmieszczeniem przestrzennym skał macierzystych. W obrębie użytków rolnych warstwy przypowierzchniowe (do 1,5 m) powstały z różnych utworów geologicznych, stanowiących jakościowo różnorodny materiał glebotwórczy.

Charakterystyka kompleksów rolniczej przydatności gleb Gminy Góra (w oparciu o Ekofizjografię, 2004 r.):

2 – pszenney dobry (IIIa, IIIb, IVa)

Gleby brunatne właściwe, gleby brunatne wylugowane, czarne ziemie, wytworzone głównie na bazie piasków gliniastych mocnych. Nadają się pod uprawę najbardziej wymagających roślin i odmian intensywnych (pszenica, burak cukrowy, rzepak, groch, koniczyna, itp.). Część gleb okresowo nadmiernie uwilgotniona. Zajmują ok. 9,0 % powierzchni Gminy.

4 – żytni bardzo dobry (IIIa, IIIb, IVa, IVb)

Gleby pseudobielicowe, czarne ziemie i brunatne wylugowane, wykazujące skład mechaniczny piasków gliniastych mocnych, podścielonych materiałem zwięźlejszym. Nadają się pod uprawę pszenicy, jęczmienia, żyta itp. Część gleb okresowo nadmiernie uwilgotniona. Zajmują ok. 34,5 % powierzchni Gminy.

5 – żytni dobry (IIIb, IVa, IVb, fragmenty IIIb)

Gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane. Są to gleby o niższej zasobności składników pokarmowych. Nadają się pod uprawę żyta, ziemniaków, na lepszych stanowiskach jęczmienia a nawet pszenicy. Gleby okresowo suche. Zajmują ok. 24,6 % powierzchni Gminy.

6 – żytni słaby (V, fragmenty IVa, IVb)

Przeważają gleby piaskowe różnych typów genetycznych wykazujące w wierzchnich warstwach skład piasków słabogliniastych. Są to gleby zbyt przepuszczalne o bardzo słabym stopniu podsiąkliwości. Nadają się pod uprawę żyta, ziemniaków czasami gryki, łubinu, saradeli. Gleby okresowo, zwłaszcza w okresie wegetacji, za suche. Zajmują ok. 25,8 % powierzchni Gminy.

7 – żytni najniższy lub żytnio – łubinowy (V, VI)

Gleby najniższe, piaskowe różnych typów genetycznych i murszowo – mineralne, wytworzone z piasków słabogliniastych i z piasków luźnych, niespójne, przewiewne i przepuszczalne. Nadają się pod uprawę żyta, łubinu. Gleby suche lub okresowo suche. Zajmują ok. 3,9 % powierzchni Gminy.

8 – zbożowo – pastewny mocny (IIIa -V)

Czarne ziemie zdegradowane wytworzone z glin, piasków gliniastych mocnych i piasków gliniastych lekkich podścielonych płytko gliną. Położone w obniżeniach terenowych wymagają uchwycenia odpowiedniego terminu uprawy. Nadają się pod uprawę pszenicy, owsa, ziemniaków, buraków pastewnych i cukrowych, koniczyny. Gleby podmokłe lub okresowo podmokłe. Zajmują ok. 0,5 % powierzchni Gminy.

9 – zbożowo – pastewny słaby (IVa -VI)

Gleby murszowo – mineralne wytworzone na podłożu piaszczystym różnego pochodzenia. Nadają się pod uprawę ziemniaków, owsa, czasami buraków pastewnych, rzepy, koniczyny, konopii, peluski. Gleby okresowo podmokłe (wiosna, jesień), czasami za suche (w sezonie wegetacyjnym). Zajmują ok. 1,7 % powierzchni gminy.

2z - użytki zielone średnie (III-IV)

Występują na glebach mineralnych (czarnych ziemiach i madach), mułowo – torfowych i murszowatych. Dobre trawy stanowią od 6 – 15 %, reszta to średniej jakości turzyce, zioła i chwasty.

3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe (V-VI).

Gleby mineralne słabo próchniczne, murszowe i murszaste. Dobre trawy stanowią zaledwie 5 – 6 %, a trawy średnie i gorszej jakości, ok. 20 %. Są to łąki jednokośne, turzycowe i trawiaste o złej jakości pastewnej. Reżim wodny - za suche lub nadmiernie uwilgotnione. 2z zajmują ok. 59 % powierzchni Gminy 3z zajmują ok. 41 % powierzchni gminy.

Ocena wartości gleb, czyli tzw. bonitacja, umożliwia zaliczenie gleb do pewnych klas użytkowych o ustalonej wartości. Wartość ta wpływa na sposób użytkowania gruntów rolnych o której decyduje zdolność produkcyjna gleb. Podstawę zaliczenia gleby do odpowiedniej klasy stanowią przyrodnicze

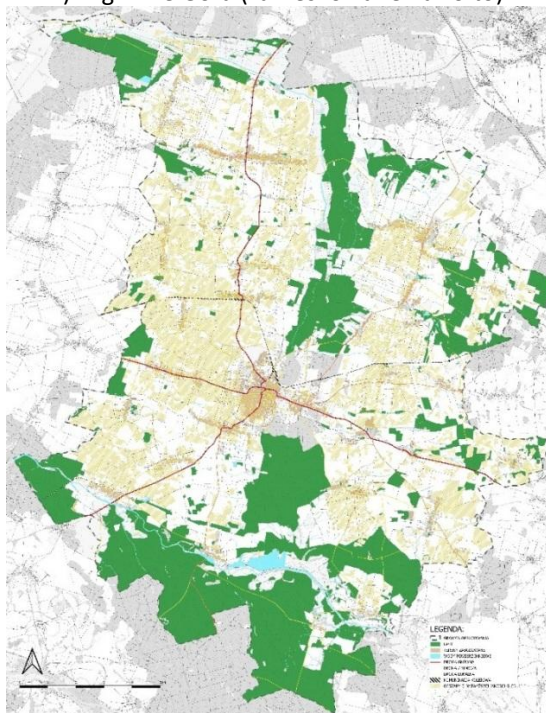
właściwości badanego profilu glebowego. Zwraca się uwagę na właściwości otoczenia i warunki uprawy. Bonitacja stanowi podstawę ustalania wysokości wymiaru gruntowego i innych świadczeń na rzecz państwa. Klasyfikacja uwzględnia sześć klas podstawowych, przy czym w klasach III i IV wydziela się dla gleb ornych podklasy a i b.

Rysunek 12 prezentuje grunty orne o najlepszych glebach - klasy I – III (Rys. 12.). Największe powierzchnie gleb II i III klasy bonitacji występują w zachodniej części gminy, na rozległej płaskiej wysoczyźnie, w siedmiu obrębach (Brzeżany, Polanowo, Glinka, Sławęcice, Strumienna, Jastrzębia) oraz na wschodzie – w Borszynie Małym i Bronowie. Gleby średniej jakości – IV klasy bonitacyjnej występują w rozproszeniu na całym terenie Gminy i nie tworzą większych zwartych skupisk. Grunty te są mniej urodzajne oraz wrażliwe na suszę. Gleby słabe i najłabsze (klasy bonitacyjne: V, VI i VIz) znajdują się w dwóch obrębach: Wierzowice Małe i Włodków Dolny. Są to obszary predysponowane do zalesienia. Wśród gruntów ornych na terenie gminy Góra większość stanowią gleby dobrych i średnich klas bonitacyjnych. Gleby klasy III a i b łącznie stanowią 36,5 %, gleby klas IV – 32,6 %. Gleby klasy V stanowią 20,9 %, natomiast klasy VI 9,0 %. Gleby klasy I nie występują, a klasy II stanowią zaledwie 0,2 %. Wśród użytków zielonych przeważa klasa IV (40,8 %). Drugie miejsce zajmują użytki zielone klasy V (29,5 %), po nich kl. III – 17,7 %. Reszta przypada na klasę VI - 11,8 %).

Klasyfikację użytków zielonych determinuje sposób ich użytkowania. Ponieważ rozgraniczanie użytku łąkowego od użytku pastwiskowego jest dość trudne, szczególnie wobec praktykowanym na naszym terenie bardzo często przemianym sposobie użytkowania zasadnym będzie ukazanie ich łącznie. Szczególnie jest to uzasadnione wobec zachodzących w nich procesach glebotwórczych, gdyż zarówno w glebach łąkowych, jak i pastwiskowych zachodzi proces glebotwórczy darniowy.

W odróżnieniu od klas bonitacyjnych, które w przybliżeniu oddają ogólną wartość produkcyjną gleb w naturalnych warunkach gospodarowania, pełną rolniczą ich przydatność określają kompleksy rolniczej przydatności. Kompleksy rolniczej przydatności obejmują takie zespoły różnych i różnie położonych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. Stanowią niejako typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które winny determinować dobór roślin uprawnych. Nazwy kompleksów pochodzą od nazw zbóż, uznanych w

[Rys. 12] Obszary o najwyższej jakości gleb (klas I-III) w gminie Góra (zakreskowane na żółto)²³

[Rys. 13] Podatność gleb na suszę w gminie Góra²⁴

²³ Opracowanie własne na podstawie geodanych.

²⁴ <https://gorowski.e-mapa.net/>

naszych warunkach za najbardziej właściwe rośliny wskaźnikowe. Udział poszczególnych kompleksów glebowych w powierzchni gruntów rolnych i użytków zielonych zawiera poniższe zestawienie (Tab. 3).

[Tab. 3] Udział poszczególnych kompleksów glebowych w powierzchni gruntów rolnych i użytków zielonych na terenie gminy Góra²⁵

Kompleksy rolniczej przydatności	Grunty orne							Użytki zielone	
	2	3	5	6	7	8	9	2z	3z
%	9,0	34,5	24,6	25,8	3,9	0,5	1,7	59,0	41,0

Określając ogólnie stopień funkcjonalnej przydatności gleb, należy wskazać:

- kompleksy glebowe od 2, 4, 5, 8 zaliczyć można do terenów bardzo korzystnych dla intensywnej produkcji rolnej (stanowią 68,6 %),
- kompleksy 6, 7 i 9 mało przydatne dla produkcji rolnej, korzystne dla rozwoju funkcji pozarolniczych (31,4 %),

Przestrzenne rozmieszczenie typów i gatunków gleb ma ścisły związek z rozmieszczeniem przestrzennym skał macierzystych. Na podłożu gliniastym w postaci piasków gliniastych mocnych i piasków gliniastych (wysoczyzny) wytworzyły się dobre gleby zaliczane głównie do kompleksów 2, 4, 5. Są to głównie czarne ziemie oraz gleby pseudobielicowe tworzące zwarte kompleksy nadające się do intensywnej produkcji rolnej (przeważnie kl. III i IV, miejscami V). Gleby słabe, kompleksu 6 i 7 wytworzyły się w obniżeniach dolinnych na piaskach luźnych, słabogliniastych i gliniastych lekkich. Są to gleby piaszkowe różnych typów genetycznych kl. V i VI oraz mady. W niższych partiach dolin (tereny podmokłe) występują niewielkie fragmenty gleb murszowo – mineralnych wytworzonych na podłożu piaszczystym kompleksu 9, a na podłożu gliniastym kompleksu 8. Użytki zielone w przewadze dobre występują w obniżeniach dolinnych, przy czym słabsze kompleksu 3z koncentrują się w dolinie Baryczy i w górnym odcinku doliny Rowu Śląskiego, natomiast kompleksu 2z w dolinach erozyjnych, na terenie wysoczyzn oraz na północy gminy w dolinie Rowu Polskiego i Śląskiego.

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Jakość powietrza – a dokładniej poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ściśle zależy od warunków meteorologicznych oraz działalności antropogenicznej. Temperatura powietrza, prędkość wiatru, natężenie promieniowania słonecznego czy też wilgotność oddziałują na wielkość emisji zanieczyszczeń.

Na rozprzestrzenianie się substancji zanieczyszczających szczególnie znaczący wpływ mają właśnie wiatry – ich prędkość i kierunki. W momencie braku wiatrów oraz wiatrów o małych prędkościach następuje pogarszanie wentylacji powietrza, co przyczynia się do wzrostu stężeń zanieczyszczeń w przypowierzchniowych warstwach atmosfery. Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania się powietrza wraz z zanieczyszczeniami, natomiast kierunek decyduje o trasie ich migracji. Opady atmosferyczne, wilgotność, natężenie promieniowania słonecznego wpływa także na przemiany fizyko – chemiczne zanieczyszczeń w atmosferze oraz ich wymywanie. Od kierunków i prędkości wiatru zależy natomiast transport zanieczyszczonych mas powietrza z obszarów ich emisji. Innym czynnikiem fizycznym wpływającym na poziom zanieczyszczeń jest stopień zróżnicowania ukształtowania terenu, w którym mogą występować obszary o specyficznym klimacie, mikroklimacie i specyficznych warunkach meteorologicznych. Kolejnym czynnikiem wyznaczającym jakość powietrza jest zjawisko tzw. inwersji termicznej, odznaczające się występowaniem temperatury niższej tuż przy powierzchni ziemi, niż w wyższych partiach atmosfery. Najlepsze warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń panują na terenach płaskich, gdzie występuje duża liczba dni z nasłonecznieniem, dobre warunki termiczne oraz wysokie prędkości mas powietrza. Natomiast w dolinach, nieckach wymiana mas powietrza jest utrudniona. Temperatura powietrza wpływa pośrednio na jakość powietrza. Niskie temperatury powodują wzrost emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w instalacjach grzewczych.

²⁵ Opracowanie własne na podstawie: Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. IUNiG Puławy.

Prędkość wiatru w Gminie Góra waha się między 3,0-4,5m/s. Dla porównania, w skali roku średnia prędkość wiatru w Polsce wynosi ok. 2,6-3,8 m/s. Obszar gminy znajduje się w III klasie wietrzności kraju (tj. średnio korzystna), sprzyjając jednocześnie potencjalnemu rozwojowi energetyki wiatrowej, gdyż przeciętna elektrownia wiatrowa wymaga zasilania wiatrem o średniej prędkości min. 2,5-3 m/s.

Całe województwo dolnośląskie, w tym gmina Góra, objęte są monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Aktualnie w Polsce pomiary jakości powietrza prowadzone są na 2053 stanowiskach pomiarowych, w tym na 1199 stanowiskach automatycznych, co stanowi 58,4% wszystkich stanowisk i na 854 stanowiskach manualnych (41,6% wszystkich stanowisk). Na terenie Gminy Góra brak stanowiska pomiarowego należącego do GIOŚ. Na terenie Miasta Góra zainstalowano 6 czujników pomiaru jakości powietrza w następujących lokalizacjach:

- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Marii Konopnickiej 2,
- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 2,
- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Poznańska 2,
- Przedszkole Publiczne nr 1, ul. Stefana Żeromskiego 15,
- Zespół Żłobek i Klub Dziecięcy, ul. Piastów 34,
- ul. Lipowa - ul. Cicha.

Należy wskazać, że analizowany obszar podlega pod strefę dolnośląską, (kod strefy: PL0204), którą w 2023 r. zaliczono do klasy C (na podstawie opracowania: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2023”, Wrocław 2024 r.), ze względu na występowanie przekroczeń dla:

- pyłu zawieszonego PM10 – pomiar 24-godzinny,
- arsenu (As) w pyłe zawieszonym PM10,
- benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.
- Ozonu (O₃)

Z kolei do klasy A1 (z klasy C w 2022 roku) zaliczono strefę dolnośląską ze względu na brak występowania przekroczeń dla:

- pyłu zawieszonego PM2,5 (poziom dopuszczalny I i II faza).

Analiza danych z monitoringu jakości powietrza prowadzonego wcześniej, bo w latach 2013 - 2022 w województwie dolnośląskim wskazuje na zauważalną poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10. Wyniki pomiarów ze wszystkich stanowisk mierzących pył zawieszony PM10 wskazują na istotny spadek stężeń średnich rocznych w obecnych czasach.

Największe zmniejszenie stężeń średniorocznych – powyżej 30% wykazały stacje zlokalizowane: we Wrocławiu (o ponad 30%), w Jeleniej Górze (o 35%), w Oławie (o 31%), w Oleśnicy (o 32%), w Polkowicach (o 31%), w Świdnicy (o 31%), w Szczawnie Zdroju (o 39%), w Działoszynie (o 36%) i w Zgorzelcu (o 29%). Największe ograniczenie liczby dni z przekroczeniami normy 24-godzinnej wystąpiło: we Wrocławiu (o ponad 70%), w Legnicy (o 55%), w Dzierżoniowie (o 53%), w Głogowie (o 50%), Jeleniej Górze (średnio o 60%), w Oławie (o 71%), w Oleśnicy i w Polkowicach (o 78%), w Świdnicy (o 62%), w Szczawnie Zdroju (o 74%), w Zgorzelcu (o 67%) oraz w stacjach pozamiejskich: w Osieczowie (o 86%) i Działoszynie (o 96%).

Gmina Góra posiada opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Góra z roku 2016 przyjęty Uchwałą NR XXIII/172/16 Rady Miejskiej Góry z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany i ustalenia tekstu jednolitego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Góra. Głównymi celami prowadzenia gospodarki niskoemisyjnej określonymi w dokumencie są:

- poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanej ze spalaniem paliw na terenie Miasta i Gminy Góra,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcja poziomu zużytej energii finalnej na terenie Miasta i Gminy Góra.

Powyższe cele zostaną osiągnięte głównie dzięki realizacji następujących celów operacyjnych:

- rozwój planowania energetycznego w Gminie Góra,
- identyfikacja obszarów problemowych na terenie Gminy Góra,
- rozwój systemu zarządzania energią i środowiskiem,

- obniżenie poziomu energochłonności w poszczególnych sektorach odbiorców energii,
- optymalizacja działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii,
- utrzymanie tendencji wzrostowej wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa z zakresu ochrony środowiska,
- aktywizacja lokalnej społeczności oraz poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych.

Gmina Góra poprzez opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej zobowiązuje się do podejmowania wszelkich działań zmierzających do poprawy jakości powietrza na jej obszarze, a w szczególności do:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Cel ten zostanie zrealizowany poprzez wdrożenie następujących celów strategicznych:

- Wzrost liczby budynków komunalnych, mieszkalnych, użyteczności publicznej objętych termomodernizacją,
- Rozwój i poprawa jakości ciepłownictwa, przede wszystkim źródeł ciepła,
- Ograniczenie „niskiej emisji” z mieszkalnictwa,
- Wzrost wykorzystania OZE w gospodarstwach indywidualnych i przedsiębiorstwach,
- Wzrost liczby zmodernizowanych systemów grzewczych i wprowadzonych w tym zakresie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- Rozwój systemów transportu zbiorowego,
- Rozwój sieci dróg rowerowych w granicach gminy,
- Wzrost liczby zmodernizowanego oświetlenia ulicznego,
- Wzrost liczby zmodernizowanego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej,
- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- Ograniczenie zużycia i kosztów energii używanej przez odbiorców,
- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego,
- Ograniczenie emisji komunikacyjnej,
- Wprowadzenie nowoczesnych technologii w budownictwie.

Celem wdrożenia zaleceń dokumentu jest wyznaczenie kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza, a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Na zanieczyszczenie powietrza znacznie wpływają substancje emitowane przez pojazdy. Badania stanu zanieczyszczenia powietrza węglowodarami aromatycznymi wskazują na wysoki stopień narażenia ludzi na skutki emisji szkodliwych substancji zawartych w spalinach samochodowych. Szczególnie wysokie zagrożenia stwarzają wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, w tym benzo-a-piren oraz lotne związki organiczne takie jak benzen i jego alkilopochodne. Ponadto emisja benzo-a-pirenu związana jest z używaniem węgla kamiennego do produkcji ciepła, szczególnie w małych kotłach z rusztem stałym i w nisko sprawnych paleniskach indywidualnych. Potwierdzają to wyniki pomiarów wskazujące na bardzo duże zróżnicowanie stężeń występujących w okresach grzewczych w stosunku do stężeń w okresie letnim.

WARUNKI KLIMATYCZNE

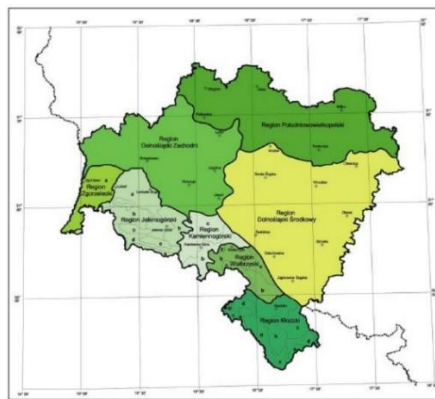
Gmina Góra, według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza, położona jest w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego (Rys. 14), który znajduje się na obszarze pozostającym pod wpływem

[Rys. 14] Regiony klimatyczne Dolnego Śląska²⁶

²⁶ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne..., 2005 r.

wilgotnych mas powietrza znad Oceanu Atlantyckiego. Amplitudy temperatur są niższe od średnich w kraju. Średnia roczna temperatura wynosi 8,5°C średnia najcieplejszego miesiąca- lipca wynosi od 17°C do 18,1°C, średnia temperatura stycznia od -3°C do -2°C Zima jest łagodna i krótka a lato, długie i ciepłe. Pokrywa śnieżna zalega od 50 do 60 dni. Okres wegetacyjny trwa 210-220 dni.

Opady atmosferyczne są niższe od średniej krajowej i wynoszą 500-700 mm rocznie. Średnia prędkość wiatru wynosi około 3 m/s. W związku z różnicami pomiędzy obszarem wzgórz morenowych a łąkami w dolinach Rowu Polskiego i Rowu Śląskiego występuje zmienność warunków klimatycznych.

Wilgotność względna powietrza przybiera wartości najwyższe w okresie od października do stycznia (84-88%), najniższe przypadają na czerwiec oraz lipiec (72-74%).

Na obszarze opracowania, podobnie jak w całym kraju przeważają wiatry zachodnie.

Na charakter klimatu lokalnego wpływa m.in. rzeźba terenu oraz sposób jej użytkowania, obecność wód oraz szaty roślinnej, kształtującej lokalny mikroklimat.

Obręb Osetno zlokalizowany jest w południowej części gminy Góra na obszarze Doliny Baryczy. W obrębie doliny zachodzi zjawisko gromadzenia i przemieszczania się mas chłodnego powietrza, zaznacza się również większa wilgotność powietrza, niższe temperatury minimalne, przejawia się skłonność do mgieł i inwersji temperatur.

Obecne na obszarze opracowania tereny leśne korzystnie wpływają na warunki lokalnego mikroklimatu zmniejszając dobową amplitudę temperatur, kształtują korzystne warunki wilgotnościowe powietrza, wzbogacają powietrze w tlen, pochłaniają dwutlenek węgla.

KLIMAT AKUSTYCZNY

Pod względem akustycznym gminę Długołękę w tym również wieś Domaszczyn należy rozpatrywać głównie z punktu widzenia hałasu przemysłowego - związanego z wszelkiego rodzaju procesami technologicznymi i komunikacyjnego - wywołany przez środki transportu.

Hałas komunikacyjny

Według przepisów dotyczących ochrony środowiska za hałas uznaje się dźwięk o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Wyróżniony jest hałas komunikacyjny i hałas przemysłowy.

Podstawowym źródłem hałasu komunikacyjnego na obszarze objętym planem ogólnym może być ruch samochodowy, zwłaszcza ruch ciężarowy wzdłuż dróg wojewódzkich nr 323 i 324. Do tego na terenie gminy zlokalizowane są odcinki 23 dróg powiatowych oraz dróg gminnych. Hałas kolejowy ma znaczenie marginalne. Ponadto emiternami hałasu mogą być też duże zakłady produkcyjne i firmy oraz zabudowa wielorodzinna zlokalizowana w miejscowości Góra, jednakże ma to zasięg wyłącznie lokalny.

Hałas generowany w związku z ruchem samochodowym jest przyczyną ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko akustyczne. Dotyczy to przede wszystkim dróg o natężeniu ruchu przekraczającym 1000 pojazdów/dobę.

Czynnikami wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są:

- natężenie i płynność ruchu,
- procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów
- prędkość strumienia pojazdów,
- położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni,
- ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna,
- charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy.

Badaniami klimatu akustycznego zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W latach 2008 i 2014 WIOŚ we Wrocławiu prowadził badania dot. Poziomu hałasu w powiecie Górowskim, badaniami hałasu objęto 5 odcinków dróg. W niniejszym opracowaniu zawarto wyłącznie wyniki dotyczące gminy Góra. Badania prowadzono w punktach:

- Góra
- ul. Wrocławska 34 przy drodze wojewódzkiej nr 324,
- ul. Głogowska 11,
- ul. Głogowska/Paderewskiego.

W punkcie przy ul. Wrocławskiej 34 w porze dziennej hałas przekraczał dopuszczalne normy i wyniósł 70,0 dB. W dwóch pozostałych punktach poziom hałasu nie przekraczał wyznaczonych norm.

Hałas przemysłowy

Poziomy hałasów przemysłowych kształtują się w sposób indywidualny dla każdego obiektu i zależą od zbioru maszyn i urządzeń hałasotwórczych, izolacyjności obudowy hal przemysłowych oraz prowadzonego procesu technologicznego. Zakłady przemysłowe i warsztaty usługowe są źródłami hałasu o ograniczonym zasięgu oddziaływania, wpływają one na warunki klimatu akustycznego, jednakże wpływ ten ma charakter lokalny. Takie stacjonarne źródła hałasu mogą jednak powodować uciążliwości dla osób zamieszkujących w ich najbliższym sąsiedztwie i podlegają ciągłej presji tego zjawiska.

Regulacje prawne odnośnie poziomu hałasu zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

PRZYRODA

FLORA

Według geobotanicznego podziału Polski (Szafer, Zarzycki, 1972 r.) obszar Gminy Góra zalicza się do:

- Państwa Holarktydy,
- Obszaru Euro - Syberyjskiego,
- Prowincji Niżowo - Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej,
- Działu Bałtyckiego,
- Poddziału Pasa Wielkich Dolin,
- Krainy Wielkopolsko - Kujawskiej,
- Okręgu Baryckiego.

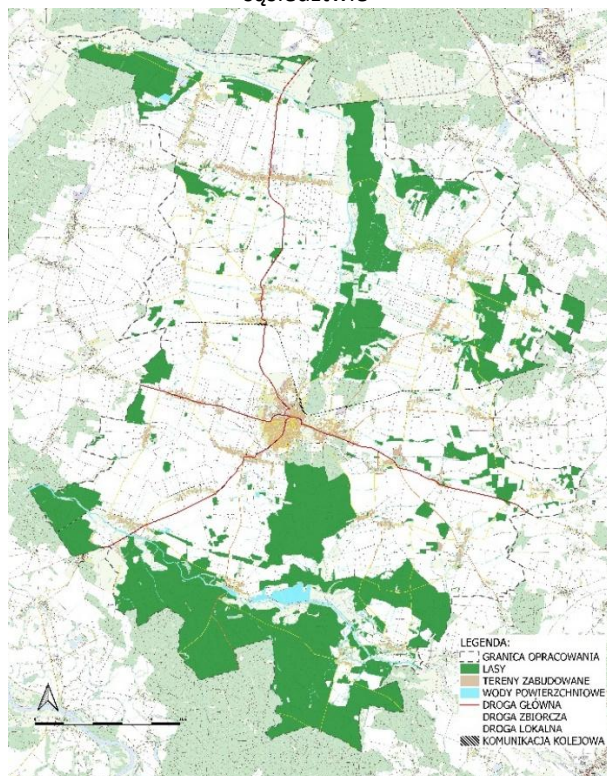
Bogata rzeźba obszaru gminy Góra, zróżnicowane gleby, zachowane w wielu miejscach stosunkowo mało zmienione siedliska, a także istnienie dwóch fragmentów korytarza ekologicznego powoduje, że flora tego obszaru jest dość zróżnicowana.

Na terenie gminy występują płaty roślinności łąkowej, pastwiska oraz roślinność związana ze zbiorowiskami wodnymi porastająca niektóre odcinki rzek, starorzeczy, zbiornik retencyjny w Ryczeniu oraz żwirownie, piaskownie, glinianki i inne oczka wodne. Wśród łąk obserwowanych na terenie gminy przeważają łąki kaczęncowe i wyczyńcowe, ale występują również rzadkie łąki trzęślicowe, grądowe rajgrasowe czy nawiązujące do muraw napiaskowych i kserotermicznych. Obserwowane są również ziołorośla oraz zbiorowiska szuwarów wielkoturzycowych.

Na terenie gminy Góra występują gatunki roślin objętych ścisłą ochroną gatunkową i częściową ochroną gatunkową. Znajdują się także gatunki zagrożone i rzadkie.

Wśród gatunków roślin zagrożonych, rzadkich i chronionych występujących na terenie gminy, wymienić należy: ciemiężyk drobnokwiatowy (*Vincetoxicum hirundinaria*), cis pospolity (*Taxus*

[Rys. 15] Obszary lasów w gminie Góra i w sąsiedztwie²⁷

²⁷ Opracowanie własne na podstawie geodanych.

baccata), goryczka wąskolistna (*Gentianapneum onanthe*), groszek błotny (*Lathyrus palustris*), grzybień biały (*Nymphaea alba*), kokorycz pusta (*Corydaliscaeva*) czy miodownik melisowaty (*Melittis melissophyllum*). Ponadto w gminie występują m.in. dziki bez koralowy (*Sambucus racemosa*), olsza szara (*Alnus incana*), świerk pospolity (*Picea abies*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), goździk kartuzek (*Dianthus carthusianorum*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), jałowiec pospolity (*Juniperus communis*) czy zawciąg pospolity (*Armeria maritima*).

LASY

Cele polityki leśnej Polski oraz zadania służące ich realizacji zostały sprecyzowane wydanym przez Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zatwierdzonym przez Radę Ministrów w 1997 roku dokumencie pt.: „Polityka Leśna Państwa”. Zgodnie z treścią tego dokumentu „nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno - gospodarczej warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa”²⁸. Politykę leśną w Polsce na szczeblu lokalnym realizuje administracja lokalna i samorządy w zakresie bezpośredniej współpracy z nadleśnictwami i wzajemnej partycypacji w procesach planistycznych (plany urządzania lasów, plany przestrzennego zagospodarowania gminy, plany ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych), w programach podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej społeczności lokalnej.

Na terenie Gminy Góra lesistość jest średnia. Według danych GUS z 2020 r. lasy zajmują powierzchnię ogólną 7 205,35 ha (Rys. 15). Na terenie Gminy dominują lasy publiczne, z czego 35,30 ha stanowi własność gminy i podlegają Nadleśnictwu Góra. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru (26,3%) jest porównywalny do średniej krajowej, która wynosi 29,6%. W Gminie Góra dominującym typem siedlisk leśnych są bory sosnowe. Przeważa w nich zespół suboceanicznego boru świeżego. Największy zwarty obszar tego boru znajduje się w południowej części jednostki, na lewym brzegu Baryczy. Inne większe fragmenty tego typu lasu występują między Ślubowem, a Wierzowicami Wielkimi, między Górą, a Zawieściami, oraz pod Radosławem i Nową Wioską. W większości przypadków są to monokultury sosny, jednak w wielu miejscach z naturalnym samosiewem sosnowym, świadczącym o zgodności drzewostanu z siedliskiem. Bardzo rzadkim leśnym zespołem borowym jednostki jest śródładowy bór suchy (domieszka borówki brusznicy, porosty). Jest to siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE. W gminie występuje jedynie na niewielkich fragmentach, zajmując szczyty zalesionych śródładowych piaszczystych wydm, w kompleksie leśnym na lewym brzegu Baryczy. Najlepiej wykształcone płaty tego zespołu leśnego występują na zachód od Wierzowic Małych oraz na południe od Ryczenia. Rzadkim borowym zespołem leśnym gminy jest śródładowy bór wilgotny. Występuje on na niewielkich powierzchniach nad Tynicą i w dolinie Rowu Śląskiego. Cechuje go domieszka brzozy omszonej w sosnowym drzewostanie, kruszyny pospolitej w podsycie oraz obfite występowanie trawy trzęślicy modrej oraz mchu płonnika pospolitego w runie. Stosunkowo obficie występują na tym obszarze lasy z panującą olszą czarną. Duże powierzchnie zajmuje tu zespół olsu porzeczkowego, o kępowo - dolinowej strukturze runa. Największe i najlepiej wykształcone płaty olsów znajdują się nad Kanałem Głównym (Dziczkiem) między Górą, Zawieściami, a Ryczeniem oraz nad Rowem Śląskim między Chrósciną, a Czerniną Dolną. Szeroko rozpowszechnione są na terenach Góry łęgi jesionowo - olszowe (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE; priorytetowe). Występują one najczęściej w postaci wąskich smug nad wieloma ciekami gminy, także w krajobrazie rolniczym. Większe fragmenty tego siedliska znajdują się nad Rowem Śląskim, Kanałem Głównym i Tynicą. Najładniej wykształcone są łęgi nad Rowem Śląskim, między Górą, Włódkowem Dolnym, a Glinką. Lasy i grunty leśne podlegają w większości administracji Nadleśnictwa Góra Śląska. Większość lasów na terenie jednostki została uznana za lasy ochronne – wodochronne. Działania gospodarcze leśników ukierunkowane są przede wszystkim na

²⁸ „Polityka Leśna Państwa”, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa - Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 kwietnia 1997 r.

uzyskanie zróżnicowanego, trwałego i wielofunkcyjnego lasu, który łączy cele przyrodnicze z produkcyjnymi, przy dominacji funkcji ochronnych.

Według danych z Nadleśnictwa przeciętny wiek lasów oraz struktura gatunkowa wygląda następująco:

Struktura wiekowa:

- I klasa wieku – 12% powierzchni leśnej,
- II klasa wieku – 19% powierzchni leśnej,
- III klasa wieku – 17% powierzchni leśnej,
- IV klasa wieku – 25% powierzchni leśnej,
- V klasa wieku – 11% powierzchni leśnej,
- VI i wyższe klasy wieku – 16% powierzchni leśnej,

Struktura gatunkowa:

- Sosna – 60% powierzchni leśnej Gminy Góra,
- Olcha – 15% powierzchni leśnej Gminy Góra,
- Dąb – 15% powierzchni leśnej Gminy Góra,
- Jesion, brzoza, świerk i inne – 10% powierzchni leśnej Gminy Góra.

Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy przedstawia tabela 4.

[Tab. 4] Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Góra (wg GUS)²⁹

L.p.	Rodzaj własności	Powierzchnia [ha]
1	Lasy ogółem	7 205,35
2	Lasy publiczne ogółem	6 941,35
3	Lasy publiczne Skarbu Państwa	6 906,05
4	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	6 789,22
5	Lasy publiczne gminne	35,30
6	Lasy prywatne ogółem	264,00

Na terenie Gminy Góra zagrożeniem dla zasobów leśnych są:

- czynniki naturalne abiotyczne - obniżanie poziomu wód gruntowych, susze, wiatr i mróz;
- czynniki naturalne biotyczne - owady fitofagiczne, grzyby pasożytnicze, zwierzyna leśna;
- czynniki pochodzenia antropogenicznego - zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie wód, gospodarka odpadami (dzikie wysypiska), zagrożenia pożarowe, zmiana leśnego użytkowania terenu na inne formy, zaśmiecanie terenów leśnych.

Ważną zasadą ochrony lasu jest wymóg minimalizacji szkód ekologicznych, które mogą wystąpić na skutek wykonywanych zabiegów. Celem ochrony lasu przed szkodnikami i patogenami chorobotwórczymi nie jest całkowite ich wyniszczenie, lecz ograniczenie występowania tych organizmów do poziomu niepowodującego szkód gospodarczo znośnych. Stosowane zabiegi powinny zapewniać stan równowagi i możliwie swobodny przebieg procesów ekologicznych w biocenozie.

Szkody od zwierzyny płowej w formie zgrzyzania upraw lub spałowania młodników są gospodarczo znośne. Głównymi sprawcami są sarny i jelenie. Na terenie nadleśnictwa występują również szkody spowodowane działalnością bobrów, wynikiem czego jest podtapianie drzewostanów³⁰.

Zbiorowiska leśne i zaroślowe

²⁹ Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029, Góra 2021r.

³⁰ *Ibidem*.

Większe kompleksy leśne koncentrują się głównie w obniżeniach dolinnych Baryczy, Rowu Polskiego i Śląskiego oraz w dolinie Rzęśnika (Dziczek). Porastają one głównie tereny tera średnich i w mniejszym stopniu wysokich. Na obszarach wysoczyznowych występują drobne fragmenty lasów. Są to przeważnie bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże, bory świeże i lasy świeże. Lasy w dolinach cieków cechują się dużą różnorodnością siedlisk ze znacznym udziałem siedlisk wilgotnych. Wyższe poziomy terasowe (wysokie i środkowe), o głębszym zaleganiu wód podziemnych, porastają głównie lasy mieszane świeże i bory mieszane świeże. Obniżenia dolinne, o płytkim zaleganiu wód podziemnych porastają lasy typowe dla terenów podmokłych. Są to głównie olsy, olsy jesionowe, lasy mieszane wilgotne i bory mieszane wilgotne oraz bory bagienne.

Większość lasów na terenie gminy została uznana za lasy ochronne – wodochronne. Działania gospodarcze leśników ukierunkowane są przede wszystkim na uzyskanie zróżnicowanego, trwałego i wielofunkcyjnego lasu. Lasu, który łączy cele przyrodnicze z produkcyjnymi, przy dominacji funkcji ochronnych.

Poniżej zestawiono charakterystykę siedlisk leśnych, występujących na terenie gminy.

Bory sosnowe – dominują w strukturze lasów gminy Góra. Zdecydowanie przeważa wśród nich zespół suboceanicznego boru świeżego *Luecobryo-Pinetum*. Największy zwarty obszar tego boru znajduje się w południowej części gminy Góra, na lewym brzegu Baryczy. Inne większe fragmenty tego typu lasu występują między Ślubowem a Wierzawicami Wielkimi, między Górą a Zawieściami, oraz pod Radosławiem i Nową Wioską. W większości przypadków są to monokultury sosny, jednak w wielu miejscach z naturalnym samosiewem sosnowym, świadczącym o zgodności drzewostanu z siedliskiem.

Śródładowy bór suchy *Cladonio-Pinetum* - bardzo rzadki leśny zespół borowy gminy. Jest to siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE. W gminie występuje jedynie w mało powierzchniowych fragmentach, zajmując szczyty zalesionych śródładowych piaszczystych wydm, w kompleksie leśnym na lewym brzegu Baryczy. Najlepiej wykształcone płaty tego zespołu leśnego występują na zachód od Wierzawic Małych oraz na południe od Ryczenia. Charakteryzują się one obfitym występowaniem kilku chronionych gatunków porostów z rodzaju *Cladonia* oraz również chronionego porostu płucnicy islandzkiej *Cetraria islandica*, a także borówki brusznicy *Vaccinium vitis-idaea*. Płaty te, najczęściej o powierzchni kilku ar, zasługują na ochronę w ramach nadleśnictwa jako cenne fragmenty rodzimej przyrody.

Śródładowy bór wilgotny *Molinio-Pinetum* – rzadko występujący na obszarze gminy zespół leśny gminy. Występuje on na niewielkich powierzchniach nad Tynicą i w dolinie Rowu Śląskiego. Cechuje go domieszka brzozy omszonej *Betula pubescens* w sosnowym drzewostanie, kruszyny pospolitej *Frangula alnus* w podszyciu oraz obfite występowanie trawy trzęślicy modrej *Molinia caerulea* oraz mchu płonnika pospolitego *Polytrichum commune* w runie.

Lasy z panującą olszą czarną *Alnus glutinosa* - często występują w gminie Góra. Duże powierzchnie zajmuje tu zespół olsu porzeczkowego *Ribeso nigri-Alnetum*, o kępowo-dolinowej strukturze runa. Największe i najlepiej wykształcone płaty olsów znajdują się nad Kanałem Głównym (Dziczkiem) między Górą, Zawieściami a Ryczeniem, oraz nad Rowem Śląskim między Chróścina a Czerniną Dolną.

Łęgi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE; priorytetowe). Siedlisko często spotykane na terenie gminy. Występują one najczęściej w postaci wąskich smug nad wieloma niewielkimi ciekami gminy, także w krajobrazie rolniczym. Większe fragmenty tego siedliska znajdują się na Rowem Śląskim, Kanałem Głównym i Tynicą. Najładniej wykształcone są łęgi nad Rowem Śląskim, między Górą, Włodowem Dolnym a Glinką, które charakteryzują się malowniczym aspektem kwietniowym z masowo kwitnącą kokoryczą pustą *Corydalis cava*.

Łęg wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum minoris* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE) - występuje stosunkowo rzadko na terenie gminy. Większe płaty tego zespołu leśnego spotkamy nad Śląskim Rowem między Górą, Włodowem Dolnym a Glinką, gdzie występują one w kompleksie przestrzennym z łęgami jesionowo-olszowymi.

Grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum betuli* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE). Są to bogate lasy liściaste siedlisk żyznych z dębem szypułkowym *Quercus robur*, lipą drobnolistną *Tilia cordata* i grabem zwyczajnym *Carpinus betulus*. Większe ich płaty spotyka się nad Rowem Śląskim, Kanałem Głównym i Baryczą.

Cieptolubne (światliste) dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE; priorytetowe!) - bardzo rzadkie i najcenniejsze w gminie zbiorowisko leśne. Występuje jedynie w dwóch miejscach na stromej silnie nasłonecznionej skarpie pradoliny Baryczy pod Ryczeniem. Charakteryzują się obfitym występowaniem chronionego miodownika melisowatego *Melittis melissophyllum* oraz róży francuskiej *Rosa gallica*.

Dąbrowy acydofilne lasy ze związku *Quercion robori-petraeae* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE). Są to widne lasy z przewagą dębu bezszypułkowego *Quercus petraea* z kwaśnym runem, rzadko występujące. Krzewiaste zarośla występują na skrajach lasów i miedzach śródpolnych. Są to zbiorowiska z klasy *Rhamno-Prunetea*. Zbudowane są z tarniny *Prunus spinosa*, jeżyn *Rubus sp.*, róż *Rosa sp.*, głogów *Crataegus sp.*, chronionych: kruszyny oraz kaliny koralowej *Viburnum opulus*, a także szakłaka *Rhamnus catharticus*.

Zbiorowiska łąkowe, murawowe i okrajkowe

Łąki i pastwiska zajmują w gminie Góra jeszcze około 10 % jej powierzchni, z tendencją do zmniejszania się ich arealu. Największe ich skupiska znajdują się w między Rowem Polskim a Rowem Śląskim w północnej części gminy, w dolinie Rowu Śląskiego w rejonie Chróściny, Czerniny Dolnej i Glinki, a także w dolinie Baryczy.

Molinietalia caeruleae - przeważają w gminie. Wśród nich do najszerzej rozpowszechnionych należą łąki kaczeńcowe ze związku *Calthion palustris* oraz wyczyńcowi ze związku *Alopecurion pratensis*.

Łąki trzęślicowe *Molinietum caeruleae* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE) - są rzadkim zespołem łąkowym gminy są. Ich największe skupisko znajduje się na lewym brzegu Rowu Śląskiego, na południowy wschód od Chróściny. Ponadto cenne płaty tych łąk występują pod Glinką i Czerniną Dolną.

Łąki i grądowe rajgrasowe ze związku *Arrhenatherion elatioris* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE) - również bardzo rzadko występujący typ łąki na terenie gminy. Są to łąki nawiązujące składem florystycznym do łąk grądowych znajdują się między innymi na południe od Wierzawic Małych.

Koelerion glaucae i kserotermiczne łąki z klasy *Festuco-Brometea* - stanowią niewielkie fragmenty nawiązujące do muraw napiaskowych ze związku znajdują się porozrzucane na obszarze całej gminy, najczęściej na skarpach nasypów, wałów, rowów przydrożnych itp. Spotyka się tu takie gatunki roślin, jak: goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum*, przetacznik kłosowy *Veronica spicata* czy wilczomlecz sosnka *Euphorbia cyparissias*.

Interesującym zbiorowiskiem okrajkowym w gminie Góra są **ziotorośla z lepieźnikiem różowym *Aegopodio-Petasitetum hybridi***. Występują one nad szybko płynącymi ciekami, zwłaszcza w obrębie Wzgórz Rudnowskich; np. pod Kłodą Wielką, Grabownem, Ślubowem.

Zbiorowiska wodne i szuwarowe

Naturalnymi zbiorowiskami wodnymi w gminie są niektóre odcinki rzeki Barycz i jej starorzecza. Szczególnie cenne są nadbaryckie starorzecza (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE). Spotkamy na nich między innymi zespół *Hydrocharitetum morsus-ranae*, zwłaszcza rzadszy wariant z dominującą osoką aloesowatą *Stratiotes aloides* oraz zespół „lili w wodnych” *Nupharo-Nymphaetum albae* z chronionymi roślinami – grzybieniami białymi *Nymphaea alba* i grążelem żółtym *Nuphar luteum*.

Na uwagę zasługuje stosunkowo młody retencyjny Zbiornik Ryczeń, na którym rozwijają się płaty zespołu *Hydrocharitetum morsus-ranae*, z osoką aloesowatą, wyspy szuwaru oczeretowego *Scirpetum lacustris*, a także zespół *Eleocharitetum palustris* – przybrzeżne skupienia ponikła błotnego *Eleocharis palustris*.

W pozostałej części gminy liczne są różnego rodzaju zwirownie, piaszki, glinianki i inne oczka wodne, które porastają między innymi takie zespoły roślinne, jak: *Potametum natantis* – zbiorowisko z rdestnicą pływającą *Potamogeton natans*, szuwar trzcinowy *Phragmitetum australis*, szuwar wąskopałkowy *Typhetum angustifoliae*, szuwar szerokopałkowy *Typhetum latifoliae*. Wszędzie, nawet na najmniejszych zbiornikach wodnych pospolite jest pleustonowe fitocenozy z rzęsą drobną *Lemna minor* z klasy *Lemnetea minoris*.

Zbiorowiska szuwarów wielkoturzycowych ze związku *Magnocaricion* porastają dość licznie doliny rzeczne – Rowu Polskiego, Rowu Śląskiego, Baryczy i Tynicy. Pośród nich do najczęstszych należą: *Caricetum ripariae*, *Caricetum acutiformis*, *Caricetum elatae*, *Caricetum gracilis* oraz szuwar mózgowy *Phalaridetum arundinaceae*.

Ponadto na terenie gminy zinwentaryzowano gatunki roślin objętych ochroną prawną, zagrożonych i rzadkich, które zostały opisane w rozdziale traktującym o prawnych formach ochrony, występujących na obszarze opracowania.

Zieleń urządzona

Antropogeniczną formą terenów zieleni, zależną od działań człowieka jest zieleń urządzona. Formami zieleni urządzonej na terenie gminy są parki miejskie i wiejskie, parki podworskie, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, zielone dachy, ogródki działkowe, zieleń obiektów sportowych itp.

Wśród zadrzewień w składzie gatunkowym dominują lipy, klony, jesiony, dęby, kasztanowce i topole.

Na szczególną uwagę zasługują:

- dwurzędowa aleja lipowa ciągnąca się od ul. Zielonej do starego cmentarza w Górze (XIX/XX w.),
- dwurzędowa aleja kasztanowca przy drodze na cmentarz komunalny w Górze (długość 800 m, wiek 100 lat),
- zadrzewienie śródpolne koło Ligoty utworzone przez szpaler 110 dębów w wieku 150 lat.

FAUNA

Fauna gminy Góra charakteryzuje się przede wszystkim występowaniem 151 gatunków zwierząt objętych ochroną prawną. Spośród nich, 28 to gatunki zagrożone w całej Europie a 85 - gatunki zagrożone i rzadkie na obszarze Gminy Góra. Do najcenniejszych przedstawicieli fauny w gminie należą: czerwończyk nieparek (*Lycaenadispar*), bielinek rukiewnik (*Pontiadaplidice*), kosternik leśniak (*Carterocephalus silvicola*), certa (*Vimbavimba*), śliz (*Barbatulabarbatula*), kumak nizinny (*Bombinabombina*), ropucha zielona (*Bufotesviridis*), ropucha szara (*Bufo bufo*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), bekas kszyc (*Gallinagogallinago*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), bocian czarny (*Ciconianigra*), brodziec samotny (*Tringaochropus*), wydra (*Lutra lutra*) czy bóbr europejski (*Castorfiber*). Największą grupę zwierząt objętych ochroną gatunkową w obrębie gminy stanowią ptaki. Na obszarze gminy stwierdzono występowanie aż 125 chronionych gatunków ptaków. Znacznie mniej jest płazów i gadów (13 gatunków), ssaków (11 gatunków) czy ryb i motyli dziennych (po 1 gatunku).

Ponadto na terenie gminy zinwentaryzowano gatunki roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, zagrożonych i rzadkich, które zostały opisane w części opisującej prawne formy ochrony, występujące na obszarze opracowania.

Należy zaznaczyć, że brakuje aktualnych danych środowiskowych - ze względu na brak przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej dla gminy Góra, by jednoznacznie stwierdzić, czy w gminie Góra, w granicach obszaru opracowania planu ogólnego oraz w bliskim sąsiedztwie są zlokalizowane siedliska zwierząt chronionych. Obszary lasów a także zadrzewienia występujące na omawianym obszarze, mogą stanowić schronienie dla lokalnej fauny. Ponadto, często bliskie sąsiedztwo obszarów zamieszkiwania może ograniczyć strefy bytowania zwierzyny na wielu obszarach otwartych w gminie, której obecność na tym terenie raczej nie należy do stałej. Świat fauny może być tutaj reprezentowany jedynie przez gatunki typowe dla obszarów zurbanizowanych.

2.2. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną

Gmina Góra jest niespecjalnie mocno zróżnicowane pod względem posiadanych zasobów przyrodniczych, choć sumarycznie obejmują one powierzchniowo sporą część gminy. Zróżnicowanie dostrzegalne jest nieco bardziej pod względem samego zagospodarowania powierzchni gminy. Bezpośrednio na terenie gminy Góra występują następujące rodzaje obszarów prawnie chronionych, na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

1. Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - „Dolina Baryczy”,
 - „Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra” Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - „Krzywińsko-Osiecki” Obszar Chronionego Krajobrazu,
2. Obszar Natura 2000 PLH020084 „Dolina Dolnej Baryczy” - obszar siedliskowy,
3. Użytki ekologiczne – 8 szt.,
4. Pomniki przyrody – 32 szt.

Ponadto, w obszarze gminy Góra występuje inny, równie istotny z punktu widzenia przyrodniczego i bioróżnorodności, obszar chroniony przyrodniczo, a mianowicie:

5. Korytarz ekologiczny – Odra Środkowa.

Strefy ochronne które funkcjonują na obszarze gminy dotyczą otulin obszarów przyrodniczo chronionych, a także źródeł i ujęć wód dla potrzeb komunalnych, a także złóż geologicznych.

Poniżej przedstawiono charakterystykę występujących na obszarze gminy Góra form obszarów przyrodniczych prawnie chronionych prawem z mocy ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004:

1. Obszary Chronionego Krajobrazu:

Obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcją korytarzy ekologicznych. Na terenie Obszarów wprowadzono ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych, tj. m.in. zachowanie i utrzymanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków oraz łąk, przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, ochronę oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez utrzymanie istniejących parków wiejskich, zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych. Ponadto w celu zachowania i ochrony tych wartości na terenie Obszarów wprowadzono szereg zakazów określonych w § 4 ust. 1 ww. rozporządzeń Wojewody Dolnośląskiego.

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy” - rozległy fragment obszaru obejmuje południową, południowo-wschodnią, wschodnią³¹

Niniejszy obszar wyznaczono 18 sierpnia 1992 roku na podstawie pierwotnego Rozporządzenia Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie Województwa Leszczyńskiego, Dz. U. z dnia 3 sierpnia 1992 r. Nr 11, poz. 131, a następnie kolejno na podstawie Rozporządzenia Nr 35 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Baryczy", Dz. Urz. z 2008 r. Nr 317, poz. 3934 i obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Omawiany obszar zajmuje powierzchnię 43350 ha.

³¹ <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.363>

Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej: Osobliwością tego obszaru są podmokłe tereny, torfowiska, lasy łąkowe, grądy, olsy i łąki. Na terenie obszaru chronionego krajobrazu znajdują się zróżnicowane gatunki flory i fauny. Liczne są zwłaszcza ptaki, z których większość to gatunki łąkowe.

Fauna

W dolinie Baryczy gnieźdzą się: kanie rude (*Milvus milvus*) - drapieżne ptaki znajdujące się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, krwawodzioby (*Tringa totanus*), kszuki (*Gallinago gallinago*) i zimorodki (*Alcedo atthis*). Rozlewiska rzeki wabią liczne gatunki ptaków m.in. gęsi gęgawy (*Anser anser*), żurawie (*Grus grus*), stada przelotnych siewkowców, ale również łąkowe rycyki (*Limosa limosa*), kolonie czapli siwych (*Ardea cinerea*) i kormoranów (*Phalacrocoracidae*). Nieopodal okolicznych bagienek usłyszeć można żurawie (*Grus grus*) oraz bociany (*Ciconia ciconia*).

Flora

Na terenie parku stwierdzono występowanie 121 zespołów roślinnych (naturalnych, półnaturalnych i synantropijnych). Do najcenniejszych należą zbiorowiska wodne, w tym bardzo rzadkie w skali Polski zbiorowisko z udziałem grzybieńczyka wodnego. Spośród stwierdzonych na terenie parku gatunków roślin chronionych na uwagę zasługują gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin - grzybieńczyk wodny oraz lindernia mułowa. Występują tu duże populacje grążela żółtego oraz wodnej paproci - salwinii pływającej.

- „Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra” Obszar Chronionego Krajobrazu – fragment znajduje się w północno-wschodniej części gminy Góra³²

Niniejszy obszar wyznaczono 18 sierpnia 1992 roku na podstawie Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego, Dz. U. z 1992 r. Nr 11. poz. 131 i obejmuje powierzchnię 71425 ha.

Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej: Obszar wyznaczony w celu zachowania i ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych.

O atrakcyjności turystyczno-krajobrazowej tego terenu stanowi bogactwo form rzeźby polodowcowej, atrakcyjne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym doliny Rowu Polskiego i Rowu Śląskiego, liczne jeziora oraz stosunkowo wysoka lesistość. Na obszarze OchK nie obowiązują ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

- „Krzywińsko-Osiecki” Obszar Chronionego Krajobrazu – fragment przebiega we wschodniej części gminy, powyżej centrum gminy Góra³³

Niniejszy obszar wyznaczono 18 sierpnia 1992 roku na podstawie Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego, Dz. U. z 1992 r. Nr 11, poz. 131, a także Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osieckiego dla terenu obszaru leżącego w granicach województwa dolnośląskiego, Dz. U. z dnia 10 grudnia 2008 r. Nr 317, poz. 3931 i obejmuje powierzchnię 8500 ha.

Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej: Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Na obszarze OchK nie obowiązują ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

³² *Ibidem.*

³³ *Ibidem.*

2. Obszar Natura 2000 PLH020084 „Dolina Dolnej Baryczy” - obszar siedliskowy - praktycznie obszar w całości znajduje się w granicach gm. Góra i przebiega wzdłuż doliny rzeki na południu i biegnie do góry w kierunku centrum gminy³⁴

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Ostoja obejmuje fragment doliny dolnej Baryczy wraz z jej dopływami - Diczkiem (na południe od Góry) i Rowem śląskim (na północ od Góry). Ciepłolubne dąbrowy występują tu na naturalnych stromych skarpach pradoliny Baryczy. Występuje tam także gatunek z Czerwonej Księgi i jest nim róża francuska *Rosa gallica*. Lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe pokrywają czwartą część powierzchni ostoi. Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łągi jesionowe nad Rowem śląskim, które charakteryzują się obfitym runem z kokoryczą pustą *Corydalis cava*. Cenne są również lasy łąkowe dębowo-wiązowo-jesionowe i grądy. Lasy ostoi są miejscem występowania gatunku chrząszcza pachnicy *Osmoderma eremita*. Występują także liczne starorzecza leżące w dolinie niemal naturalnie płynącej i meandrującej tu rzeki Baryczy. W jej wodach i na starorzeczach żyją cenne gatunki ryb takich jak Koza pospolita *Cobitistaenia*, Piskorz *Misgurnus fossilis*, Różanka pospolita *Rhodeus sericeus*, ptaków - Zimorodek zwyczajny *Alcedo atthis*, Nurogęs *Mergus merganser* oraz ssaków - bóbr europejski *Castor fiber* i Wydra europejska *Lutra lutra*. W ostoi zachowały się łąki trzęślicowe z populacjami takich rzadkich gatunków roślin jak Kosaciec syberyjski *Irissibirica* i Groszek błotny *Lathyrus palustris*. Na łąkach tych występuje motyl z Aneksu II, czyli Modraszka *nausitoides maculinea nausitoides*. Różnorodność biologiczna w ostoi podnoszą dwa inne typy siedlisk siedliska - olsy i turzycowiska. Ostoja jest bardzo ważnym w tej części Polski miejscem występowania priorytetowego siedliska ciepłolubnych dąbrów, oraz lasów łąkowych i nadrzecznych zarośli wierzbowych. Cenne są również tutejsze lasy łąkowe dębowo-wiązowo-jesionowe i grądy. Lasy ostoi są miejscem łągów znaczących populacji dzięciołów (dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*).

ZAGROŻENIA

Zarzucenie użytkowania kośno-pasterskiego łąk. Do potencjalnych zagrożeń należą: przesuszenie siedlisk w obszarze i jego sąsiedztwie, przekazywanie w ręce prywatne lasów i starorzeczy, intensyfikacja gospodarki leśnej, inwazja gatunków obcych, zapobieganie wezbraniom wód (łągi i starorzecza).

Typy **SIEDLISK** wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- 6440 łąki selemicowe (*Cnidion dubii*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)
- 9190 Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*)
- 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion*)
- 91F0 łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)
- 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)

PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

A030 <i>Ciconia nigra</i>	A094 <i>Pandion haliaetus</i>	A234 <i>Picus canus</i>
A031 <i>Ciconia ciconia</i>	A119 <i>Porzana porzana</i>	A236 <i>Dryocopus martius</i>
A038 <i>Cygnus cygnus</i>	A122 <i>Crex crex</i>	A238 <i>Dendrocopos medius</i>
A072 <i>Pernis apivorus</i>	A127 <i>Grus grus</i>	A246 <i>Lullula arborea</i>
A074 <i>Milvus milvus</i>	A166 <i>Tringa glareola</i>	A321 <i>Ficedula albicollis</i>
A075 <i>Haliaeetus albicilla</i>	A193 <i>Sterna hirundo</i>	A338 <i>Lanius collurio</i>
A081 <i>Circus aeruginosus</i>	A197 <i>Chlidonias niger</i>	A379 <i>Emberiza hortulana</i>
A082 <i>Circus cyaneus</i>	A229 <i>Alcedo atthis</i>	

³⁴ <http://www.obszary.natura2000.pl/index.php?dzial=2&kat=9&art=111>

Regularnie występujące **Ptaki Migrujące** nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

A039 *Anser fabalis*

A041 *Anser albifrons*

A053 *Anas platyrhynchos*

A263 *Bombycilla garrulus*

SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

1324 *Myotis myotis*

1337 *Castor fiber*

1355 *Lutra lutra*

PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

1188 *Bombina bombina*

RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

1134 *Rhodeus sericeus amarus*

1145 *Misgurnus fossilis*

1149 *Cobitis taenia*

BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

1037 *Ophiogomphus cecilia*

1060 *Lycaena dispar*

1061 *Maculinea nausithous*

1074 *Eriogaster catax*

1084 *Osmoderma eremita*

INNE WAŻNE GATUNKI ZWIERZĄT I ROŚLIN

SSAKI

Eptesicus nilssonii

Eptesicus serotinus

Martes martes

Mustela erminea

Myotis brandtii

Myotis daubentonii

Myotis mystacinus

Myotis nattereri

Nyctalus leisleri

Nyctalus noctula

Pipistrellus nathusii

Pipistrellus pipistrellus

Pipistrellus pygmaeus

Vespertilio murinus

BEZKRĘGOWCE

Apatura iris

Carterocephalus palaemon

Gryllus campestris

Heteropterus morpheus

Lycaena hippothoe

Oedipoda caerulescens

Quercusia quercus

Zygaena ephialtes

Zygaena loti

GADY

Lacerta agilis

ROŚLINY

Dactylorhiza majalis

Epipactis helleborine

Euphorbia palustris

Gentiana pneumonanthe

Hedera helix

Iris sibirica

Lathyrus palustris

Lilium martagon

Listera ovata

Melittis melissophyllum

Nuphar lutea

Nymphaea alba

Ophioglossum vulgatum

Polypodium vulgare

Rosa gallica

Scutellaria hastifolia

Sphagnum sp.

RYBY

Abramis ballerus

Anguilla anguilla

Lota lota

Silurus glanis

Vimba vimba

PŁAZY

Bufo viridis

Hyla arborea

Rana arvalis

Rana esculenta

Rana lessonae

Rana temporaria

3. Użytki ekologiczne – zlokalizowane w kilku obrębach wiejskich.

Na obszarze gminy Góra znajduje się osiem użytków ekologicznych, których charakterystykę zawarto poniżej:

- „Brzeżany” - usytuowany 0,2 km na zachód od Brzeżan, przy szosie do Tarpna. Powołany w celu zachowania oczka wodnego z godowiskiem kumaka nizinnego (*Bombina bombina*) i rzekotkidrzewnej (*Hyla arborea*).

- „Brzeżańskie oczko” - usytuowany 0,9 km na wschód od Brzeżan. Powołany w celu zachowania oczka wodnego z godowiskiem rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*).
- „Chróścina” - położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w Powiecie Górowskim, w gminie Góra, 2 km na północ od wsi Chróścina (0,5 km na wschód od wsi Laskowice). Obejmuje obszar podmokłego lasu, leżącego na lewym brzegu Śląskiego Rowu, prawego dopływu Baryczy. Jest to kępa lasu łęgowego będąca częścią leśnego korytarza ekologicznego biegnącego wzdłuż Śląskiego Rowu.
- „Czernina” - zlokalizowany przy południowo - zachodnim skraju Czerniny Dolnej. Powołany w celu zachowania oczka wodnego z godowiskiem rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*) oraz stanowiskiem włosienicznika wodnego (*Batrachium aquatile*).
- „Łąka trzęślicowa” - usytuowany w oddziale leśnym 96n. Powołany w celu zachowania unikatowego środowiska - podmokłej łąki trzęślicowej z obfitym stanowiskiem goryczki wąskolistnej (*Gentiana pneumonanthe*).
- „Szczęć” - położony 1,5 km na półn.-zach. od Zawieścic. Powołany w celu zachowania śródleśnej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin (szczęć pospolita (*Dipsacus sylvestris*), lepieźnik różowy (*Petasites hybridus*), płazów (ropucha szara (Bufo bufo) i ptaków (żuraw (*Grus grus*)).
- „Szedziec” - położony 0,7 km na półn.-wsch. od Szedzca. Powołany w celu zachowania śródleśnego oczka wodnego z godowiskiem kumaka nizinnego (*Bombina bombina*) i rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*).
- „Żurawie Pierzowisko” - Śródleśna podmokła łąka, położona 1,5 km na północny wschód od wsi Włodków Dolny. Powołany w celu zachowania śródleśnej podmokłej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin (krwiściąg lekarski (*Sanguisorba officinalis L.*), wążkrota zwyczajna (*Hydrocotyle vulgaris*) i zwierząt (modraszek nausitous (*Maculinea nausithous*), dostojka ino (*Brenthis ino*), dostojka dia (*Boloria dia*), napierśnik i żuraw (*Grus grus*)).

4. Pomniki przyrody – rozmieszczone są nierównomiernie w obszarze gminy

Pomniki przyrody są ważne nie tylko z powodu ochrony bioróżnorodności, ale także spełniają ważną funkcję społeczną w edukacji ekologicznej. Liczba drzew objętych ochroną będzie systematycznie się zmniejszać z powodu zniszczeniu przez wichury lub obumieranie. W związku z powyższym obiekty takie powinny być stale monitorowane i objęte specjalną pielęgnacją, która umożliwi jak najdłuższą egzystencję.

Wykaz wszystkich pomników przyrody na terenie Gminy Góra przedstawiono w poniższej tabeli 5, naliczono ich 32, w tym 31 jednoobiektowych i 1 wielobiektowy.

[Tab. 5] Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie Gminy Góra³⁵

Lp.	Lokalizacja pomnika	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Opis pomnika
1.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnię przy drodze wojewódzkiej nr 324, przy kapliczce	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 22m
2.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	koło starej szkoły, w sąsiedztwie drogi powiatowej Stary Sącz - Moszczenica Wyżna	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 153cm; obwód: 481cm; wysokość: 28m
3.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnię w przypałacowym parku, ok. 40 m na północny zachód od pałacu	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 146cm; obwód: 459cm; wysokość: 21m
4.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnię w północnej części przypałacowego parku, w pobliżu wjazdu z drogi głównej	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagussylvatica</i> ; pierśnica: 108cm; obwód: 339cm; wysokość: 21m
5.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			

³⁵ Opracowanie własne na podstawie: Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029, Góra 2021 r., s. 74-78.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego gminy Góra, 2025 r.

	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy północnej krawędzi parku	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tiliacordata</i> ; pierśnica: 122cm; obwód: 383cm; wysokość: 20m
6.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy północnej krawędzi parku	Jednoobiektowy	drzewo	Wiąz szypułkowy - <i>Ulmuslaevis</i> (<i>Ulmuspedunculata</i> ; <i>Ulmuseffusa</i>); pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 25m
7.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy północnej krawędzi parku	Jednoobiektowy	drzewo	Platan klonolistny - <i>Platanusacerifolia</i> (<i>Platanushispanica</i>); pierśnica: 153cm; obwód: 481cm; wysokość: 25m
8.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 135cm; obwód: 424cm; wysokość: 23m
9.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 120cm; obwód: 377cm; wysokość: 25m
10.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 147cm; obwód: 462cm; wysokość: 26m
11.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w pasie zieleni przy murze, po południowej stronie pastwiska	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 111cm; obwód: 349cm; wysokość: 22m
12.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 112cm; obwód: 352cm; wysokość: 26m
13.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w południowej części parku, przy murze	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 136cm; obwód: 427cm; wysokość: 28m
14.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 131cm; obwód: 412cm; wysokość: 22m
15.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 126cm; obwód: 396cm; wysokość: 28m
16.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie w centralnej części parku	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 97cm; obwód: 305cm; wysokość: 28m

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego gminy Góra, 2025 r.

17.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	W Gospodarstwie Państwa Kwaśnica, w parku za budynkami gospodarczymi teren ogrodzony. Rośnie przy drodze prowadzącej na pastwisko	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 104cm; obwód: 327cm; wysokość: 26m
18.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie przy ul. Zielonej, ok. 230 m na południe od bramy cmentarza, w sąsiedztwie innego pomnikowego dębu. Obiekt odpowiadający opisowi odnaleziony za murem Cmentarza Komunalnego w Górze w niewielkiej odległości od oczyszczalni ścieków	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 101cm; obwód: 317cm; wysokość: 21m
19.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie przy ul. Zielonej, ok. 230 m na południe od bramy cmentarza, w sąsiedztwie innego pomnikowego dębu. Obiekt odpowiadający opisowi odnaleziony za murem Cmentarza Komunalnego w Górze w niewielkiej odległości od oczyszczalni ścieków	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 102cm; obwód: 320cm; wysokość: 21m
20.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w zachodniej części parku, w pasie drzew przy drodze polnej, w sąsiedztwie dwóch innych pomnikowych dębów	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 91cm; obwód: 286cm; wysokość: 27m
21.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w zachodniej części parku, w pasie drzew przy drodze polnej, w sąsiedztwie dwóch innych pomnikowych dębów	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 23m
22.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w zachodniej części parku, w pasie drzew przy drodze polnej, w sąsiedztwie dwóch innych pomnikowych dębów	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 138cm; obwód: 434cm; wysokość: 21m
23.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie przy murowanym ogrodzeniu, na południowy wschód od kościoła	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tiliacordata</i> ; pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 16m
24.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40 poz. 254, 1998-12-08			
	Rośnie w centrum wsi, nieopodal skrzyżowania ul. Rydzyskiej z ul. Narutowicza	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 124cm; obwód: 390cm; wysokość: 21m
25.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie w północnej części wsi przy drodze polnej prowadzącej do Laskowej, ok. 270 m na północny wschód od zjazdu z drogi głównej	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 166cm; obwód: 521cm; wysokość: 24m
26.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie na głównym skrzyżowaniu we wsi	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 115cm; obwód: 361cm; wysokość: 22m
27.	Uchwała nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 272 poz. 2923, 2008-10-10			
	Rośnie w lesie, nieopodal północno-wschodniego krańca polany, ok. 1200 m na południe od stadionu w Górze	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 26m

niniejszego POG, obejmują część obszaru gminy – przez południową (wzdłuż doliny Baryczy) oraz północną (wzdłuż doliny Polskiego Rowu) przebiega przedmiotowy korytarz ekologiczny²⁴ (Rys. 18).

Dokładny przebieg korytarza przedstawia rysunek 17.

W niektórych częściach Gminy istnieją mało zmienione siedliska. Tak sprzyjające warunki stwarzają dobre warunki dla rozwoju różnych grup gatunków roślin:

- gatunki górskie – np. dziki bez koralkowy (*Sambucus racemosa*), olsza szara (*Alnus glutinosa*) oraz świerk pospolity (*Picea abies*);
- gatunki o charakterze oceanicznym – np. bluszcz pospolity (*Hederahelix*), goździk kartuzek (*Dianthus carthusianorum*), kokorycz pusta (*Corydalis cava*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*);
- gatunki osiągające w Polsce granice swego występowania – np. jałowiec pospolity (*Juniperus communis*), zawciąg pospolity (*Armeria maritima*).

- Ochrona gatunkowa fauny i flory

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 r. ma na celu zapewnienie ochrony dziko żyjących roślin oraz zwierząt wraz z ich siedliskami. Dotyczy to przede wszystkim gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem, a także objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych.

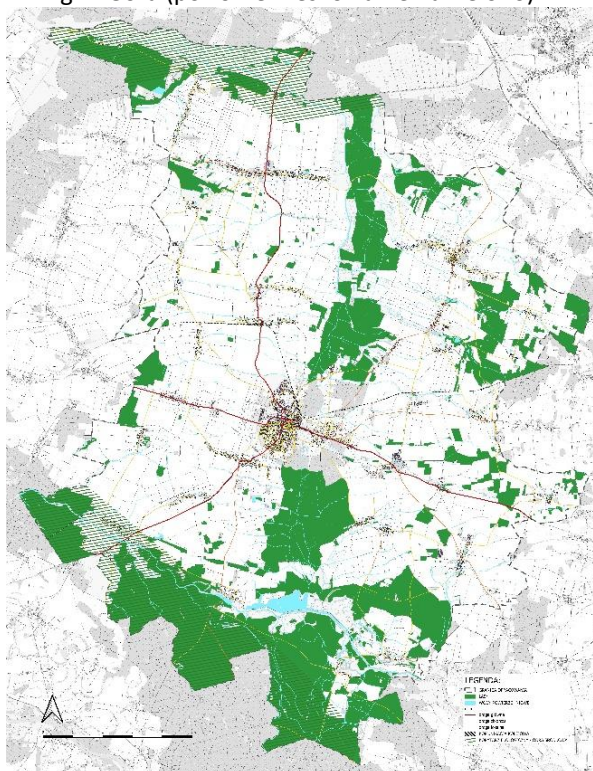
W obszarze gminy Góra fauna poza obszarami prawnie chronionymi jest szczególnie uboga. Spotyka się tu w większości zespół typowy dla pól uprawnych z przedstawicielami świata zwierzęcego.

- Inne elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie

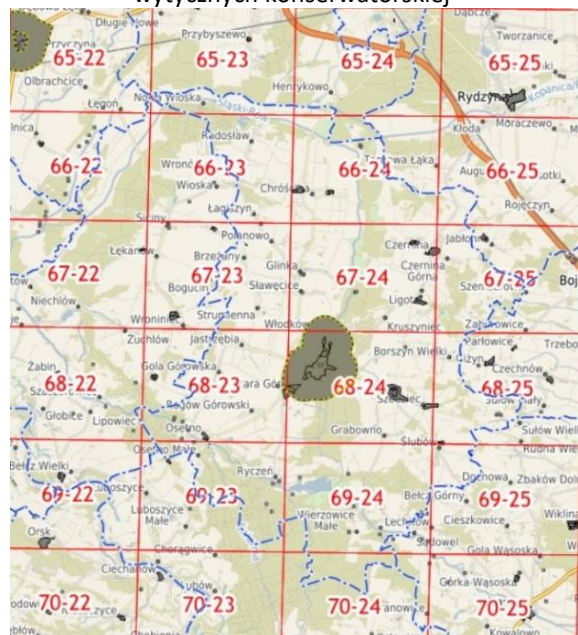
Na podstawie obowiązujących przepisów ogólnych, ochronie na omawianym terenie podlegają:

- gleby klas I-III;
- wody powierzchniowe i podziemne,

[Rys. 17] Położenie korytarza ekologicznego na terenie gm. Góra (poziome kreskowanie na zielono)³⁷

[Rys. 18] Obszary chronione z punktu widzenia wytycznych konserwatorskiej³⁸

³⁷ Opracowanie własne na podstawie geodanych

³⁸ <https://gorowski.e-mapa.net/>

- powierzchnia ziemi, krajobraz i powietrze.

Z punktu widzenia walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej należy pamiętać także o ochronie konserwatorskiej. Obszar gminy Góra objęty jest 16 AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski) (Rys. 18) – pełnym, bądź częściowym zasięgiem. Ponadto, w jego obszarze znajdują się rejestrowe i ewidencyjne zabytki występujące w kilku obrębach na terenie gminy. Warunki dla ich obrony wskazuje Wojewódzki Konserwator Zabytków wg kompetencji, jakie określają przepisy prawa.

2.3. Opis środowiska przyrodniczego terenu objętego Planem Ogólnym

Na terenie objętym opracowywanym planem ogólnym występują liczne kompleksy leśne. Ponadto, występują także rozległe tereny łąk i pastwisk a także tereny upraw rolnych. Cały obszar gminy jest stosunkowo mocno zmeliorowany liczną siecią cieków, a na południu gminy przebiega dolina rzeki Baryczy. Na terenie gminy Góra występują obszary prawnie chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody, a ich łączna powierzchnia wynosi: wynosi 16 459,23 ha, co stanowi aż 61,87% powierzchni gminy, a są nimi: trzy Obszary Chronionego Krajobrazu - „Dolina Baryczy”, „Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra” Obszar Chronionego Krajobrazu i „Krzywińsko-Osiecki” Obszar Chronionego Krajobrazu, a także jeden Obszar Natura 2000 PLH020084 „Dolina Dolnej Baryczy” - obszar siedliskowy, Użytki ekologiczne – 8 szt. I Pomniki przyrody – 32 szt. Ponadto, w obszarze gminy Góra występuje inny, równie istotny z punktu widzenia przyrodniczego i bioróżnorodności, obszar chroniony przyrodniczo, a mianowicie: Korytarz ekologiczny – Odra Środkowa. Strefy ochronne które funkcjonują na obszarze gminy dotyczą również otulin obszarów przyrodniczo chronionych, a także źródeł i ujęć wód dla potrzeb komunalnych, a także złóż geologicznych.

Gatunki roślin objęte ochroną

Bezpośrednio na obszarze planu ogólnego można przypuszczać, iż mogą występować gatunki roślin objętych ochroną, przede wszystkim ze względu na położenie omawianego terenu w obszarach prawnie chronionych, o których mowa w podrozdziale 2.2. Jednak dokładna lokalizacja stanowisk roślin objętych ochroną na terenie gminy Góra nie jest znana, ze względu na brak opracowania w postaci: „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Góra”.

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Bezpośrednio na terenie planu ogólnego, ze względu na występowanie obszaru Natura 2000, stwierdza się prawdopodobieństwo występowania siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony, dla którego utworzono obszary Natura 2000. Jednak ze względu na brak danych dotyczących dokładnej lokalizacji poszczególnych siedlisk, nie ma możliwości ich wskazania.

2.4. Ocena stanu istniejącego zagospodarowania terenów objętych Planem Ogólnym

Teren opracowania obejmuje gminę Góra w granicach administracyjnych. W zasadniczej części gminy – w centrum – występuje jednostka osadnicza – miasto Góra. Poza miastem Góra położonym w centralnej części gminy, wyróżnia się 35 wsi sołeckich oraz 11 przysiółków. Stan istniejącego zagospodarowanie terenu jest stosunkowo zróżnicowany. Największą powierzchnię gminy stanowią użytki rolne – 17 873 ha, w dalszej kolejności, grunty leśne – 7 335 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 169 ha, grunty pod wodami – 198 ha i pozostałe grunty – 26 ha (Rys. 19).

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy należy do przeciętnych. Naturalne warunki przyrodnicze wyznaczają jednak potencjał produkcyjny i możliwości rozwoju rolnictwa.

Gmina Góra znajduje się w całości w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska, które od północnej strony graniczy z Nadleśnictwem Karczma Borowa. W Gminie Góra dominującym typem siedlisk leśnych są bory sosnowe.

W przeważającej części miasto jak i wsie są już zurbanizowane – zabudową głównie o charakterze mieszkaniowym jednorodzinny, a także wielorodzinny, ponadto występuje zabudowa

mieszaniowo-usługowa, zabudowania strictly usługowe (kultu religijnego, oświata, zdrowotne, usługi publiczne i handlowe, usługi sportu i rekreacji), ale także tereny aktywności gospodarczej, tereny przemysłowe, tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych. W strukturze wielu jednostek wyróżniają się tereny cmentarzy i ogrodów działkowych i zieleń parkowa.

Teren gminy Góra obfituje w obiekty zabytkowe. Na terenie Gminy Góra znajduje się wiele przykładów architektury sakralnej, pałacowej oraz dworsko-folwarcznej, które są cennymi, ciekawymi i wartymi poznania obiektami. Teren Gminy jest również bogaty w znaleziska archeologiczne, przede wszystkim w związku z wielowiekową historią tych terenów.

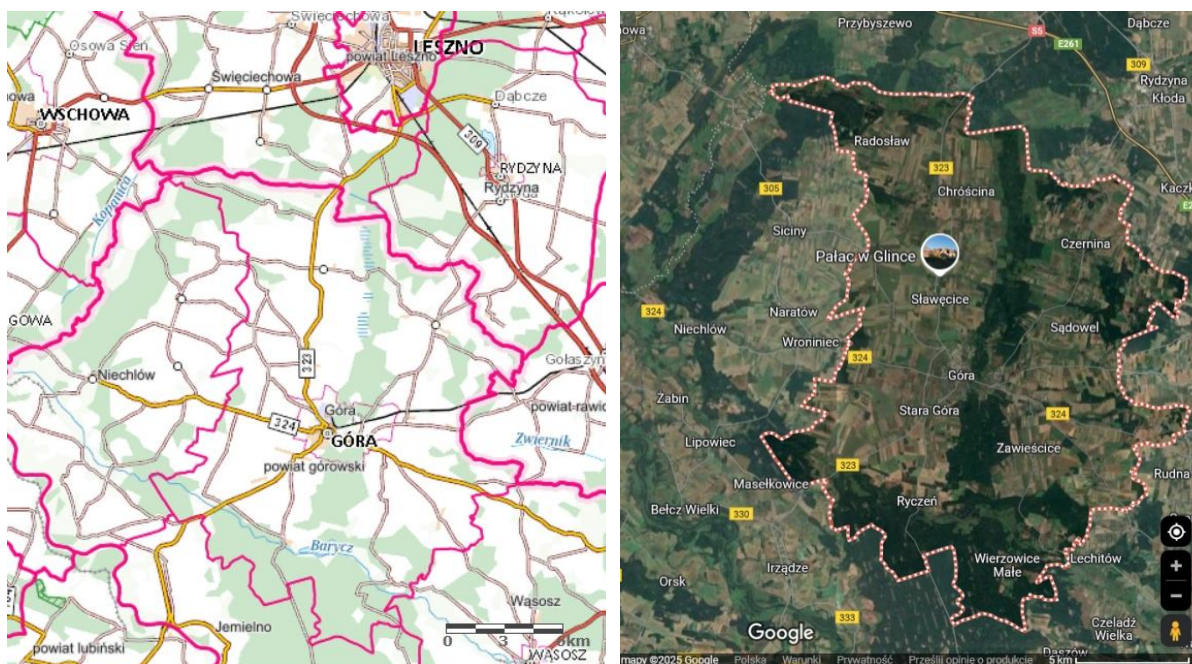
Celom rekreacyjnym w gminie służą szlaki turystyczne zlokalizowane na obszarze leśnym pomiędzy Górą, Ryczeniem i Zawieściami o charakterze krajobrazowym.

Omawiany teren jest już w dużej mierze zagospodarowany i stoją na nim liczne zabudowania. Obsługiwane są one rozbudowaną siecią infrastruktury drogowej. Na terenie wsi znajdują się również obszary zieleni nieurządzonej o charakterze naturalnym. Ważnym elementem struktury przestrzennej gminy są wody powierzchniowe, determinujące również rozwój funkcji turystycznej gminy.

Najważniejszymi ciekami na terenie Gminy są: rzeka Barycz oraz rzeka Śląski Rów. Oba cieką są ze sobą połączone siecią kanałów i rowów melioracyjnych. Dodatkowo, ważnym elementem hydrologii gminy są występujące liczne starorzecza, oczka wodne i rowy melioracyjne na polach oraz inne, mniejsze zbiorniki wodne np. zbiorniki przeciwpożarowe. Uzupełnieniem głównych cieków są mniejsze rzeki takie jak potok Bełcz, potok Chlastawa, potok Tynica czy potok Świernia.

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego.

[Rys. 19] Zagospodarowanie terenu gminy Góra^{39 40}

Przez gminę Góra biegną dwie drogi wojewódzkie – nr 323 i 324, drogi powiatowe i gminne. Stan dróg na terenie gminy jest zróżnicowany. Zdecydowanie głównym elementem układu komunikacyjnego gminy stanowią jednak drogi gminne, które obsługują tereny funkcjonalne. Odpowiednia klasyfikacja dróg publicznych pozwala stanowić o kierowaniu ruchem przelotowym, tranzytowych, bądź lokalnym. Dopełnieniem systemu komunikacyjnego jest liczna sieć dróg

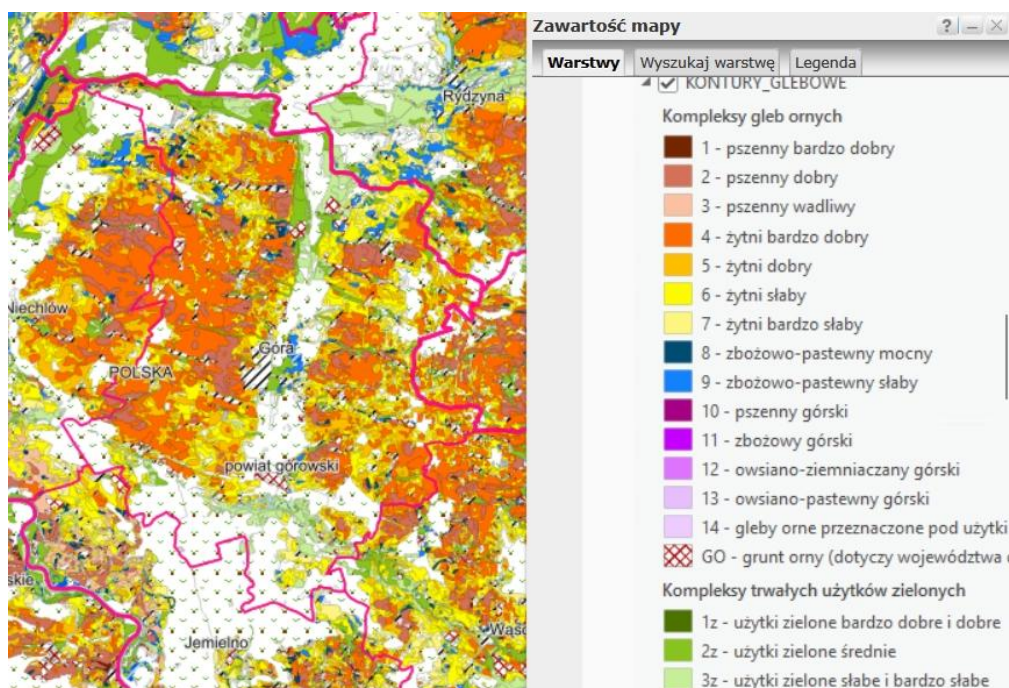
³⁹ https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html

⁴⁰ <https://www.google.pl/maps/>

dojazdowych i wewnętrznych, które gwarantują dojazd do każdej działki budowlanej.

Przez teren gminy Góra przebiega linia kolejowa nr 372 Bojanowo ze stacją Góra Śląsk, która jest nieczynna dla ruchu pasażerskiego od 1991 roku.

[Rys. 20] Mapa glebowo-rolnicza – kompleksy gleb ornych⁴¹

Gmina wyposażona jest w sieci infrastrukturalne. W całości jest zelektryfikowana (sieci średniego i niskiego napięcia), występuje sieć gazowa w ograniczonym zakresie (4 139 odbiorców w gospodarstwach), sieć ciepłownicza zasilana z trzech kotłowni, sieć wodociągowa jest dobrze rozwinięta (99,5% mieszkańców obsługiwana).

Gmina Góra charakteryzuje typowo wiejska zabudowa, w tym również rolnicza (poza miastem, które ma także charakter miejski). Większość terenów zabudowanych znajduje się zazwyczaj w centrum wsi.

Poza terenami zabudowanymi na omawianym terenie występuje zróżnicowana roślinność w postaci roślinności trawiastej, uprawa na gruntach ornych, uprawa trwała, pastwiska trwałe, sady, tereny leśne, zadrzewione i zakrzewione, a także wody powierzchniowe, w tym również stawy i rowy. Jeśli chodzi o kompleksy gleb ornych to należy wskazać dominację kompleksów gleb ornych w postaci – pszenny dobry, żytni bardzo dobry, nieco też kompleksu żytni słaby i bardzo słaby (Rys. 20).

2.5. Pożądane do realizacji kierunki i zadania sprzyjające ochronie środowiska oraz ekorozwoju

Na podstawie analizy uwarunkowań przyrodniczych i stanu środowiska w na terenie gminy Góra zostały przedstawione wytyczne prośrodowiskowe, które w kolejnych latach powinny być realizowane, w celu poprawy warunków zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska dla całej gminy (Tab. 6.). Wytyczne te są zgodne z dokumentami wyższego rzędu oraz odpowiadają na rzeczywiste problemy, zidentyfikowane podczas analizy stanu środowiska. Wymienione niżej działania należy traktować priorytetowo, co oznacza, iż powinny być uwzględnione w opracowaniu projektu planu ogólnego podanego ocenie oddziaływania na środowisko a także innych dokumentach planistycznych i strategicznych.

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego priorytetowe cele w zakresie ochrony przyrody dla gminy Góra mające bezpośredni wpływ na wyznaczanie stref planistycznych w planie ogólnym to:

⁴¹https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html

- zachowanie terenów otwartych, zagrożonych powodzią i podmokłych, jak również lasów, parków, alei drzew, obszarów tworzących korytarze ekologiczne, jako potencjału do budowy systemu zielonej infrastruktury;
- pozostawienie wzdłuż rzek, mniejszych cieków i urządzeń melioracji podstawowych pasów terenów zielonych, wolnych od zabudowy;
- wyznaczono korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym KPdC-21A Łęgi Odrzańskie – Dolina Odry, którego granice określa rysunek studium;
- zwiększenie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności; nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.

[Tab. 6] Priorytetowe, pożądane działania sprzyjające ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi – przegląd ogólny

<p>W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB</p>	<ul style="list-style-type: none"> • racjonalna gospodarka rolna, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie możliwości zmiany sposobu użytkowania terenów rolnych na glebach klas bonitacyjnych I-III, a także częściowo na IV, - optymalizacja nawożenia i stosowania środków ochrony roślin; • ochrona przed erozją, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczanie pozostawiania gleby w stanie niepokrytym roślinnością; • coraz skuteczniejsza segregacja odpadów i ich recykling.
<p>W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie i odnowa korytarzy ekologicznych – w obszarach wiejskich szczególne znaczenie mają enklawy zielone w każdej formie, a także tereny wzdłuż cieków wodnych;
<p>W ZAKRESIE OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oczyszczanie ścieków na oczyszczalni ścieków są zadaniami najważniejszymi z punktu widzenia ochrony środowiska; • likwidacja miejsc nielegalnego zrzutu ścieków do wód lub do ziemi; • efektywne zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych przed wpływami zanieczyszczeń poprzez ustanowienie, weryfikowanie i wykonanie stref ochronnych (np. nasadzenia roślinności ochronnej); • współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie gospodarki ściekowej; • monitorowanie jakości wód w miejscach zrzutów ścieków oczyszczonych do odbiornika;
<p>W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie niskiej emisji poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - modernizację źródeł ciepła - stopniowa wymiana czynnika grzewczego na proekologiczny w gospodarstwach domowych, - stopniowe zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, - podnoszenie świadomości mieszkańców o potrzebie zmiany czynnika grzewczego i korzyściach z tego płynących; • ograniczenie oddziaływania zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - modernizację istniejącej infrastruktury drogowej; • stosowanie naturalnych barier wzdłuż dróg – zadrzewienia, które osłaniają tereny przyległe przed zanieczyszczeniami.
<p>W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM</p>	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja dróg istniejących; • rozbudowa sieci tras rowerowych i pieszych; • ograniczenie hałasu na terenach zamieszkałych, poprzez naturalne bariery - nasadzenia pasów zwartej zieleni w pobliżu ciągów komunikacyjnych (aleje, czy szpalery), lub sztuczne (ekrany akustyczne).

3. Rozpoznanie i analiza projektu Planu Ogólnego

3.1. Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego

W części inwentaryzacyjnej do projektu planu ogólnego gminy Góra zostały zawarte uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, które stanowią podstawę do zdefiniowania w przedmiotowym planie ogólnym stref planistycznych, które wskazują ramowe kierunki zagospodarowania danego terenu.

Wyznaczanie stref planistycznych oparto na uwzględnieniu obszarów, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Na potrzeby wyznaczania stref dokonano bilansu potrzeb mieszkaniowych.

W ramach wyznaczonych stref planistycznych określono obowiązkowo profil funkcjonalny podstawowy, a także dodatkowo opcjonalnie profil dodatkowy.

Dla stref planistycznych ustalono także następujące wskaźniki: maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, maksymalny udział zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Ponadto, w planie ogólnym wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy.

Powyższe ustalenia stanowić będą podstawę ustalania docelowych przeznaczeń terenów i sposobów zabudowy i zagospodarowania terenów przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie części inwentaryzacyjnej można dokonać oceny zastanych uwarunkowań analizowanego terenu, które zaprezentowano zbiorczo w poniższej tabeli (Tab. 7).

[Tab. 7] Ocena uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego z punktu widzenia sprzyjania i ograniczania możliwości ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego

UWARUNKOWANIA SPRZYJAJĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEMU ROZWOJOWI	UWARUNKOWANIA NIESPRZYJAJĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEMU ROZWOJOWI
Wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego	
<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia gminy pokryta jest glebami zróżnicowanych klas bonitacyjnych, w tym również wysokich klas. • Występowanie obszarów przyrodniczo cennych, objętych ochroną 	<ul style="list-style-type: none"> • Stan aerosanitarny powietrza narażony na zanieczyszczenia ze źródeł liniowych (drogi);
Wynikające z rozwoju systemu osadniczego oraz infrastruktury technicznej	
<ul style="list-style-type: none"> • Spójna, nierozwarstwiona zabudowa, w większości historyczna w obszarze centr wsi i miasta Góra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdecydowany procent mieszkańców korzystających z wysokoemisyjnych źródeł ciepła (niska emisja-jednak poza ścisłym centrum); • Występowanie źródeł oddziaływania przemysłowego, składy, magazyny.

3.2. Identyfikacja wskazań w zakresie zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym

3.2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność.

Projekt planu ogólnego dla gminy Góra, objęty niniejszą prognozą, opracowano w granicach określonych uchwałą nr LXXIV/649/24 Rady Miejskiej Góry z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Góry.

Plan ogólny dotyczy obszaru już w sporej mierze zabudowanego i zagospodarowanego i objęty 49 obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru w granicach gminy, w tym plan dla obszaru miasta oraz plany dla obszarów wiejskich gminy, stopniowo zastępowane planami dla poszczególnych obrębów wiejskich.

Prezentowany projekt planu ogólnego, który poddano prognozie oddziaływania na środowisko w zdecydowanej większości podtrzymuje ustalenia planów obowiązujących, a jedynie w niewielkim zakresie wskazuje na konkretne zmiany w zagospodarowaniu i przeznaczeniu docelowym, które wynikają z kierunków rozwojowych gminy a także wynikają z rozpatrzenia i ewentualnie uwzględnienia wniosków mieszkańców, czy potencjalnych inwestorów gminy Góra. Proponowane zmiany są zgodne z polityką przestrzenną gminy, w tym ze Strategią Rozwoju Gminy Góra.

Ostatecznie poprzez podtrzymanie obowiązujących ustaleń będą występowały następujące strefy planistyczne: SW-strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną; SZ- strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową; SJ- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną; SU- strefa usługowa; SP- strefa gospodarcza; SR- strefa produkcji rolniczej; SI- strefa infrastrukturalna; SN- strefa zieleni i rekreacji; SC-strefa cmentarzy; SG- strefa górnictwa; SO- strefa otwarta i SK- strefa komunikacyjna.

Spośród 13 stref wskazanych jako możliwych do wyznaczenia w ramach planów ogólnych, tylko jednej nie wyznaczono w obszarze planu ogólnego gminy Góra: SH - strefy handlu wielkopowierzchniowego.

Reasumując w dużej mierze nastąpi podtrzymanie ustaleń prawa miejscowego obowiązującego obecnie na przedmiotowym obszarze, ale dokona się także zmiana owego zagospodarowania uwzględniając dokumenty nadrzędne i potrzeby kierunków rozwojowych gminy Góra.

Poniżej w tabeli 8 i 9 wyszczególniono kolejno planowane strefy planistyczne wraz z przyjętymi wskaźnikami, które zaproponowano w projekcie prognozowanego planu ogólnego.

[Tab. 8] Wykaz planowanych stref planistycznych wyznaczonych w projekcie Planu Ogólnego Gminy Góra wraz z przyjętymi wskaźnikami – I zestawienie pakietu obszarów wliczanych do chłonności terenów niezabudowanych (SW, SZ i SJ)⁴²

L.p.	Strefa planistyczna		max. nadziemna intensywność zabudowy	max. udział zabudowy	max. wysokość zabudowy	min. udział powierzchni biologicznie czynnej
	Symbol	Nazwa				
1.	SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	0,3-3,0	20-100	9-25	0-45
2.	SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	0-2,4	20-60	9-20	20-40
3.	SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	0-3	10-80	8-25	10-75

[Tab. 9] Wykaz planowanych stref planistycznych wyznaczonych w projekcie Planu Ogólnego Gminy Góra wraz z przyjętymi wskaźnikami – II zestawienie pakietu obszarów nie wliczanych do chłonności terenów niezabudowanych (SU, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO i SK)⁴³

L.p.	Strefa planistyczna		max. nadziemna intensywność zabudowy	max. udział zabudowy	max. wysokość zabudowy	min. udział powierzchni biologicznie czynnej
	Symbol	Nazwa				
4.	SU	strefa usługowa	0,5-6	20-100	9-35	0-40
5.	SP	strefa gospodarcza	0,8-2,8	30-80	9-20	10-30

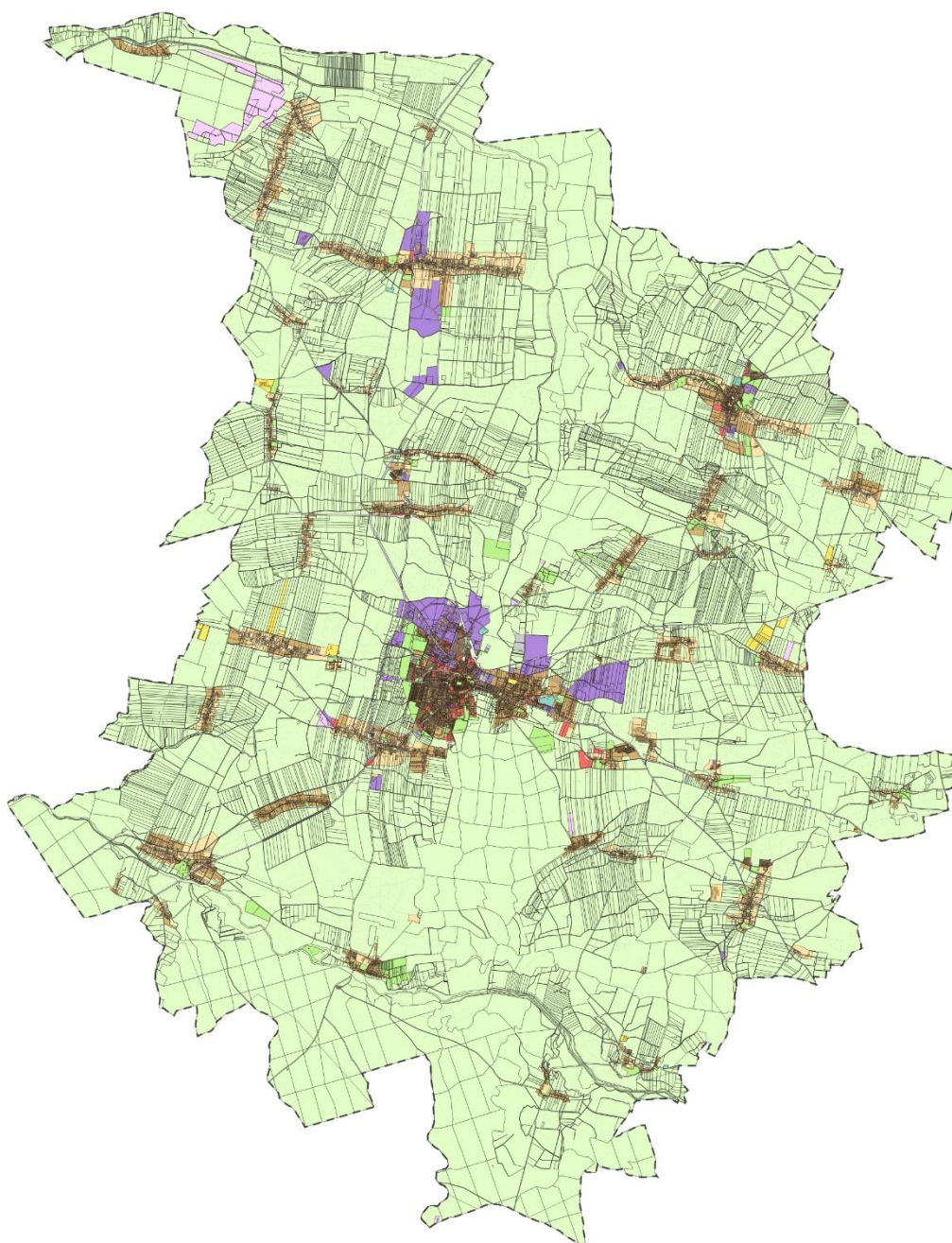
⁴² Opracowanie własne na podstawie projektu POG gm. Góra

⁴³ Opracowanie własne na podstawie projektu POG gm. Góra

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego gminy Góra, 2025 r.

6.	SR	strefa produkcji rolniczej	0,8-2	30 50 60	9 12 20	30 40
7.	SI	strefa infrastrukturalna	0-3,5	0-90	0-35	1-90
8.	SN	strefa zieleni i rekreacji	0- 1,4	0-50	0-25	0-90
9.	SC	strefa cmentarzy	-	0-50	0-8	15-80
10.	SG	strefa górnictwa	0-1,2	0-70	0-6	-
11.	SO	strefa otwarta	0-0,9	0-90	0-210	0-40
12.	SK	strefa komunikacyjna	0-2	0-50	-	0- 10

[Rys. 21] Strefy planistyczne wyznaczone na potrzeby projektu planu ogólnego gminy Góra⁴⁴

⁴⁴ Opracowanie WBU Wrocław

3.2.2. Identyfikacja wskazań w zakresie ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym

Poniżej wybrane zostały i powtórzone najistotniejsze ustalenia planistyczne planu ogólnego, które bezpośrednio i pośrednio odnoszą się do konieczności ochrony środowiska i zapewnienia zrównoważonego rozwoju, i których realizację uznaje się za konieczną:

- GOSPODARKA ŚCIEKOWA - budowa sieci kanalizacyjnych na terenach zainwestowanych (na terenie opracowania niniejszego planu ogólnego takie sieci już są – mowa o terenach na których pojawi się nowa zabudowa);
- ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ – gmina w całości jest zelektryfikowana (sieci średniego i niskiego napięcia), a zaleca się:
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych;
 - część sieci, zwłaszcza niektórych odcinków linii napowietrznej wymaga modernizacji;
 - przy realizacji nowych inwestycji pociągających za sobą wyposażenie w energię elektryczną zaleca się:
 - wydzielenie działek pod budowę nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
 - zarezerwowanie w liniach rozgraniczających ulic terenu na prowadzenie linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia,
 - nie zaleca się budowy napowietrznych linii elektroenergetycznych, stawia się na poszukiwanie i wdrażanie innych alternatywnych źródeł energii (słonecznej, z biomasy itp.)
 - zaleca się w miarę możliwości skablowanie istniejących sieci napowietrznych;
- ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ - ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych poprzez:
 - właściwą termoizolację budynków,
 - zastosowanie ekologicznych systemów ogrzewania o niskiej emisji spalin, z wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii takich jak: energia pochodząca z biomasy, energia słoneczna, pompy ciepła itp.
- OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH:
 - likwidację niekontrolowanych odprowadzeń nieoczyszczonych ścieków do cieków i do ziemi,
 - budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenach zwodociągowanych,
 - rozbudowę istniejących systemów zaopatrzenia w wodę,
 - tworzenie roślinnych stref buforowych wokół zakładów produkcyjnych;
- OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI:
 - rolnicze zagospodarowania gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom;
- OCHRONA POWIETRZA:
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego,
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych poprzez:
 - termoizolacje, (tj. ocieplenie, doszczelnienie lub wymianę okien i drzwi),
 - zmianę systemu ogrzewania z węglowego na gazowe, elektryczne lub olejowe, a w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi wskazane jest stosowanie wysokosprawnych kotłów,
 - wykorzystanie alternatywnych źródeł energii takich jak: energia pochodząca z biomasy, energia słoneczna, pompy ciepłe itp.,
 - ekonomicznie uzasadnioną rozbudowę sieci ciepłowniczej w połączeniu z likwidacją źródeł niskiej emisji oraz modernizację nieefektywnych systemów grzewczych;
- OCHRONA PRZED HAŁASEM:
 - poprawę nawierzchni dróg,
 - ograniczenie wjazdu transportu ciężkiego do wyodrębnionych stref osiedli mieszkaniowych,
 - dążenie do wprowadzania ekranów naturalnych lub sztucznych, głównie w miejscach, gdzie zabudowa mieszkaniowa lub obiekty podlegające szczególnej ochronie znajdują się w obrębie stref uciążliwości dróg;

- OCHRONA GLEB:
 - zakaz zabudowy terenów rolnych i leśnych - w tym obiektami związanymi z produkcją rolną i leśną,
 - ochrona gleb i racjonalizacja jej wykorzystania;
- OCHRONA PRZYRODY - rehabilitacja przyrodnicza (rewitalizacja) terenów zdegradowanych.
 - propagowanie rozwiązań indywidualnych oczyszczalni przydomowych na terenach leżących poza systemem kanalizacji, pomoc finansowa dla indywidualnych inwestorów;
 - zachowanie terenów leśnych - jako terenów ochronnych (glebo i wodochronnych);
 - ochrona przed degradacją cennych przyrodniczo obszarów i obiektów;
 - zachowanie terenów podmokłych, a w szczególności wskazane jako obszary ochrony przyrody i krajobrazu,
 - utrzymanie korytarzy ekologicznych, zwłaszcza tych wzdłuż cieków wodnych;
 - rozbudowa systemów obszarów chronionych np. utworzenie użytków ekologicznych;
 - powiększanie liczby zwierząt i roślin objętych ochroną;
 - ochronę ekosystemów łąkowych;
 - zalesianie użytków rolnych najsłabszych klas;
 - zachowania istniejących kompleksów leśnych, wprowadzaniu nowych nasadzeń - w zakresie gospodarki leśnej zakłada się powiększenie w perspektywie powierzchni leśnej,
 - ograniczyć zalesienia enklaw śródleśnych, w szczególności terenów z rozproszoną zabudową, posiadających wysokie walory krajobrazowe;
 - nie powinno zalesiać się obszarów stanowiących punkty widokowe i panoramy krajobrazowe, obszary podlegające ochronie (środowisko przyrodnicze i kulturowe), obszary cenne przyrodniczo;
 - działalność przedsięwzięć lokalizowanych na terenie nie może powodować ponadnormatywnego obciążenia środowiska naturalnego poza granicami działki, do której inwestor posiada tytuł prawny;
 - place manewrowe, parkingi, stanowiska postojowe dla pojazdów i dojazdy winny mieć nawierzchnię zabezpieczoną przed przedostawaniem się substancji ropopochodnych lub innych substancji chemicznych do gruntu.

4. Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego

W przypadku opcji niezrealizowania projektu planu ogólnego, zmiany w środowisku będą miały charakter i natężenie zbliżone do tych, jakie miały miejsce dotychczas. Uciążliwości dla środowiska będą pochodzić z dotychczasowych źródeł.

5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego

5.1. Ocena zgodności ustaleń Planu Ogólnego z zapisami dokumentów strategicznych

Analizę zgodności ustaleń planu ogólnego z wytycznymi dokumentów, określających politykę ekologiczną na szczeblach międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym oparto na poniższych opracowaniach:

- 1) Ósmy Program Działań na Rzecz Środowiska do 2030 r. (*Environment action programme to 2030 to 2030*), Decyzja Parlamentu Europejskiego, UE [2020];
- 2) Polityka ekologiczna państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa [2019];
- 3) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Górowskiego na lata 2025 – 2028 z perspektywą do 2032 [2024];
- 4) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony Środowiska dla Powiatu Górowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. [2024];
- 5) Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029, Góra [2021];
- 6) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego [2020];

- 7) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra (uchwała nr LIX/532/23 Rady Miejskiej Góra z dnia 13 lutego 2023 r.), WBU [2023];
- 8) Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Góra, Wrocław [2024].
- 9) Obowiązujące plany miejscowe w obszarze gminy Góra.

Projekt planu ogólnego dotyczy wyłącznie obszaru gminy Góra, w granicach administracyjnych. Zasady ochrony środowiska przedstawione w planie zasadniczo dotyczą wyłącznie planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Ad. 1 i 2

Polityka ekologiczna państwa nawiązuje do priorytetowych kierunków działań określonych w VIII Programie Działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska. Dokument ten wskazuje narzędzia ochrony środowiska, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w kilku horyzontach czasowych, a projekt niniejszego planu ogólnego wskazuje cele propaguje.

Ad. 3, 4 i 5

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym i lokalnym w dokumentach strategicznych, takich jak: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Górowskiego” czy „Program ochrony środowiska gminy Góra”.

Plan ogólny realizuje zapisy zawarte w art. 71-73 ustawy Prawo ochrony środowiska w odniesieniu do sposobów zagospodarowania terenów oraz form ochrony przyrody, w tym również obszarów Natura 2000 ustanowionych na podstawie prawa Wspólnotowego. Ponadto z Prawa ochrony środowiska i z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika wprowadzenie w planach miejscowych standardów akustycznych dla poszczególnych typów zabudowy chronionej przed hałasem, natomiast z Prawa budowanego - wskazanie udziału powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych przeznaczeń terenów. W kontekście tych przepisów w planie ogólnym uwzględnia się aspekty środowiskowe w zakresie ogólnych zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Plany ogólne nie odnoszą się bezpośrednio do ochrony środowiska, jednak pośrednio realizują idee zrównoważonego rozwoju definiując strefy planistyczne dla poszczególnych obszarów z uwzględnieniem aspektów środowiskowych i walorów przyrodniczych obszarów. Projekt planu ogólnego nie ingeruje w obszary objęte ochroną na terenie gminy i nie proponuje w dalszym procesie planistycznym, by na podstawie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nastąpiło zdefiniowanie przeznaczeń terenów na tyle innych niż obecnie, aby mogło to wywołać znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko.

Ad. 6, 7, 8 i 9

Zgodność przedmiotowego projektu planu ogólnego z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi, określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym dla planu ogólnego, opiera się przede wszystkim na w/w wskazanych opracowaniach i dokumentach w zakresie gospodarowania przestrzenią, ochronie środowiska i wartości przyrodniczych.

SUIKZP w kierunkach rozwojowych definiuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy. Projekt planu ogólnego uwzględnia w sporej mierze założenia obecnie obowiązującego dokumentu studium.

Opracowanie ekofizjograficzne opracowano na potrzeby niniejszego projektu planu ogólnego i określa przyrodnicze predyspozycje do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, która jest zasadniczo zgodna z założeniami SUIKZP, a co za tym również idzie ustalenia przedmiotowego planu ogólnego uwzględniają również i te wskazania.

Założenia dotyczące rodzaju przeznaczenia terenów i zasad zabudowy i zagospodarowania terenów zawarte w MPZP obowiązujących na terenie gminy Góra zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego gminy Góra.

Założenia projektu planu ogólnego są spójne w/w wytycznymi również w zakresie: parametrów i wskaźników⁴⁵.

Szczegółowa analiza dokumentu planu ogólnego pod kątem zgodności zapisów dotyczących ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju z celami i zasadami przedstawionymi w dokumentach strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego wykazała, iż z powodu charakteru dokumentu, stanowiącego projekt aktu prawa miejscowego, zgodność tę trudno ocenić. Zasady ochrony środowiska przedstawione w projekcie planu w zasadzie odpowiadają na wytyczne z Tab. 6 i Tab. 7. Można ocenić, iż w większości ustalenia z zakresu ochrony środowiska planu ogólnego odpowiadały na ww. wytyczne.

5.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na środowisko i warunki równoważenia rozwoju

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja źródeł niekorzystnego oddziaływania oraz ocena skutków dla jakości środowiska planowanych jednostek zagospodarowania przestrzennego.

Należy podkreślić, że zarówno zasięg jak i rodzaj oraz intensywność negatywnego oddziaływania w znacznej mierze zależą będą od miejsca lokalizacji danej funkcji oraz zastosowanych rozwiązań minimalizujących oddziaływanie, bądź ewentualnie rozwiązań alternatywnych (jeśli takowe da się wyznaczyć).

Sposób i intensywność negatywnego oddziaływania na środowisko będzie odmienne w czasie realizacji inwestycji oraz podczas jej funkcjonowania.

Uciążliwości występować będą w miejscach, gdzie realizacja założeń planu ogólnego wymagać będzie przeprowadzenia inwestycji budowlanych. W trakcie trwania budowy nastąpi wzrost stężenia zanieczyszczeń w powietrzu, szczególnie pyłów (podczas przemieszczania mas ziemi) oraz gazów emitowanych przez pojazdy obsługujące plac budowy. Zwiększy się hałas w związku z pracą maszyn i urządzeń. Jest to oddziaływanie krótkotrwałe, które zakończy się wraz z zakończeniem prac budowlanych. Zasięg takiego oddziaływania ma wymiar lokalny i słabą siłą oddziaływania, wynikającą głównie z faktu, że realizacja planowanych inwestycji będzie przebiegać stopniowo. Jednak celem niniejszego planu ogólnego jest w sporej mierze podtrzymanie sposobu przeznaczenia terenów w stosunku do planów obowiązujących na terenie całej gminy Góra. Ponadto wyznaczone obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ) zawierają się w zabudowie, która została wyznaczona w strefach planistycznych. Nie przewidziano terenów pod nową zabudowę. Mogą jedynie nastąpić gdzieś przekształcenia zabudowy na obszarach już w większości zainwestowanych.

Negatywne oddziaływanie nie wystąpi na obszarach, na których nie jest planowana zmiana zagospodarowania. Uciążliwości ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych. Nie ocenia się oddziaływania na tym etapie jako znacząco negatywnego.

Spośród najbardziej możliwych intensywności będzie hałas, który stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska tzw. zanieczyszczenie hałasem, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na środowisko i samopoczucie.

Zgodnie z ustaleniami szczególnymi (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku⁴⁶), dla poszczególnych rodzajów terenów zostały określone dopuszczalne poziomy hałasu. Poniższa tabela 10 obrazuje, jaki poziom hałasu nie powinien być przekroczony na określonym terenie (w zależności od przeznaczenia) w przedziale czasu odniesienia równym 16 i 8 godzinom. Jednak ustalenia przeznaczenia poszczególnych terenów nastąpią dopiero na podstawie uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podejmowanych w oparciu o przyjęty – uchwalony plan ogólny gminy Góra.

[Tab. 10] Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie

⁴⁵ SUIKZP gminy Góra

⁴⁶ Dz.U. 2007 nr 120 poz. 826.

elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	Strefa ochronna „A” uzdrowiska Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Tereny domów opieki społecznej Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo - usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	68	60	55	45

Oddziaływania bezpośrednie: zajęcie powierzchni biologicznie czynnej w zasięgu ewentualnego usytuowania nowych obiektów oraz dróg i parkingów.

Na terenie opracowania prawdopodobnie mogą występować gatunki roślin chronionych oraz siedliska przyrodnicze objęte ochroną. Przekształcenie powierzchni biologicznie czynnej będzie zatem miało negatywny wpływ na zasoby przyrodnicze.

Ruch drogowy: na drogach wojewódzkich a także niektórych powiatowych i gminnych wyższych mogą nastąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, ze względu na wzmożony ruch samochodowy i być może tranzytowy. Z kolei na pozostałych drogach lokalnych, dojazdowych i wewnętrznych ze względu na niewielkie natężenie ruchu, poziom hałasu nie będzie przekraczał ustawowych norm, a pogorszenie klimatu akustycznego ma charakter jedynie lokalny. Generalnie ewentualna modernizacja dróg nie zmienia ich parametrów, zatem nie spowoduje zwiększonego negatywnego oddziaływania.

5.2.1. Przewidywane oddziaływanie ustaleń Planu Ogólnego w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko – poszczególne jego komponenty

Oceny wpływu planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko dokonano metodą opisową. Przyjęto trzy stopnie skali oceny:

- I. Oddziaływanie **negatywne**,
- II. Oddziaływanie **pozytywne**,
- III. Oddziaływanie **zmienne** (w pewnych przypadkach korzystne, w innych niekorzystne, jednak nie obojętne dla środowiska i krajobrazu),
- IV. **Brak oddziaływania** na komponent środowiska lub oddziaływanie bez znaczenia.

Dla oddziaływania negatywnego oraz pozytywnego wyodrębniono także:

1. siłę oddziaływań:
 - a) znaczące (silne),
 - b) przeciętne,

- c) słabe.
- 2. sposób oddziaływania:
 - a) bezpośrednie,
 - b) pośrednie,
 - c) wtórne,
 - d) skumulowane.
- 3. czas oddziaływania:
 - a) krótkoterminowe,
 - b) średnioterminowe,
 - c) długoterminowe,
 - d) stałe,
 - e) chwilowe.

Możliwe negatywne oddziaływanie planowanego przeznaczenia terenu na środowisko:

- 1. w zakresie oddziaływania na jakość powietrza:
 - a) emisja hałasu i zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych,
 - b) emisja hałasu i zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych.
- 2. w zakresie oddziaływania na ziemię:
 - a) utwardzenie i zabudowanie terenów biologicznie czynnych,
 - b) zanieczyszczenie wodami opadowymi,
 - c) w przypadku awarii szamba, np. rozszczelnienie: zanieczyszczenie gruntu ściekami.
- 3. w zakresie oddziaływania na jakość wód powierzchniowych i podziemnych:
 - a) zanieczyszczenie wodami opadowymi,
 - b) w przypadku awarii szamba, np. rozszczelnienie: zanieczyszczenie wód ściekami,
 - c) pobór wód do celów produkcyjnych.
- 4. w zakresie oddziaływania na zasoby przyrodnicze:
 - a) zniszczenie istniejącej roślinności,
 - b) ingerencja w istniejący ekosystem.

[Tab. 11] Ocena wpływu planowanych kierunków zagospodarowania – stref planistycznych, ustalonych w projekcie Planu Ogólnego na poszczególne komponenty środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

Lp.	Strefy planistyczne	1			2	3							
		a	b	c	a	b	c	d	a	b	c	d	e
1	SJ	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
2	SW	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
3	SU	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
4	SP	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
5	SG	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
6	SZ	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
7	SR	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
8	SO	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
9	SC	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
10	SN	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
11	SK	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
12	SI	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x

Legenda:

P oddziaływanie pozytywne
 N oddziaływanie negatywne

x oddziaływanie występuje
 - oddziaływanie nie występuje

Przewidywany wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonego w Planie Ogólnym na środowisko – jego poszczególne komponenty tj.: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne i warunki równoważenia rozwoju, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i

między oddziaływaniami na te elementy nie jest do końca możliwy. Formułowanie ustaleń planu ogólnego bowiem polegają na zdefiniowaniu stref planistycznych, które wyznaczają przeznaczenie i charakter poszczególnych obszarów gminy. Strefy planistyczne określają dominującą funkcję danego obszaru, a ich celem ma być łatwiejsze zarządzanie przestrzenią.

Przyglądając się poniższemu zestawieniu profili funkcjonalnych planowanych stref planistycznych (Tab. 12) należy zauważyć, iż już same profile podstawowe (a także dodatkowe) są dosyć zróżnicowane dla poszczególnych stref planistycznych, jakie określił ustawodawca w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. RP 2023, Poz. 2758). Badanie odnosić się powinno do wpływu konkretnych kierunków zagospodarowania przestrzennego na komponenty środowiska, a tymczasem w ramach jednej strefy funkcjonalnej zagospodarowanie może wystąpić dosyć skrajne np. dla SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną) - w profilu podstawowym: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, a w profilu dodatkowym: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Wpływ na komponenty środowiska będzie zupełnie inny przy docelowej funkcji terenu w postaci zabudowy mieszkaniowej, a zupełnie inny przy docelowej funkcji w postaci np. terenu zieleni urządzonej. Ponadto, jako, że na terenie całej gminy Góra obowiązują obowiązujące plany miejscowe, których ustalenia zostały uwzględnione i podtrzymane w projekcie niniejszego planu ogólnego poddanego ocenie, to zostały też zbadane dla tych terenów funkcjonalnych wpływy na komponenty środowiska w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w toku przeprowadzonych procedur planistycznych dla wskazanych planów miejscowych, zatem sporządzono dla nich także prognozy oddziaływania na środowisko, które podlegały opiniowaniu a czasem również i uzgadnianiu.

[Tab. 12] Planowane strefy planistyczne wraz z ich charakterystyką, które zaproponowano w projekcie prognozowanego planu ogólnego⁴⁷

SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren wód, teren zieleni naturalnej lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej⁴⁸ – 30 %.

SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, lub teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren wód, lub teren zieleni naturalnej, teren lasu, lub teren lasu, teren wód lub teren wód, lub teren usług, teren wód, lub teren usług, lub teren usług sportu i rekreacji lub teren zieleni naturalnej, teren wód lub teren zieleni naturalnej brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.

SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

⁴⁷ Opracowanie własne na podstawie projektu POG gm. Góra i przepisów prawa.

⁴⁸ Określony dla poszczególnych stref planistycznych minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie dotyczy terenów komunikacji, dla których wskaźnik ten wynosi 0 %.

- podstawowy - teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren usług, teren zieleni naturalnej, teren wód lub teren usług, teren wód lub teren lasu, teren wód lub teren wód lub teren usług lub teren usług, teren lasu, teren wód lub teren zieleni naturalnej, teren wód lub teren zieleni naturalnej lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.

SU - strefa usługowa

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy teren usług kultury i rozrywki lub teren usług lub teren wód lub teren lasu, teren wód lub teren lasu lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.

SP – strefa gospodarcza

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy – teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy – teren usług, teren zieleni naturalnej, teren wód, lub teren usług, teren lasu, teren wód lub teren usług, teren wód lub teren usług lub teren wód lub teren usług, teren lasu lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 20 %.

SR – strefa produkcji rolniczej

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren wód lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.

SI – strefa infrastrukturalna

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren produkcji lub teren zieleni naturalnej lub teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, lub teren zieleni urządzonej, teren wód, lub teren lasu lub teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 20 %.

SN – strefa zieleni i rekreacji

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych lub teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej
- dodatkowy - teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, lub teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej lub teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług zdrowia i pomocy społecznej lub teren usług sportu i rekreacji lub teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej lub teren usług kultury i rozrywki lub teren wód, lub teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej lub teren usług sportu i rekreacji, teren usług edukacji, teren zieleni naturalnej lub teren usług kultury i

rozrywki, teren usług nauki lub teren zieleni naturalnej, teren lasu lub teren usług kultury i rozrywki, teren usług turystyki lub teren zieleni naturalnej lub teren zieleni naturalnej, teren lasu lub teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii lub teren usług handlu detalicznego lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 50 %.

SC – strefa cmentarzy

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren usług kultu religijnego lub teren usług handlu detalicznego lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.

SG – strefa górnictwa

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren wód lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – nie wyznacza się.

SO – strefa otwarta

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej lub teren zieleni urządzonej lub teren usług, teren wód lub teren elektrowni słonecznej lub teren elektrowni wiatrowej lub teren usług, teren wód lub teren rolnictwa z zakazem zabudowy lub brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – nie wyznacza się.

SK – strefa komunikacyjna

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej lub bez terenu ogrodów działkowych;
- dodatkowy - brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – nie wyznacza się.

Ponadto, jako, że w granicach terenów wskazanych pod planowane zainwestowanie, zlokalizowanych w obrębach: Wierzowice Małe (25SU, 43SJ), Ryczeń (48SJ, 47SJ), Stara Góra (7SP), Zawieścice (9SJ), Wieruszowice (8SZ), Chróstcina (121SZ, 15SP, 38SP), Czernina (150SZ, 159SZ, 15SW, 17SW), Sułków (161SZ, 163SZ, 164SZ, 203SJ), Ligota (235SJ, część 176SZ), Kruszyniec (167SZ, 230SJ, 225SJ), Borszyn Mały (211SZ, 213SZ, 214SZ, 216SZ, 222SJ, 224SJ) i Włodków Dolny (19SP) występują zadrzewienia o charakterze zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, z tytułu których w obszarach tych obowiązuje ochrona przyrodnicza na mocy ustawy o ochronie przyrody w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy” oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Krzywińsko-Osieckiego”, to zagospodarowanie planowane we wszystkich wymienionych wyżej strefach planistycznych powinno zatem respektować założenie niniejszej ochrony (tj. obowiązuje zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub napraw urządzeń wodnych), zatem poszerzono dla w/w terenów profil dodatkowy dla poszczególnych stref planistycznych o zieleni naturalną.

Nie mniej jednak, poniżej przytoczono spodziewany wpływ ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska w zestawieniu zbiorczym i w ujęciu powszechnie rozumianym.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną [1]

Zajęcie nowych terenów pod zabudowę zmniejszy powierzchnię dostępnych siedlisk dla niektórych gatunków. W skali globalnej, niszczenie siedlisk jest najpoważniejszym zagrożeniem dla przyrody. Jednakże, zmiany przeznaczenia gruntów powinny mieć ograniczony wpływ na bioróżnorodność dla terenów objętych projektem niniejszego planu ogólnego, z racji na stosunkowo niewielką skalę owych przekształceń.

Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu obszarów, poprzez zapobieganie fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz wyznaczenie i utrzymanie funkcjonalnych korytarzy ekologicznych umożliwiających kanalizację migracji organizmów żywych w ramach poszczególnych siedlisk ma zasadnicze znaczenie dla zachowania bioróżnorodności biologicznej. Zmiany przestrzenne jakie nastąpią w wyniku uszczuplenia przestrzeni niezabudowanej nie wpłyną jednak na różnorodność biologiczną, aczkolwiek mogą spowodować niewielki spadek.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na ludzi [2]

Do negatywnych oddziaływań, wynikających ze zrealizowania projektu planu ogólnego, należy potencjalny wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń wynikających z powiększenia terenów przeznaczonych pod zabudowę, a także dopuszczenie w strefach SO możliwości lokalizowania turbin wiatrowych i farm fotowoltaicznych.

Stwierdza się jednak brak przewidywanych negatywnych skutków ze względu na wytwarzanie energii odnawialnej dla terenów inwestycyjnych, gdyż nie stwierdzono negatywnego oddziaływania farm fotowoltaicznych na ludzi. Jednak, wyznaczenie rozległych terenów z przeznaczeniem pod lokalizację ogniw fotowoltaicznych w bliskim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych może być konfliktogenne w kontekście estetyczno-krajobrazowym. Farmy fotowoltaiczne budzą bowiem wiele obaw wśród społeczeństwa ze względu na zaburzenie naturalnego krajobrazu w otoczeniu ich domu.

Inwestycje wiatrowe także budzą wiele kontrowersji wśród społeczeństwa oraz mogą stanowić źródło konfliktów funkcjonalno-przestrzennych. Skutkiem realizacji turbin wiatrowych może być również spadek komfortu zamieszkiwania w ich pobliżu - przede wszystkim w kontekście wizualnym. Z funkcjonowaniem turbin wiatrowych wiążą się jednak przede wszystkim uciążliwości hałasowe pochodzenia aerodynamicznego (wytwarzane podczas ruchu łopat wirnika), jak również emisja infradźwięków wytwarzanych na skutek drgania i wibracji niektórych elementów elektrowni. Elektrownie wiatrowe powodują zatem głównie pogorszenie warunków życia i niekorzystne skutki społeczno-ekonomiczne. Zgłaszane są także skutki zdrowotne tj. migreny, problemy ze słuchem, szumy uszne, kołatanie serca, lęk i depresja.

Pod kątem klimatu akustycznego – hałas

Zgodnie z Dyrektywą 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, celem programów ochrony środowiska przed hałasem jest „zapobieganie powstawaniu hałasu w środowisku i obniżania jego poziomu tam, gdzie jest to konieczne, zwłaszcza tam, gdzie oddziaływanie hałasu może powodować szkodliwe skutki dla ludzkiego zdrowia oraz zachowanie jakości klimatu akustycznego środowiska tam, gdzie jest ona jeszcze właściwa”. Cel zawarty w Dyrektywie ściśle łączy się z polityką zrównoważonego rozwoju, która została przedstawiona w dokumentach strategicznych oraz aktach prawa Unii Europejskiej oraz Polski w odniesieniu do ochrony środowiska.

W tab. 10 przedstawiono dopuszczalne normy hałasu dla poszczególnych rodzajów terenów.

Sposób planowanego zagospodarowania został tak zaproponowany w projekcie planu ogólnego, by dopełnić w większości już istniejącą zabudowę w sąsiedztwie.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na zwierzęta i na roślinność [3] i [4]

Wpływ planowanego w POG zagospodarowania terenu gminy Góra na zwierzęta i roślinność będzie uzależniony przede wszystkim od tego, czy zostanie wprowadzona nowa zabudowa na tereny dotychczas niezabudowane.

Na pewno ustalenia projektu POG dotyczące wybranych planowanych stref planistycznych w ramach profilu dodatkowego z możliwością lokalizacji terenów elektrowni słonecznych (między innymi w strefach: 100SO, 120SO, 121SO, 116SO, 21SO, 20SO, 17SO) a także innych terenów z możliwością występowania elektrowni słonecznych i elektrowni wiatrowych (między innymi w strefach: 101SO, 103SO, 103SO,79SO, 69SO,112SO, 111SO), oraz terenów elektrowni wiatrowych (w strefach 66SO, 67SO, 68SO, 69SO, 70SO) będą miały istotne znaczenie na zwierzęta i rośliny, gdyż ustalenia projektu planu ogólnego dopuszczają możliwość lokalizacji farm fotowoltaicznych w granicach gruntów rolnych na dużych powierzchniowo obszarach. Realizacja ewentualnych wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych wiązać się będzie ze zmianą sposobu użytkowania gruntów na znacznych powierzchniach, wykorzystywanych na cele rolnicze. Obszary takie pozbawione są zabudowy i elementów infrastruktury, dzięki czemu możliwe jest spontaniczne wkraczanie roślinności. Tereny te mogą być również wykorzystywane przez ptaki i nietoperze w trakcie lokalnych migracji lub jako miejsce żerowania, jak również mogą stanowić miejsce występowania innych grup zwierząt (m.in. dużych ssaków) oraz ich bazę żerowiskową. Realizacja farm fotowoltaicznych wiązać się może z zabudową dużych powierzchni terenu zatem może wpłynąć zarówno na uszczuplenie miejsc lęgowych, żerowania czy też odpoczynku wielu gatunków, jak i stworzyć trudną do ominięcia barierę ekologiczną. W szczególności wskazać należy, że strefy SO z dopuszczeniem OZE zostały wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu lub regularnego przebywania (okresowe oraz całoroczne) dla kani rudej *Milvus milvus* oraz kani czarnej *Milvus migrans* (decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak: WPN.6442.20.2023.MK z dnia 17 sierpnia 2023 r.). Ponadto od strony północnej i wschodniej od miejsca gniazdowania tych gatunków została wyznaczona wielkopowierzchniowa strefa gospodarcza 10SP. Zatem realizacja farm i zabudowy przemysłowej może wywierać negatywny wpływ na te gatunki poprzez płoszenie i niepokojenie ptaków, zwłaszcza w okresie lęgowym podczas rozrodu lub wychowu młodych, w tym może wpłynąć negatywnie na sukces rozrodczy kani.

Obszary rozmieszczenia farm fotowoltaicznych obejmują tereny użytkowane rolniczo.

Problem wpływu na awifaunę jest złożony. Głównie będzie dotyczył ptaków zwłaszcza ptaków wodno-błotnych. Obecne tereny rolnicze wskazane w projekcie planu ogólnego zawarto w strefie planistycznej SO – strefa otwarta. Tereny te jako wskazane do możliwego przekształcenia na cele inwestycyjne mogą stanowić miejsce występowania wielu grup zwierząt (m.in. dużych ssaków) oraz ich bazę żerowiskową. Duże otwarte przestrzenie mogą równocześnie stanowić trasy ich migracji. Realizacja farm fotowoltaicznych wiązać się będzie z zabudową i ogrodzeniem dużych powierzchni terenu. Zatem realizacja ww. ustaleń projektu planu ogólnego może wpłynąć zarówno na uszczuplenie miejsc żerowania wielu gatunków, jak i stworzyć trudną do ominięcia barierę ekologiczną.

Osobniki, pary lęgowe czy populacje ptaków podlegają stałym i zróżnicowanym oddziaływaniom, zarówno pośrednim, polegającym na przekształcaniu siedlisk wskutek budowy, jak i bezpośrednim, w szczególności dotyczącym potencjalnych zderzeń z urządzeniami. Ocenia się, że powierzchnie paneli oraz towarzyszące im napowietrzne linie elektroenergetyczne mogą być czynnikiem śmiertelności ptaków lub urazów. Ze względu na stosunkowo nowe zjawisko powstawania farm fotowoltaicznych o znacznych powierzchniach faktyczny problem śmiertelności ptaków oraz jego skala umykają pobieżnym obserwacjom, dopóki nie zostaną wykazane za pomocą odpowiednio zaplanowanych badań.

Wśród najważniejszych zagrożeń dla ptaków należy wskazać:

- urazy i zwiększoną śmiertelność ptaków, głównie w wyniku kolizji,
- polaryzację światła i efekt odbicia,
- utratę, przekształcenie i pogorszenie jakości siedlisk,

- zwiększony poziom stresu,
- zmianę zachowań żerowych i migracyjnych ze względu na odejście z preferowanego miejsca żerowania ptaków o małych możliwościach akomodacyjnych,
- bezpośrednie zranienia lub śmierć ptaków podczas prac budowlanych,
- większe narażenie na drapieżnictwo,
- porażenia prądem z naziemnymi liniami energetycznymi,
- ograniczenie miejsc przystankowych na przelotach,
- ingerowanie w korytarze migracyjne, wskutek powstawania wieloprzestrzennych barier (wyłączenie dużych powierzchni gruntów na ważnych dla ptaków obszarach),
- ujednoczenie struktury krajobrazu, zniszczenie siedlisk marginalnych (miedze, oczka śródpolne, zakrzewienia i aleje drzew), ubożenie awifauny przez powstające „monokultury”, zmniejszenie dostępności terenu dla pewnych gatunków ptaków z powodu zaniechania użytkowania rolniczego.

Z kolei przekształcenia siedlisk związane z budową farm może pozbawiać niektóre gatunki ptaków miejsc gniazdowania.

Źródłem negatywnego oddziaływania planowanego zagospodarowania na zwierzęta może okazać się hałas, generowany przez maszyny oraz pojazdy związane z budową lub funkcjonowaniem obiektów. Emisja hałasu może przyczynić się do pogorszenia warunków lęgowych.

Ponadto zmiana przeznaczenia terenu z niezabudowanego na zabudowany, spowoduje zniszczenie siedlisk występujące obecnie na terenach rolnych i powierzchni zazielenionej – łąki, pastwiska.

Teren gminy objęty projektem planu ogólnego po realizacji założeń będzie w dużej części niedostępny dla zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia. Lokalna drobna zwierzyna i ptactwo przeniesie się na tereny sąsiednie.

Teren opracowania stanowi w sporej części monokulturę rolniczą i łąkowa - nie sprzyjającą utrzymaniu i rozwojowi bioróżnorodności. Realizacja inwestycji przyczyni się do zniszczenia roślinności w zasięgu prowadzonych robót ziemnych. Z uwagi na to, że szata roślinna nie przedstawia wartości przyrodniczej, ocenia się, że zniszczenie szaty roślinnej nie spowoduje zachwiania równowagi ekologicznej.

Jest to oddziaływanie niekorzystne, jednak w zasadzie nie ma wpływu na roślinność.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne [5]

Planowane zagospodarowanie przestrzenne, które jest lub może być nowym, dotychczas nie występującym, źródłem niekorzystnego oddziaływania na jakość wód:

- zniszczenie warstwy glebowej, przez co zachwianie równowaga wód podziemnych,
- ścieki komunalne, wody opadowe i roztopowe.

Dla jakości wód powierzchniowych i gruntowych największym zagrożeniem są niekontrolowane zrzuty ścieków do odbiornika. Ścieki są głównym źródłem zanieczyszczeń i czynnikiem eutrofizacji wód.

Oddzielną kategorię odprowadzanych do rzek zanieczyszczeń stanowią wody spływające systemami kanalizacji burzowej.

Realizacja głównie zabudowy, przy jej właściwym wykonawstwie nie może doprowadzić do zmiany warunków gruntowo - wodnych. Poziom wód gruntowych na części terenu nie jest dostatecznie głęboki i odizolowany od powierzchni, równoległe z realizacją inwestycji budowlanych powinna następować realizacja inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, krótkoterminowe, chwilowe.

Oddziaływanie na powietrze [6]

Na etapie przygotowawczym praca maszyn będzie powodować niekorzystne zjawisko pylenia i emisji hałasu. Ryzyko odczuwania przez mieszkańców zwiększonego zapylenia oraz uciążliwego hałasu emitowanego w miejscu budowy oraz użytkowania inwestycji ocenia się jako niewielkie.

Jak wykazały wyniki „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2023” m. in. w ramach stężenia pyłu PM10 i zaliczenia obszaru do klasy C, należy podkreślić, że te stężenia wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, krótkoterminowe i długoterminowe.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi w tym również na glebę [7]

Realizacja inwestycji spowoduje znaczące przekształcenia powierzchni terenu. Przekształcenia dotyczą użytkowania ziemi i ukształtowania terenu, spowoduje także zniszczenie roślinności, głównie upraw rolnych. Zmiany w powierzchni ziemi są najbardziej widocznym oddziaływaniem, negatywnie wpływającym na krajobraz otoczenia.

Zostanie zajęta część powierzchni dotychczas biologicznie czynnej, wynikająca z lokalizacji paneli fotowoltaicznych i urządzeń towarzyszących, a także realizacja inwestycji budowlanych spowoduje znaczące przekształcenia powierzchni terenu. Przekształcenia dotyczą użytkowania ziemi i ukształtowania terenu, więc spowodują także zniszczenie roślinności, głównie upraw rolnych. Zmiany w powierzchni ziemi są najbardziej widocznym oddziaływaniem, negatywnie wpływającym na krajobraz otoczenia.

Innym rodzajem negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi jest ryzyko zanieczyszczenia gruntu w wyniku niewłaściwego składowania odpadów, jakie będą powstawały na terenie przedsięwzięcia, wycieków oleju lub paliw z maszyn i urządzeń stosowanych do budowy inwestycji.

Aby zapobiec zagrożeniu, konieczne jest właściwe zorganizowanie zaplecza oraz stosowanie sprawnego sprzętu.

Przekształcenie powierzchni ziemi, wyłączony okres budowy obiektów oraz dróg dojazdowych będzie nieznaczne. Po zakończeniu realizacji inwestycji zmiany w rzeźbie będą mało widoczne. Na znacznej części terenu rzeźba nie ulegnie zmianie.

Realizacja proponowanego zainwestowania analizowanego terenu, zwłaszcza budowa obiektów kubaturowych i dróg będzie się wiązała z trwałą likwidacją gleb na dużej części terenu w miejscach przewidzianych pod zabudowę, gdzie prowadzone będą prace ziemne, wytyczane trasy dojazdowe. Ubytek gleby może spowodować zakłócenie funkcjonowania procesu obiegu pierwiastków, przepływu energii oraz procesów odpływu i magazynowania wody, a także pogorszenia warunków życia organizmów roślinnych i zwierzęcych na terenie objętym planem ogólnym. Zniszczenie gleby z uwagi na jej dużą wartość przyrodniczą i gospodarczą może spowodować lokalne zakłócenie funkcjonowania ekosystemu rolnego.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na krajobraz [8]

W wyniku realizacji ustaleń planu nastąpi trwale przekształcenie krajobrazu terenu przeznaczonego pod nową działalność inwestycyjną. Będą to oddziaływania na terenach przyległych do już istniejących terenów zurbanizowanych wsi, związane z wprowadzeniem nowej zabudowy, dlatego przekształcenia te będą spójne, a nawet należy uznać to oddziaływanie za pozytywne, gdyż nie powodujące dysonansu w krajobrazie. Tereny otwarte zostaną przekształcone w obszary zabudowane.

Początkowo niekorzystnie zmieni się zapewne estetyka terenu głównie w okresie prowadzenia prac budowlanych. Późniejsze zmiany, uzależnione będą od przyjętej koncepcji architektonicznej, zwłaszcza

w stosunku do budynków mieszkalnych, usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów, ze względu na sposób zagospodarowania całego terenu i powinny w korzystny sposób wpłynąć na jego estetykę.

Krajobraz obszaru ulegnie zmianie w wyniku rozmieszczenia obiektów związanych z prowadzoną działalnością inwestycyjną. W przypadku braku realizacji planu ogólnego, istniejące cechy krajobrazowe zostaną zachowane bez zmian.

Mimo stosunkowo średniego stopnia zurbanizowania terenu w ich otoczeniu występują także tereny rolnicze, łąki, pastwiska, a także tereny leśne. Na terenie opracowania niniejszego projektu planu ogólnego, tereny rolnicze stanowią większość. W myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej z 2000 roku należy wskazać iż, krajobraz przyczynia się do dobrobytu ludzi, zatem w przypadku jego zniszczenia, owy dobrobyt również ulega zatraceniu. Ponadto krajobraz jest ważną częścią jakości życia ludzi, zatem jego stan ma wpływ na poziom życia jego użytkowników. Wszelkie przekształcenia w polityce planowania miejscowego w transporcie, a także działalności usługowej czy produkcyjnej, a także mieszkaniowej, jakie niewątpliwie nastąpią w wyniku realizacji przedmiotowego projektu planu ogólnego przyspieszą procesy przekształcania krajobrazu. Oczywiście w przypadku braku realizacji planu ogólnego, istniejące cechy krajobrazowe zostaną zachowane bez zmian.

Podsumowując, oddziaływania obszaru na środowisko, z jakimi należy się liczyć to:

- uszczuplenie zasobów gruntów rolnych, gruntów zielonych,
- zmiana użytkowania terenu,
- usunięcie warstwy gleby,
- zniszczenie roślinności w zasięgu projektowanych robót ziemnych,
- zanieczyszczenie powietrza wynikające ze wzmożonego zapylenia,
- pogorszenie warunków akustycznych w pobliżu miejsc budowy oraz w pobliżu dróg, po których będzie prowadzony transport.

Dodatkowo, farmy fotowoltaiczne będą powodowały zmiany w krajobrazie. Zmiany te obejmą przede wszystkim tereny otwarte, użytkowane rolniczo.

Niepodejmowanie przedsięwzięcia przyczyni się do uniknięcia wyżej wymienionych negatywnych oddziaływań i utrzymaniu obecnego stanu środowiska.

Oddziaływanie ocenia się jako przeciętne negatywne bezpośrednie i skumulowane. Oddziaływanie negatywne najsilniej będzie odczuwalne w bezpośrednim sąsiedztwie terenów. Czas trwania oddziaływania, w zależności od jego rodzaju, ocenia się jako średnio lub długoterminowy.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, skumulowane, średnio lub długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na klimat (w tym mikroklimat) [9]

Klimat Polski wykazuje od końca XIX wieku systematyczną tendencję do wzrostu temperatury powietrza ze znaczącym wzrostem od roku 1989. Opady nie wykazują jednokierunkowych tendencji i charakteryzują się okresami mniej lub bardziej wilgotnymi. Zmieniła się natomiast struktura opadów głównie w cieplej porze roku; opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe, niszczyielskie powodujące coraz częściej gwałtowne powodzie. Jednocześnie zanikają opady poniżej 1 mm/dobę. Skutkami ocieplania się klimatu jest wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych⁴⁹.

Proponowany projekt planu ogólnego nie spowoduje znaczącego oddziaływania na klimat, ani pod względem warunków termicznych, anemometrycznych, czy wilgotnościowych. Nieznaczne uszczuplenie powierzchni dotychczas niezabudowanej i przeznaczenie jej na zainwestowanie może jedynie nieznacznie wpłynąć na zmianę mikroklimatu.

Możliwy wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na klimat wymaga uwzględnienia zaleceń zawartych w opracowaniu „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany

⁴⁹ KLIMADA, <http://klimada.mos.gov.pl/>

klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030⁵⁰ (SPA2020). Z uwagi na fakt, że działania adaptacyjne zostały wskazane w innych rządowych dokumentach strategicznych, ich realizacja będzie przedmiotem monitoringu w ramach tych strategii, zatem opracowanie projektu planu ogólnego sam w sobie takich zaleceń nie posiada, a jedynie utrzymuje te, które zawarto w nadrzędnych opracowaniach.

Wpływ na higienę atmosfery - przewidywany sposób zagospodarowania może spowodować pewien wzrost zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w związku z powstaniem nowych lokalnych źródeł emisji do atmosfery. Wielkość emisji będzie uzależniona od rodzaju przyjętego nośnika energii. W przypadku ogrzewania obiektów w oparciu o ekologiczne źródła energetyczne, zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego nie wzrośnie w sposób istotny.

Wpływ na tło akustyczne - projektowany sposób zagospodarowania będzie stanowić dodatkowe źródła hałasu. Dominować będzie hałas komunikacyjny. Projekt stwarza rygory uniemożliwiające powstania źródeł emitujących do środowiska znacznych poziomów hałasu.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, skumulowane, średnio lub długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione [10]

Obszar opracowania jest też położony w granicach przyrodniczych obszarów chronionych wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55.), w tym na obszarze Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Z analizy wynika, że na części terenów (zlokalizowanych w obrębach: Wierzowice Małe (25SU, 43SJ), Ryczeń (48SJ, 47SJ), Stara Góra (7SP), Zawieścice (9SJ), Wieruszowice (8SZ), Chróścina (121SZ, 15SP, 38SP), Czernina (150SZ, 159SZ, 15SW, 17SW), Sułków (161SZ, 163SZ, 164SZ, 203SJ), Ligota (235SJ, część 176SZ), Kruszyniec (167SZ, 230SJ, 225SJ), Borszyn Mały (211SZ, 213SZ, 214SZ, 216SZ, 222SJ, 224SJ) i Włodków Dolny (19SP) zawierających się w obszarach prawnie chronionych tj. t Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy” oraz Obszar Chronionego Krajobrazu „Krzywińsko-Osieckiego”, na których planowane jest nowe zagospodarowanie, występują zastrzeżenia o charakterze zastrzeżeń śródpolnych i przydrożnych, których ochrona wynika z tytułu w/w form ochrony. obszary chronionego krajobrazu zostały utworzone m.in. w celu zachowania i utrzymania w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków oraz łąk, przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, ochronę oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego, a także utrzymywanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych. Zagospodarowanie planowane we wszystkich wymienionych wyżej strefach planistycznych powinno zatem respektować to założenie.

Z analizy wynika również, że na części terenu gminy znajduje się obszar NATURA 2000 w ramach obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084), dla którego zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34 ww. ustawy podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Projekt przedmiotowego POG wyznacza na przeważającym obszarze strefy planistyczne otwarte (SO), dla których wskazuje profil podstawowy obejmujący teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej. Ponadto wyznaczone strefy planistyczne SN, SJ, SI, SZ, ZC sankcjonują obecne zagospodarowanie i zainwestowanie tych terenów. Na terenach z wyznaczoną funkcją zabudowy nie wykazano siedlisk i gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084), wymienionych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084). Zatem ustalenia

⁵⁰ <https://www.mos.gov.pl/srodowisko/polityka-klimatyczna/adaptacja-do-zmian-klimatu/>

projektu planu ogólnego dla ww. terenów nie będą generować oddziaływań o charakterze znacząco negatywnym na przedmiotowy obszar Natura 2000.

Ważnym elementem ochrony przyrody, uzupełniającym system obszarów chronionych, są korytarze ekologiczne zapewniające zwierzętom możliwość swobodnego przemieszczania się, które również w obszarze opracowania występują. Jednak, planowana nowa zabudowa, z uwagi na jej skalę i lokalizację w ciągu struktur osadniczych, nie powinna spowodować oddziaływań o charakterze znaczącym na drożność i funkcjonalność korytarza.

Ponadto, w granicach obszaru planu ogólnego oraz w jego otoczeniu, występują także istotne ciekły powierzchniowe, rowy melioracyjne oraz zbiorniki wód powierzchniowych stanowiące lokalne korytarze ekologiczne.

W związku z powyższym stwierdzono możliwe występowanie negatywnego wpływu na wyżej wskazane komponenty i przedmiot ochrony poszczególnych terenów chronionych, jednak brak przewidywanych znaczących oddziaływań realizacji projektu planu ogólnego.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na zasoby naturalne [11] zabytki i dobra materialne [12]

By wprowadzane zmiany miały łagodny charakter dla krajobrazu zaleca się stosowanie materiałów budowlanych lokalnych, spójnych z otoczeniem, wyważenia zaplanowanej wielkości powierzchni zabudowy bez agresywnej architektury, zarówno ze względu na kubaturę, jak i na stosowane materiały i rodzaj elewacji, a także zachowanie otwarcie widokowych, zadrzewień śródpolnych. Założenia planu ogólnego poprzez ustalenia każdej strefy planistycznej regulują proporcje planowanej zabudowy (wysokość, intensywność), do terenów niezabudowanych i biologicznie czynnych.

Na terenie planu ogólnego występują stanowiska archeologiczne czy obiekty zabytkowe, wymagające ochrony. Jednak zapisy ustaleń obowiązujących planów miejscowych regulują warunki ochrony tych elementów, ustanawiając przede wszystkim strefy ochrony konserwatorskiej, podtrzymując ochroną w ramach gminnej ewidencji zabytków poszczególne, wskazane obiekty. Wskazania te są wystarczające, by uznać, że nie prognozuje się istotnego negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na zabytki, gdyż podtrzymuje on założenia wskazanych planów miejscowych.

Nie prognozuje się wpływu ustaleń planistycznych na zasoby naturalne.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, skumulowane, średnio lub długoterminowe, stałe.

Odnosząc się do oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego w zakresie pozostałych terenów położonych poza obszarami chronionymi należy stwierdzić, że większość stref planistycznych została wyznaczona w oparciu o obowiązujące dokumenty planistyczne, w tym w oparciu o plany miejscowe sporządzone dla poszczególnych obrębów. Tereny przeznaczone pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej wyznaczono w głównej mierze w sąsiedztwie zabudowy istniejącej, nie dopuszczając do rozproszenia zabudowy na tereny otwarte. Na terenach tych nie stwierdzono występowania cennych elementów przyrody.

Reasumując, nie przewiduje się znacząco negatywnych skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko w stosunku do stanu istniejącego, gdyż planowane strefy rozwojowe są rozwinięciem i kontynuacją istniejących i sąsiadujących, w tym założenie dopuszczenia lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – instalacji fotowoltaicznych, o mocy przekraczającej 500 kW na terenach rolnych, co z drugiej strony jest działaniem rozwojowym i postępowym w obecnych czasach, gdyż przyczynia się do ograniczenia zużycia energii pochodzącej z niealternatywnych źródeł.

5.2.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na obszary Natura 2000 oraz siedliska przyrodnicze poza obszarami natura 2000

Podstawowymi działaniami w kierunku ochrony wartości środowiska przyrodniczego i poprawy stanu aktualnego jest ochrona istniejących oraz powoływanie nowych obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów o ochronie przyrody.

Oprócz obszarów objętych ochroną na podstawie Ustawy o ochronie przyrody, wymienionych w rozdziale 2, na terenie gminy Góra występują także obszary, które podlegają zachowaniu i ochronie zgodnie z przepisami szczególnymi. Są to: krajobraz, użytki zielone, grunty orne, lasy, wody powierzchniowe i podziemne. Jednak spośród obszarów objętych ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody na terenie gminy Góra występuje jeden obszar Natura 2000 PLH020084 „Dolina Dolnej Baryczy” (dyrektywa siedliskowa), w obszarze którego znajduje się część z planowanych terenów inwestycyjnych Ponadto w obszarze objętym opracowaniem projektu planu ogólnego występują tereny wodne – rzeka Barycz oraz rzeka Śląski Rów, liczne starorzecza, oczka wodne i rowy melioracyjne na polach oraz inne, mniejsze zbiorniki wodne np. zbiorniki przeciwpożarowe, a także areale leśne i pojedyncze zadrzewienia śródpolne i przydrożne, które mogą stanowić także siedliska przyrodnicze nawet poza obszarem Natura 2000.

OCENA OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Realizacja projektu planu ogólnego gminy Góra, spowoduje zmniejszenie powierzchni niezabudowanej - obszarów otwartych, biologicznie czynnych, na korzyść terenów zabudowanych, zainwestowanych w wyniku podtrzymania terenów jeszcze niezabudowanych a przeznaczonych na zabudowę zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obecnie mamy do czynienia z postępującym, dość chaotyczne i szybko, zjawiskiem rozpraszania zabudowy, które ingeruje w wykształcone ekosystemy łąkowe i łąkowo-leśne. Projekt planu ogólnego, podlegający w niniejszej Prognozie ocenie, pogłębia to niekorzystne zjawisko, przeznaczając pod zagospodarowanie obszary, które obecnie posiadają wartość przyrodniczo-krajobrazową, gdyż stanowią monokulturę niezabudowaną i porośniętą zielenią łąkową, polną, rolną. Jednak na cele budowlane wskazuje się działki, które są obecnie przede wszystkim lukami przestrzennymi w ścisłej zabudowie wiejskiej i miejskiej.

Ocena oddziaływania projektu planu ogólnego na tereny chronione wskazuje, iż można się spodziewać negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony, z tytułu obowiązującej na terenie formy ochrony, jednak o skali i intensywności podobnej do stanu obecnego. Obszar gminy Góra jest bowiem w stosunkowo rozległym areale objęty formą ochrony Natura 2000, jednak obecnie wskazywane tereny są już obecnie zabudowany i zagospodarowany, lub takie przeznaczenie wskazywały dla nich obowiązujące plany miejscowe, gdyż kierunki rozwojowe gminy w większości pokrywają się z założeniami obecnie obowiązujących planów miejscowych i ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra w zakresie umożliwiającym lokalizację urządzeń i obiektów związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych realizując przez to potrzeby i plany inwestycyjne gminy. Ustalenia rozwojowe nowego projektu planu omawianego terenu mają zatem charakter podtrzymujący uzupełniający i porządkujący (również za sprawą wyznaczonych OUZ – obszarów uzupełnienia zabudowy).

W przypadku pozostałych siedlisk i gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony poza obszarami prawnie chronionymi – wszelkie siedliska znajdujące się na terenach nieutwardzonych obecnie, w wyniku planowanych kierunków zagospodarowania mogą stanowić zagrożenia dla ich stanu i ochrony. Proponowane zagospodarowanie nie będzie jednak stanowiło oddziaływania znacząco negatywnego niekorzystnego na w/w obszary.

5.2.3. Transgraniczny wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w planie ogólnym

Planowane podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy nie będą powodowały oddziaływania transgranicznego.

6. Ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, monitoring

6.1. Środki zapobiegania, ograniczania negatywnym skutkom realizacji Planu Ogólnego, kompensacja przyrodnicza, rozwiązania alternatywne

Całkowite zapobieżenie powstawania negatywnych skutków w środowisku w wyniku realizacji ustaleń Planu jest niemożliwe. W punkcie tym zostaną zatem przedstawione propozycje sposobów wyłącznie ograniczania czy złagodzenia ujemnego oddziaływania, ewentualnie zrekompensowania poniesionych strat w środowisku.

Należy podkreślić, iż zastosowanie zaproponowanych rozwiązań jest możliwe tylko w przypadku kompleksowej realizacji ustaleń planu ogólnego oraz polityk, strategii i planów odnoszących się do terenu gminy Góra.

ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA

Na podstawie szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko w programach odnoszących się do ochrony środowiska gminy Góra, wskazano, iż negatywne oddziaływanie na środowisko będzie się ujawniać przede wszystkim na etapie budowy poszczególnych instalacji, inwestycji, w tym również dopuszczalnych terenów farm wiatrowych i fotowoltaicznych (na terenach SO). W wyniku tych działań zachodzić będą krótkotrwałe lub chwilowe negatywne oddziaływania. Ich efektem mogą stać się takie przekształcenia środowiska, które spowodują pogorszenie się niektórych jego elementów.

Prowadzenie robót budowlanych powinno odbywać się tak, by ograniczać ujemne oddziaływanie na środowisko – przez właściwą inwentaryzację przyrody na danym obszarze, identyfikację możliwych zagrożeń podczas wykonywania prac budowlanych, właściwą gospodarkę odpadami w trakcie robót, zabezpieczenie obszaru sąsiedniego, możliwie jak największe ograniczenie terenu prowadzonych prac, itp.

Na kolejnym etapie, czyli podczas funkcjonowania, eksploatacji zrealizowanych instalacji, inwestycji będzie odczuwalne oddziaływanie o nieco innym charakterze - bezpośrednie, średnio lub długoterminowe, stałe.

Dla ograniczenia negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na awifaunę i chiropterofaunę proponuje się:

- analizę w trakcie pierwszych kilku lat funkcjonowania elektrowni opartej o monitoring porealizacyjny skutków realizacji inwestycji na środowisko przyrodnicze: w przypadku stwierdzenia znacznego oddziaływania na środowisko w tym szczególnie awifaunę i chiropterofaunę zaleca się podjęcie działań ograniczających negatywne skutki np. okresowe wyłączenia turbin;
- wykonanie wież turbin z jednolitych materiałów, w takiej formie i kolorystyce, które nie będą przywabiać ptaków i nietoperzy;
- zaleca się unikania oświetlania turbin światłem białym;
- nie wprowadzanie w otoczeniu turbin wiatrowych ciągów zieleni, które mogą być wykorzystywane przez zwierzęta.

Na terenie farmy wiatrowej oraz w odległości kilkuset metrów od niej nie powinno się planować żadnych nasadzeń alei drzew i krzewów – w szczególności wzdłuż dróg, ciągów wodnych (np. rowów melioracyjnych), miedz i tym podobnych linearnych elementów krajobrazu, w tym dróg służących do obsługi wież. Odpowiednim zagospodarowaniem użytków rolnych są wielkoobszarowe uprawy, które nie są preferowanymi przez nietoperze lub ptaki terenami żerowiskowymi.

Tereny przylegające do farmy nie powinny być zalesiane. Nasadzenia z czasem staną się atrakcyjne dla nietoperzy. Szkodniki upraw leśnych są chętnie łapane przez nietoperze. Potencjalnie w takie miejsca nietoperze mogą przylatywać z większych odległości.

Niewskazane jest tworzenie zbiorników wodnych mogących zachęcać nietoperze do penetracji terenów nad wodą i wokół niej.

W celu eliminacji efektu odbłyску paneli fotowoltaicznych konieczne będzie zastosowanie powłok antyrefleksyjnych (eliminacja efektu oślepienia ptaków) na ich powierzchni paneli oraz ustawienie ich pod odpowiednim kątem, dzięki czemu przedsięwzięcie nie będzie negatywnie oddziaływać na przelatujące ptaki.

Ewentualną wycinkę drzew należy prowadzić poza sezonem lęgowym ptaków tj. między 1 marca a 31 sierpnia.

Każdorazowo na terenie całego przedsięwzięcia prace należy prowadzić pod nadzorem ornitologicznym i chiropterologicznym.

W przypadku, gdy ujemne oddziaływanie na środowisko jest nie do uniknięcia, konieczna będzie kompensacja przyrodnicza. np. gdy w miejscu planowanej inwestycji nieunikniona jest wycinka drzew kompensacją będzie wykonanie nasadzeń drzew o odpowiedniej wartości w innym miejscu.

Pozostałe przyjęte w projekcie planu rozwiązania pozwalające zminimalizować lub ograniczyć niekorzystne oddziaływania uznaje się za wystarczające. Rozwiązania te zostały przedstawione w poprzednich rozdziałach tekstu dokumentu prognozy. Nie przedstawia się zatem dodatkowych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Ze względu na dobór szczegółowych zadań związanych z ochroną środowiska w gminie Góra nie przewiduje się alternatywnych rozwiązań. Założenia Programu Ochrony Środowiska dla gminy Góra i Powiatu Górowskiego są konkretne i obejmują wyłącznie priorytetowe zagadnienia możliwości ochrony i kształtowania środowiska na terenie gminy Góra.

Ewentualnie w ramach neutralizacji negatywnych skutków z funkcjonowania terenów farm wiatrowych i fotowoltaicznych można rozważyć pozyskiwanie energii odnawialnej z innych źródeł niż wiatr lub słońce. Mając na uwadze rolniczy charakter gminy można rozpatrzyć wariant pozyskiwania energii pochodzącą ze spalania biomasy. W wyniku pracy elektrowni na biomasę dodatkowym zyskiem jest wytworzenie ciepła, którym można zapatrzyć budynki na terenie gminy. Zwraca się uwagę, że w przeciwieństwie do elektrowni wiatrowej i fotowoltaicznej, elektrownia na biomasę powoduje emisję zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania. Co prawda wydzielany podczas spalania dwutlenek węgla (jeden z gazów cieplarnianych) powraca do środowiska naturalnego, z którego został zaabsorbowany w czasie wzrostu rośliny (zerowy bilans emisji dwutlenku węgla), jednak nie przyczynia się to do redukcji CO², co ma miejsce w przypadku pozyskiwania energii z wiatru lub promieniowania słonecznego. Należy również zaznaczyć, że w wyniku pracy elektrowni na biomasę zachodzi konieczność znalezienia odbiorcy ciepła, które wytwarza się w wyniku spalania. Wiązałoby się to z potrzebą budowy kosztownej infrastruktury technicznej do przesyłu energii cieplnej. W związku z powyższym uznaje się zatem, że zaprezentowany w projekcie planu wariant pozyskiwania energii wiatru i słońca jest jednak optymalny.

Teren objęty projektem planu ogólnego jest już w sporej mierze zabudowany, zainwestowany, w związku z czym nie ma potrzeby wskazywać środków zapobiegania, ograniczania negatywnym skutkom w środowisku, czy kompensacji przyrodniczej i rozwiązań alternatywnych.

W ustaleniach planu ogólnego zawarto rozwiązania korzystne dla ograniczenia negatywnego wpływu planowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze i na ludzi.

W celu poprawy jakości powietrza:

Istotnym problemem jest zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy. Przyczyny złego stanu powietrza to przede wszystkim niska emisja z kotłów indywidualnych na paliwo stałe oraz emisja z ruchu drogowego. Potencjalne skutki: pogorszenie jakości życia mieszkańców, wzrost zachorowalności na choroby układu oddechowego, pogorszenie walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy, spadek zainteresowania osiedlaniem się na terenie gminy.

- na terenach należy stosować najlepsze dostępne techniki i urządzenia w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- modernizacja i wymiana urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń. Szczególnie należy dążyć do likwidacji lub modernizacji uciążliwych lokalnych kotłowni, opalanych paliwami stałymi, poprzez zamianę nośnika energii na

paliwo nie powodujące zanieczyszczenia atmosferycznego. Zakłada się zaopatrzenie w ciepło z miejskiej sieci co, oraz wykorzystanie energii elektrycznej i odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne na dachach budynków, pompy ciepła) do celów grzewczych.

W celu poprawy jakości klimatu akustycznego:

- stosowanie zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg;
- nowe budynki powinny być sytuowane z zachowaniem wskazanej w obowiązujących mpzp odległości od drogi;
- zapewnienie rozwiązań minimalizujących hałas (ekrany, nasypy akustyczne, i in.) w przypadku stwierdzenia ponadnormatywnego natężenia hałasu na terenach przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi.

W celu ochrony gleby i gruntu należy:

- dbać o stan sanitarny powierzchni terenu;
- składować odpady wyłącznie w miejscach wyznaczonych i zabezpieczonych przed pojawieniem się odcieków do gruntu lub wód powierzchniowych;
- nielegalne lub nieprawidłowo urządzone wysypiska odpadów likwidować przez wywiezienie (a nie tylko przez wyrównanie i przykrycie) warstwą ziemną;
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

W zakresie ochrony wód należy przeprowadzić następujące działania:

- prowadzenie okresowego monitoringu i likwidacji „dzikich” punktów zrzutu ścieków;
- utrzymanie w należytym stanie istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- oczyszczanie ścieków o przekroczonych dopuszczalnych wartościach zanieczyszczeń, przed ich wprowadzeniem do komunalnej kanalizacji sanitarnej;

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych oraz gospodarowania zasobami leśnymi należy wprowadzić następujące działania:

- zachowanie bioróżnorodności, w tym aktywna ochrona ekosystemów i zasobów genowych;
- zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień przydrożnych i enklaw zieleni między zabudowaniami (zwłaszcza tej historycznie ukształtowanej).

Ze względu na dobór szczegółowych zadań związanych z ochroną środowiska w gminie Góra nie przewiduje się alternatywnych rozwiązań. Założenia „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029” są konkretne i obejmują wyłącznie priorytetowe zagadnienia możliwości ochrony i kształtowania środowiska na terenie całej gminy Góra.

6.2. Proponowane metody i częstotliwość monitorowania skutków dla środowiska realizacji ustaleń Planu Ogólnego

Państwowy Monitoring Środowiska – system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Celem PMŚ jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

PMŚ został utworzony na mocy ustawy z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335 z późn. zm.). Koordynatorem PMŚ jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Monitoring jest narzędziem do oceny zmian zachodzących w środowisku na przestrzeni czasu, wynikających z realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wybierając wskaźniki do analizy skutków realizacji ustaleń planu należy wziąć pod uwagę dostępność danych które warto poddać ocenie. Jako jednostkę czasu do przeprowadzania analiz proponuje się przyjąć odstęp od

jednego roku do pięciu lat w zależności od komponenta środowiska poddawanego ocenie, a także w zależności od zastosowanej metody, przy uwzględnieniu dostępnego źródła wykorzystywanej informacji.

Wśród dostępnych wskaźników, które będą odpowiadały na pytanie o kierunek zmian (poprawa, pogorszenie stanu środowiska) i ich tempo można wymienić następujące:

- jakość wód powierzchniowych,
- jakość powietrza atmosferycznego, zwłaszcza akustycznego,
- ilość ścieków wprowadzanych do odbiornika,
- dysproporcje między siecią wodociągową a kanalizacyjną,
- liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków,
- poziom skanalizowania gminy,
- udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii,
- udział użytków rolnych w powierzchni gminy,
- udział użytków leśnych w powierzchni gminy,
- powierzchnia i stan zachowania siedlisk przyrodniczych i obszarów chronionych na bezpośrednim terenie i w otoczeniu terenu opracowania Planu,
- zmiany w położeniu zwierciadła wody gruntowej

[Tab. 13] Proponowana lista wskaźników i częstotliwość monitorowania zmian zachodzących w środowisku na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

	WSKAŹNIK	POŻĄDANE ZMIANY	CZĘSTOTLIWOŚĆ
UŻYTKOWANIE ZIEMI	Udział użytków łąkowych w powierzchni wsi	spadek	co 5 lat
	Udział użytków rolnych w powierzchni wsi	spadek	co 5 lat
	Udział powierzchni upraw ekologicznych w pow. gruntów rolnych	constans	co 5 lat
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii	wzrost	co 5 lat
	Liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków	wzrost	co 1 rok
	Dysproporcje między siecią wodociągową a kanalizacyjną	spadek	co 1 rok
OCHRONA ŚRODOWISKA	Ilość ścieków wprowadzanych do odbiornika	spadek	co 5 lat
	Jakość powietrza atmosferycznego	wzrost	co 1 rok
	Klimat akustyczny	constans	co 1 rok
	Jakość wód powierzchniowych	poprawa	co 5 lat
	Jakość wód podziemnych	poprawa	co 1 rok

Harmonogram prowadzonych badań monitoringowych powinien być elastyczny i modyfikowalny w czasie. Powinien podlegać bieżącym weryfikacjom w sytuacjach zidentyfikowania dodatkowych nieoczekiwanych efektów. Należy wziąć pod uwagę, że nieprzewidziane okoliczności mogą stwarzać konieczność poszerzenia listy standardowych parametrów monitoringu, miejsca (zasięgu) i przedmiotu monitoringu oraz listy komponentów środowiska podlegających monitoringowi⁵¹.

⁵¹ Załącznik nr 2 do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).

7. Streszczenie

Prognoza oddziaływania na środowisko identyfikuje możliwe źródła ujemnego wpływu na środowisko oraz ocenia (prognozuje) możliwe oddziaływanie korzystne i niekorzystne planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego na poszczególne komponenty środowiska. Zakres Prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W powyższym opracowaniu dokonano oceny sformułowanych w planie ogólnym ustaleń mających wpływ na środowisko oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego. W ocenie ogólnej stwierdzić należy, iż przedmiotowy plan ogólny nie zmienia znacząco warunków ochrony środowiska w stosunku do stanu istniejącego.

Niniejsza prognoza została sporządzona wyłącznie do projektu planu ogólnego gminy Góra. Obszar opracowania obejmuje teren w granicach administracyjnych gminy. Stan istniejącego zagospodarowanie terenu jest stosunkowo zróżnicowany. Największą powierzchnię gminy stanowią użytki rolne – 17 873 ha, w dalszej kolejności, grunty leśne – 7 335 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 169 ha, grunty pod wodami – 198 ha i pozostałe grunty – 26 ha.

Projekt planu ogólnego dotyczy obszarów przeznaczonych w już obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na: zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną, zagrodową, zabudowę mieszaną – mieszkaniowo-usługową, zabudowę usługową, w tym: usług sportu i rekreacji, kultu religijnego, oświaty, zdrowotne, usługi publiczne i handlowe), ale także tereny aktywności gospodarczej, tereny przemysłowe, tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnictwa, tereny cmentarzy i ogrodów działkowych a także zieleń parkowa, tereny rolnicze, ponadto tereny komunikacji, infrastruktury technicznej, tereny wód powierzchniowych, tereny lasów i tereny zieleni naturalnej.

Ponadto projekt prognozowanego planu ogólnego opracowano z kilku powodów, które wskazano na początku niniejszego opracowania – we wstępie, a spośród najważniejszych celów należy wskazać następujące:

- 1) ocena prognozowanego wpływu możliwych do wystąpienia zagrożeń w związku z podjętym projektem planu ogólnego gminy oraz określenie rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie człowieka;
- 2) uwzględnienie kierunków rozwojowych gminy, w oparciu o trendy demograficzne, a także uporządkowanie zasad zagospodarowania i zabudowy terenów;
- 3) odzwierciedlenie polityki przestrzennej Gminy Góra, w tym tej określonej w Strategii Rozwoju Gminy Góra;
- 4) podtrzymanie ustaleń prawa miejscowego obowiązującego na przedmiotowym obszarze w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 5) uwzględnienie aktualnego stanu prawnego.

Na przedmiotowym terenie obecnie obowiązuje 49 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujące cały obszar gminy, w tym odrębny plan dla obszaru miasta oraz plany dla obszarów wiejskich w gminie.

Ocenia się, że realizacja ustaleń planu ogólnego nie przyczyni się do pogorszenia jakości środowiska wodnego i powietrza, w stosunku do warunków dotychczasowych, gdyż nie uległy one znaczącej zmianie, a odzwierciedlają przyjęte już kierunki zagospodarowania i rozwoju gminy.

Dla planowanych zmian kierunków zagospodarowania przestrzennego nie ma potrzeby przedstawiania rozwiązań alternatywnych, gdyż te zawarto już w opracowaniach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zakłada się, że jedyną opcją wariantową jest nie przyjęcie założeń niniejszego projektu planu ogólnego, a zatem pozostawienie obszaru objętego planem ogólnym w dotychczasowym użytkowaniu, tak jak w stanie obecnym. W rozdziale 4 niniejszej prognozy (Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego) wskazano skutki takiego rozwiązania.

Realizacja planu ogólnego nie będzie powodować oddziaływania transgranicznego.

Na terenie opracowania planu ogólnego występują obszary i obiekty chronione prawem z mocy ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651, z późn. zm.). Ich łączna powierzchnia wynosi: wynosi 16 459,23 ha, co stanowi aż 61,87% powierzchni gminy. Należą do nich: trzy Obszary Chronionego Krajobrazu - „Dolina Baryczy”, - „Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra” Obszar Chronionego Krajobrazu i „Krzywińsko-Osiecki” Obszar Chronionego Krajobrazu, a także jeden Obszar Natura 2000 - PLH020084 „Dolina Dolnej Baryczy” jako obszar siedliskowy, 9 użytków ekologicznych i 32 Pomniki przyrody. Ponadto, w obszarze gminy Góra występuje inny, równie istotny z punktu widzenia przyrodniczego i bioróżnorodności, obszar chroniony przyrodniczo, a mianowicie: Korytarz ekologiczny – Odra Środkowa. Strefy ochronne które funkcjonują na obszarze gminy dotyczą również otulin obszarów przyrodniczo chronionych, a także źródeł i ujęć wód dla potrzeb komunalnych, a także złóż geologicznych.

Przyszłe możliwe skutki w środowisku, wynikające z realizacji planowanych zmian zagospodarowania przestrzennego, powinny podlegać okresowej kontroli, oceniającej kierunek i skalę zmian zachodzących w środowisku.

8. Materiały archiwalne – literatura

1. Dane Głównego Urzędu statystycznego;
2. Gminny program rewitalizacji gminy Góra na lata 2021-2028, 2023 r.;
3. Inwentaryzacja przyrodnicza wykonana na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084);
4. Powszechna Inwentaryzacja Przyrodnicza Lasów Państwowych, 2007 r.;
5. Klasyfikacja zanieczyszczenia gleb Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Kabata-Pendias A. i in., 1995 r.;
6. Kondracki Jerzy, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa 2002 r.;
7. Krajowy raport mozaikowy – Stan środowiska w województwach w latach 2004–2012, Warszawa 2012 r., Stan środowiska w województwie dolnośląskim raport 2020 r.;
8. Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa Dolnośląskiego, listopad 2005 r.;
9. Opracowanie ekofizjograficzne do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, Góra 2012 r.;
10. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gmina Góra, Leszno 2004 r.;
11. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Góra, Wrocław 2024 r.;
12. Ósmy Program Działań na Rzecz Środowiska do 2030 r. (*Environment action programme to 2030 to 2030*), Decyzja Parlamentu Europejskiego, UE 2020 r.;
13. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Góra, 2016 r.;
14. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, Wrocław 2020 r.;
15. Podział fizjograficzny wg J. Kondrackiego i W. Walczaka;
16. Podziału rolniczo - klimatyczny Polski, R. Gumiński, 1948 r.;
17. Polityka ekologiczna państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2019 r.;
18. Polityka ekologiczna Polski do 2025 r., Rada Ministrów 2016 r.;
19. Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu strategii rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Wrocław-Opole 2013 r.;
20. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, IRT, Wrocław 2018 r.;
21. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony Środowiska dla Powiatu Górowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., 2024 r.;
22. Prognoza oddziaływania na środowisko studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, 2012 r.;
23. Prognoza oddziaływania na środowisko studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, 2023 r.;
24. Program LIFE – program działań na rzecz środowiska i klimatu, obejmujący perspektywę finansową 2014-2020 oraz 2021-2027;
25. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2022- 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029, Góra 2021 r.;
26. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Górowskiego na lata 2025 – 2028 z perspektywą do 2032, 2024 r.;

27. Przewoźniak M., Czocharński J.T. Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej. Ujęcie proekologiczne 2020 - Wyd. cyfrowe 2021 r.;
28. Program Urządzenia Lasu (PUL) Nadleśnictwa Góra Śląska, 2015 r.;
29. Raport o stanie gminy Góra za 2023 rok, Góra 2024 r.;
30. Regionalizacja klimatyczna, W. Sokołowicz, 1968 r.;
31. Regionalna geografia fizyczna Polski - KARTY INFORMACYJNE MEZOREGIONÓW;
32. Regionalna geografia fizyczna Polski, Praca zbiorowa pod redakcją: Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego i Mariusza Kistowskiego, Poznań 2021 r.;
33. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za 2023 roku, Wrocław 2024 r.;
34. Rozmieszczenie i liczebność populacji bobra europejskiego i wydry na terenie województwa dolnośląskiego (Tomasz Zajac), Wrocław 2012 r.;
35. Stan środowiska w Polsce – raport 2022, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa 2022 r.;
36. Stelmasiak J. (red.), Prawo ochrony środowiska, Warszawa 2009 r.;
37. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Góra na lata 2015 – 2025, Góra 2014 r.;
38. Strategia Rozwoju Gminy Góra na lata 2024-2034, Góra 2024 r.;
39. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra (uchwała nr LIX/532/23 Rady Miejskiej Góra z dnia 13 lutego 2023 r.), WBU 2023 r.;
40. Szczegółowa mapa geologiczna Polski, Państwowy Instytut Geologiczny;
41. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2020, Góra 2015 r. (uchwała nr XXXIV /255/17 Rady Miejskiej Góry z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2020 spółki Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o.”);
42. Zagadnienia przyrodnicze w ocenach oddziaływania na środowisko, GDOŚ, Warszawa 2014 r.;
43. Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Góra na lata 2021-2024, 2022 r.;
44. Mapa glebowo - rolnicza terenu w skali 1:25 000;
45. Mapa hydrograficzna terenu w skali 1: 50 000;
46. Mapa sozologiczna terenu w skali 1: 50 000;
47. <http://geoserwis.qdos.gov.pl/mapy/>
48. <http://www.obszary.natura2000.pl/index.php?dzial=2&kat=9&art=111>
49. <https://bip.gora.com.pl/>
50. <https://gora.e-geoportal.pl/>
51. <https://gorowski.e-mapa.net/>
52. <https://www.polskawliczbach.pl/gmina Gora>
53. <https://www.geoportal.gov.pl/>

9. Przepisy prawne

- 1) Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- 2) Dyrektywa 85/337 EEC z dnia 27 czerwca 1985 r., w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska;
- 3) Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory
- 4) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- 5) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09 lipca 2004 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- 6) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- 7) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000;
- 8) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- 9) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu;
- 10) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów;
- 11) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego gminy Góra, 2025 r.

- 12) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 w sprawie opracowań ekofizjograficznych;
- 13) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 14) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
- 15) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- 16) Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach;
- 17) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody;
- 18) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- 19) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 20) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- 21) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 22) Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach;
- 23) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- 24) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
- 25) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
- 26) Ustawa z dnia 9 czerwca 2013 r. Prawo geologiczne i górnicze.

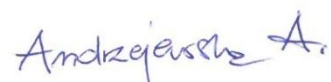
Załącznik do prognozy oddziaływania na środowisko

projektu Planu Ogólnego gminy Góra

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymogi niezbędne do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko określone w art. 74a ust. 2 pkt 1c i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis Autora prognozy